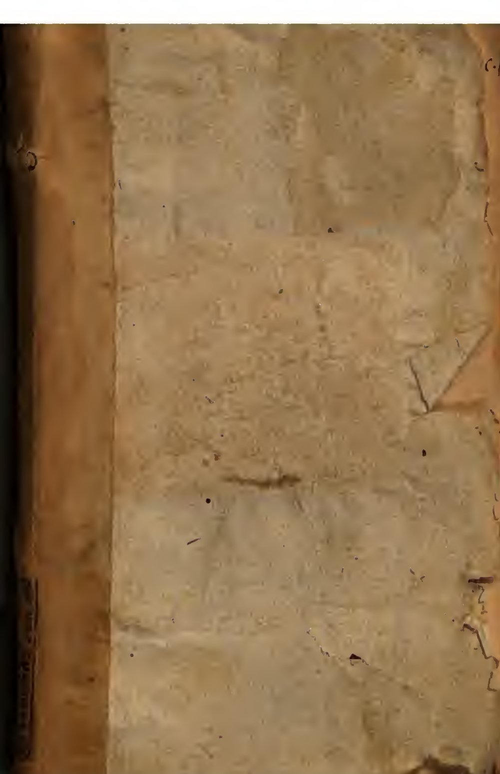



NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
8
39 G
18
ROMA

M. VALERII

MARTIALIS EPIGRAMMATA,

AB OMNI RERVM OBSCENITATE, VERBORVMQ. TVRPITVDINE VINDICATA.

Opera & industria Emundi Augerij Societatis IESV Theologi.



ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXVIII.
CVM PRIVILEGIO.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS priuilegio cautum eſt, ne quis aut hæc M. *Val. Martialis epigrammata*, aut alium quemuis Auctorem approbatum, impenſis ſtudióue Chriſtophori Plantini correctum, aut varietatibus lectionis illuſtratum, aut editum, citra eius voluntatem, à die cuiuſque nouæ editionis abſolutæ intra ſex annos imprimat, aut alibi impreſſum importet, venalémue habeat. Qui ſecus faxit, confiſcationis librorum, & quinquaginta florenorum pœna, fiſco Regio exſoluenda, multabitur: vt latius in Regio diplomate expreſſum eſt. Dato Bruxellæ XXVI. Maij. Anno Domini CIƆ. IƆ. LXIIII.

Signat I. Fabri.

REVERENDO, AC MAGNIFICO D. GABRIELI ÇAYÆ PHILIPPO HISP. REGI A SECRETIS, CHRISTOPHORVS PLANTINVS. S. P. D.

PERMAGNI intereſt cùm omnes Reip. partes, tum in primis ſcholas pueriles rectè eſſe cõſtitutas. Nam niſi pueritia piè, caſtè & fideliter erudiatur, non video quid magni à viris exſpectari poſſit. Eſt enim illa principium & ſeminarium quoddam omnium ordinũ; quod vbi negligitur, ibi nec eccleſias bene doceri, nec Reſp. iuſtè & legitimè adminiſtrari quotidie experimur. Quare fatendum eſt optimè de rebus humanis illos mereri Principes, qui pios & doctos viros liberalibus vndiq; conuocatos ſtipendijs ſuis ſcholis præficiunt: næ illi plurimum ſapiunt, & intelligunt extincta ingenuarum artium doctrina perpetuam bonorũ omnium imminere vaſtitatẽ, & certiſſimũ exitium. Quãto ſatius eſſet in hãc pleroſq; curã incumbere, quàm vel equos, vel canes ad venandũ nimis ſane multos alere, vel inania populo ſpectacula exhibe-

re. Quod si fieret, melius ageretur cũ rebus mortaliũ, neq; tot profligatissimi perditissimiq; mores pro virtutibus passim ab imperitis haberentur; vnde omne vitiorũ genus tanquá ex fonte promanat. Illa vt diiudicare certiùs possemus, scholę fuerunt à maioribus nostris institutę, in quibus tenera puerorum ætas bonis imbueretur moribus, & disceret discrimen honestorũ & turpium, sciretq; nos iustitiá non opinionibus, sed legibus debere metiri. Quę cùm ignorátur, omni iudicio vita caret, & Cyclopica barbaries existimáda est, in qua quo improbior quis & immanior, tanto maiora fert præmia.

Hoc cùm non lateret Imp. Iulianum apostatam, vetuit, ne Christianorum liberi in Græcorum scholis docerétur, aut Homeri, Hesiodi, Platonis & ceterorum scripta discerent, vt liberalium disciplinarum cognitione destituti in ferinum sensum degenerarent, & ducerétur tandẽ commodè quò ipse vellet, nimirum ad gentilium Deorum cultum, ad quẽ Christiana religione turpissimè prodita transfugerat. Quod callidum eius consilium euentus haud dubiè compro-

comprobasset, nisi singulari Dei beneficio Gregorius Nazianzenus, Basilius Magnus,&Apollinarius non tantùm sacrarũ, sed etiam humaniorum litterarũ peritissimi impijs nefarij hominis conatibus strenuè obstitissent. Illi vt primùm Imperatoris edictum promulgatum resciuissent, multa partim soluta,partim numeris astricta oratione ad Christianũ ritum tanto artificio conscribebant, vt nisi vulgò plus vetustati,quàm veritati tribueretur,ab aliquo veterum videantur elaborata. Quæ cùm iuuentuti publicè prælegerentur,duplicem fructum capiebat ecclesia. Nam illorũ oratio rerum & verborum põdere illustris vnà cum vera pietate elegãter; disertè atq; dilucidè loquendi ac scribendi rationem docebat. Et si verò ex ethnicorum auctorum lectione eloquentiam sibi insignem antea pararent; tamen id periculo non carebat. Sunt enim plurima apud poëtas præsertim, quæ non tantum prosunt nemini; sed & plurimum, si pueris proponantur, obsunt; quoniam dociles imitãdis turpibus & prauis omnes sumus, vt est apud Satyricum. Ita

ferè natura comparatum eſt,vt peſſima quæq; auidius arripiamus, eaque tenacius hæreãt,quę cum aliqua turpitudine ſunt coniuncta. Hinc videmus quotidie iuniores ex Ouidio,Catullo Martiale,& ceteris huius farinę poëtis pro gemmis, quæ apud eos reperiuntur plurimæ, colligere ſtercora, & obſceniſſimis quibuſque verſibus pronunciandis tanquam prouerbijs certare. Quo quid pernicioſius quæſo iuuentuti, quid Christiano nomine indignius? Quis neſcit pueros eius quod ſemel imbiberint, odorem, vt recentia vaſa, ad extremum vſq; ſpiritum ſeruare, &, quod vehementer deplorandum, ad peſſima exempla, tamquam ad certam vitæ regulam, ſuas actiones dirigere? Quocirca præceptores tot digni ſunt verberibus, ne dicam vulneribus, quot iſtiuſmodi verſus ſuis explicant diſcipulis, & pueris ac innocentibus animis teterrimas ſordes inſtillant. Neque enim illæ, vt è veſtimentis maculæ, elui vlla arte poſſunt, ſed altè radices agunt, & cum ætate in varias ſeſe partes diffundunt.

ET laudandi meritò ſunt Patres

Societa-

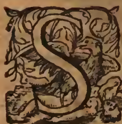
Societatis Iesu, si nullam aliam ob caussam, saltem quòd veram & rectam in artium præceptis tradendis, & veterum scriptorum interpretatione rationem teneant, quo nomine hoc sunt consecuti, vt ab ipsis etiam aduersarijs, & quidem editis libris celebrentur. tanta est illorum virtus, vitæ sanctimonia & eruditio, vt hostibus sit admirationi atque terrori. Minimè idcirco mirum videri debet tam totque eruditos & litteratos ex illorum collegijs prodire discipulos. Habent illa peculiarem genium, qui nihil nisi quòd doctum, castum, rectum & simplex est ferat. Ideoque Martiali poëtæ quidem doctissimo, quia mollicula & parum pudico digna homine toga erat indutus, ostium pultanti nunquam aperire voluit: quem tamen posteà denso velo tectum non grauatè intromisit, & cum suis propter multos suauissimos iocos versari libenter est passus. Huius nunc epigrammata ab omni obscenitate sunt vindicata, vt à pueris innuptisque puellis sine vllo incommodo legi possint. quæ cum tui nominis compellatio-

 ne,

ne, vir clarissime, diuulgaui, vt extaret pignus summæ obseruantiæ erga te meæ, & inuitamentum perpetuæ voluntatis in me tuę. enimuero Hispanum poëtam qui quasi suo postliminij iure in Hispaniam erat remittēdus, cui potius quàm tibi cōmendassem, qui & ipse Hispanus es, & omni liberaliore doctrina excultus? Vale. Antuerpię Kal. Ianuar. Anno virginei partus. CIƆ.IƆ.LXVIII.

EMVN-

EMVNDVS AVGERIVS
LECTORI S.



I EGO *dubitassem, amice lector, ne hunc tu laborem nostrum, quantuscunque est, æqui boniq; consulturus esses, & iniquam quorundam hominum in reijciendis, damnandisq; nullo discrimine ijs omnibus, quæ nouitatis speciem quandam præ se ferre existimant, consuetudinem nobiscum improbaturus, omnem profectò consilij nostri de castigando Valerio Martiale rationem tibi paulò latiùs explicassem. Sed quoniam non ignoras, quanta mala, quantamq; pestem quorundam poëtarum carmen impurum, ac turpe in Remp. Christianam importarit, & in dies, nisi diuino aliquo consilio prouideatur, importaturum sit, mihi satis fuit, si occasionem, qua hic auctor repurgatus est, intelligeres. Erat in ordine nostro vir moribus grauis, & omni scientiarũ genere pereruditus, in scribendo verò carmine, & iudicij acerrimi, & miræ facundiæ, Andreas Frusius, qui superiori anno, non mediocri, vt quibusdam visum est, bonarum artium iactura vita excessit. Is diuinæ caritatis ardore succensus, & grauissimo eruditissimorum virorum consilio, ac auctoritate permotus, Valerium Martialem primùm (nam pòst idem de alijs se facturum sperabat) in manus sumsit, quòd ille ijs, qui poeticæ artis rudimenta volunt deponere, potissimùm sit vtilis*

& carus: sublatisq́ quibusdam epigrammatis, quæ seruari nullo pacto honestè poterant, alijs verò paucis vno, aut altero verbo reposito, immutatis, horis subsecivis sine vllo Latinioris dictionis detrimento perpurgauit. Erant non nulla fortasse epigrammata, quæ leui interpretatione in meliorem partem rapi poterant: sed illa etiam reiecta sunt omnino, vel immutata, ne vllum, quantum fieri posset, turpitudinis vestigium in eo remaneret. Ne igitur diu hic exiguus quidem, sed vtilis tamen illius viri labor lateret, datam mihi superioribus diebus prouinciam suscepi, vt liber in lucem ederetur, & in manus hominum perueniret. Quòd si quis sit, qui aliud quippiam melius, hoc exemplo commotus vel inuenerit, vel adiecerit, illud omnino legendum esse sentio, & terendum. Non enim hic, nisi de retinenda castimonia, ac integritate morum non in scholis nostris solùm, vbi virtutem cum literis coniungere studemus, sed vbiuis etiam gentium alicuius boni viri industria, loquimur. Vtinam sanè ex tanta doctissimorum virorum multitudine, qui vbique terrarum sunt, surgat vnus, qui non Martialem solùm melius restituat, (quis enim omnia videre potest?) sed Horatium etiam, Catullum, Tibullum, Propertiũ, Ouidium, & reliquos ita corrigat, vt veteres illi omnes codices, qui turpitudinem admixtam habent, cõburantur. Vtinã etiam aliquis sit, qui eorum lucubrationes, ac vigilias omnes, qui poëtas huiusmodi paulò petulantiùs explicarunt, reiecta omni obscenitate, ad seueritatem Christianam reuocet.

Neque

Neque enim illi, si in manibus iuuentutis relinquãtur, minus oberunt, quàm auctores isti, qui sua turpitudine labem integris moribus ferè solent adspergere. Quod superest, hoc te monitum velim, nullam dictionem pro alia esse repositam, quæ nõ vel ex ipso sit Martiale, vel ex aliis optimis poëtis accersita. Deus Opt. Max. cui vni, quidquid boni est, acceptum referri debet, te saluum & incolumem animo & corpore conseruet, vt hoc labore nostro & quàm diutissimè, & maximo cum honestatis atque castimoniæ incremento frui possis. Vale. Romæ Cal. Maij 1558.

M. VAL. MARTIALIS VITA
EX PETRO CRINITO.

M. VALERIVS Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ, vt veteres auctores tradunt: & ipse Martialis cùm pluribus locis demonstrat, tum maximè his versibus ad Licianum municipem suum.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræq́; laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilim
Equis, & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad vrbem Romam, quo faciliùs in litterarum studio versari posset; suumq́; ingenium erudire. Sed cùm agendis caussis minimè se idoneum videret: omnem operam atque diligentiam retulit ad scribenda epigrãmata: in quibus magnopere excelluit iudicio veterũ. Maximè autem valuit in promerendis sibi atque conciliandis hominum studijs: adeò vrbanitate & salibus præstitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis, quibus satis colligere possumus, quanti fecerit hunc ipsum poëtam, quantumq́; illius versibus oblectari consueuerit: sic enim scribit. Fuit Martialis ingenio acri, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis: neque candoris minus.

nus. Itaque minimè mirari oportet: si Aelius Verus Imperator, qui Cæsari Hadriano gratissimus fuit, solitus est singulari affectu prosequi lepores atque iocos poëtæ Martialis, suumq; Virgilium vocare. Neq; dubium est, illum Romæ publicis honoribus ornatum, atque honestatum fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & prætura, & iure trium liberorũ, vt ipse de se testatur. Libros XII. Epigrammaton composuit miro ingenio, & singulari vrbanitate, quibus adiecit Xenia, & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poetã, Pedonem, atque Getulicum. Valeriũ quoque Catullum, & Licinium Caluum plurimi fecit: qui in hoc scribendi genere insignes habiti sunt. In duodecimo libro Neruæ, atque Traiano Imperatori blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorũ habetur a nostris grammaticis: vt vetusti codices probant. Inter amicos præcipuè habuit Stellam Patauinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, aliosq; complures, ad quos sæpenumero scribit. Stertinius vir clarissimus, quem Martialis mutato nomine Auitum appellat, tantùm concessit ipsius ingenio atque doctrinæ, vt viuenti adhuc illi imaginem more veterum in sua bibliotheca posue-

posuerit. Postremò cùm Martialis foret prouectior, tædio rerum vrbanarum affectus, in patriam rediјt: atque in natali solo paulo pòst interiјt, non sine lacrymis, ac magno mærore C. Plinij, vt ingenuè testatus est, scripta epistola ad Corn. Priscum. De Gargilio Martiale dicemus suo loco: qui libros composuit de gestis Imperatorum.

Ad Libellum.

Parue liber, nunc in lucem generosior ito:
Maior erit ditio, quàm fuit antè, tibi.
Non erat Aoniæ tibi fas tetigisse Mineruæ
Limina, quòd nimium tu quoque turpis eras.
Nunc si quis mutata leget tua nomina, discat
Et te nil fœdum dicere, turpe nihil:
Te mox excipiet castis penetralibus vltrò,
Et castus castum nocte, dieq; teret.
Ergo quàm nocuit tibi, quòd nil frontis haberes,
Tam prodest, quòd tu sis modò frontis habes.

PLINIVS

PLINIVS IVNIOR CORNELIO PRISCO S.

AVDIO Valerium Martialem deceſſiſſe,& moleſtè fero. Erat homo ingenioſus, acutus, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet,& fellis, nec cādoris minus. Proſecutus eram viatico ſecedentem: dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis, quos de me compoſuit. Fuit moris antiqui, eos, qui vel ſingulorum laudes, vel vrbium ſcripſerant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Noſtris verò temporibus, vt alia ſpecioſa & egregia, ita hoc inprimis exoleuit: Nā poſtquàm deſiuimus facere laudāda laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſum volumen, niſi quoſdam tenerem. Tu, ſi placuerint hi, ceteros in libro requires. Alloquitur Muſam. Mandat, vt domum meam in Exquilijs quærat, adeatq; reuerenter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria ianuam; videto.

Totos

Totos dat tetricæ dies Mineruæ.
Dum centum ſtudet auribus virorum
Hoc, quod ſæcula, poſteriq́ue poſsint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, dum furit Lyæus,
Dum regnat roſa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Catones.

Meritóne eum, qui hoc de me ſcripſit, & tunc dimiſi amiciſſimè, & nunc amiciſſimum defunctum eſſe doleo? dedit enim mihi, quantum maximè potuit: daturus amplius, ſi potuiſſet. Tametſi quid homini poteſt dari maius, quàm gloria, laus, & æternitas? Æterna, quæ ſcripſit, non erunt fortaſſe: ille tamen ſcripſit tanquàm futura. Vale.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA AB OMNI rerum obſcenitate, verborumq; turpitudine vindicata.

IN AMPHITHEATRVM CÆSARIS. I.



Arbara Pyramidum ſileat miracula Memphis:
Aſsiduus iactet nec Babylona labor:
Nec Triuiæ templo molles laudentur honores,
Diſsimuletq́; Deum cornibus ara frequens:
Aëre nec vacuo pendentia Mauſolea
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro:
Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad eundem Cæſarem. II.

Hîc, vbi ſidereus propius videt aſtra coloſſus,
Et creſcunt media pegmata celſa via,
Inuidioſa feri radiabant atria Regis,
Vnaq́; iam tota ſtabat in vrbe domus.
Hîc, vbi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hîc, vbi miramur velocia munera thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas vbi porticus explicat vmbras,
Vltima pars aulæ deficientis erat.

Reddita Roma sibi est,& sunt,te præside,Cæsar,
Deliciæ populi,quæ fuerant domini.

Ad eundem. III.

Quæ tam seposita est, quæ gens tā Barbara,Cæsar,
Ex qua spectator non sit in vrbe tua?
Venit ab Orphæo cultor Rhodopeius Hæmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo:
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
Et quem supremæ Tethyos vnda ferit.
Festinauit Arabs,festinauere Sabæi,
Et Cilices nimbis hîc maduere suis.
Crinibus in nodum tortis venēre Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Aethiopes.
Vox diuersa sonat:populorum est vox tamen vna,
Cùm verus patriæ diceris esse pater.

Ad eundē,quòd expulerit delatores. IIII.

Turba grauis paci, placidæq; inimica quieti,
Quæ semper miseras solicitabat opes,
Tradita Getúlis,nec cepit arena nocentes?
Et delator habet,quod dabat,exsilium.
Exsulat Ausonia profugus delator ab vrbe:
Impensis vitam principis annumeres.

Blanditur Cæsari. V.

Iunctam Pasiphaën Dictæo(credite)tauro
Vidimus:accepit fabula prisca fidem.
Nec se miretur,Cæsar,longæua vetustas:
Quidquid fama canit,donat arena tibi.

Blanditur eidem. VI.

Belliger inuictis quòd Mars tibi sæuit in armis,
Non satis est,Cæsar:sæuit & ipsa Venus.

Prostra-

Proſtratum Nemees & vaſta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Priſca fides taceat. nam poſt tua munera, Cæſar,
Hæc iam feminea vidimus acta manu.

Pœna Laureoli. VII.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſsiduam nimio pectore pauit auem:
Nuda Calidonio ſic pectora præbuit vrſo,
Non falſa pendens in cruce, Laureolus.
Viuebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inq́ omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini iugulum foderat enſe nocens.
Templa vel arcano demens ſpoliauerat auro,
Subdiderat ſæuas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ:
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

De Dædalo. VIII.

Dædale, Lucano cùm ſic lacereris ab vrſo,
Quàm cuperes pennas nunc habuiſſe tuas.

De rhinocerote. IX.

Præſtitit exhibitus tota tibi, Cæſar, arena,
Quæ non promiſit, prælia rhinoceros.
O quàm terribiles exarſit pronus in iras?
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat.

De leone, qui gubernatorē offendit. X.

Læſerat ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto perſoluit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.

Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
Qui iubet ingenium mitius esse feris?

De vrso. XI.

Præceps sanguinea dum se rotat vrsus arena,
*Implicitus *Implicitam visco perdidit ille fugam.*
Splendida iam tecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussa lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

De sue, quæ ex vulnere peperit. XII.

Inter Cæsareæ discrimina sæua Dianæ
Fixisset grauidam cùm leuis hasta suem,
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus vt natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem. XIII.

Icta graui telo, confossaq́ue vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro:
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens vtriusque Dianæ,
Quaq́ue soluta parens, quaq́ue peremta fera est.

De eadem. XIIII.

Sus fera iam grauior, maturi pignora ventris,
Emisit fetum, vulnere facta parens.
Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!

De

De Carpophoro. XV.

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
** Quantula Carpophori portio, fusus aper?* * Est quota
Ille & præcipiti venabula condidit vrso,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Strauit & ignota spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

De tauro. XVI.

Raptus abit media quòd ad æthera taurus arena,
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris, atque Iouis confer nunc stemma iuuentus:
Par onus vt tulerint, altius iste tulit.

De supplice elephante. XVII.

Quòd pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modò, qui tauro tam metuendus erat:
Non facit ho[illegible] iussus, nulloq́; docente magistro:
Crede mih[illegible] numen sentit & ille tuum.

De trigide & leone. XVIII.

Lambere securi dextram consueta magistri,
Tigris ab Hyrcano gloria rara iugo,
Sæua ferum rabido lacerauit dente leonem:
Res noua, non vllis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, siluis dum vixit in altis:
Postquàm inter nos est, plus feritatis habet.

De elephante. XIX.

Qui modò per totam, flammis stimulatus, arenam

Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Assentatur Cæsari. XX.

Dum peteret pars hæc Myrinũ, pars illa triumphũ,
Promisit pariter Cæsar vtraque manu.
Non potuit meliùs litem finire iocosam,
O dulce inuicti principis ingenium!

Ad Cæsarem. XXI.

Quidquid in Orphæo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaq; silua cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pependit auis.
Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab vrso.
Hæc tamen vt res est facta, ita ficta alia est,

De rhinocerote. XXII.

Solicitant pauidi dum rhinocerota magistri,
Seq; diu magnæ colligit ira feræ:
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
*Namque grauem gemino cornu sic extulit *vrsum,* * vrum, Iunius.
Iactat vt impositas taurus in astra pilas.

De Carpophoro. XXIII.

Dorica quàm certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori.
Ille tulit geminos facili ceruice iuuencos,
Illi cessit atrox bubalus, atque bison:

Hunc

Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De naumachia Domitiani. XXIIII.

Si quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ipsa fuit:
Ne te decipiat ratibus naualis Enyo,
Et par vnda fretis: hîc modò terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem,
Parua mora est, dices. hîc modò pontus erat.

De Leandro. XXV.

Quòd nocturna tibi, Leandre, pepercerit vnda,
Desine mirari: Cæsaris vnda fuit.
Cùm peteret dulces audax Leandrus amores,
Et fessus tumidis iam premeretur aquis:
Sic miser instantes affatus dicitur vndas.
Parcite, dum propero: mergite, dum redeo.

De natatoribus. XXVI.

Lusit Nereidum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit ancora curuo:
Credidimus remum, credidimusq; ratem,
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Lataq; perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes inuenit in vndis?
Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

Blanditur Cæsari. XXVII.

Sæcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Iam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.

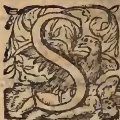
Hæc armata manus hydræ mors vna fuisset,
Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
Soluere & Hesionem solus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
Bis denas pariter perdomuisse feras.

Laus Augusti. XXVIII.

Augusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta nauali solicitare tuba.
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in vndis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras.
Vidit in æquoreo feruentes puluere currus,
Et domini Triton ipse putauit equos.
Dumq; parat sæuis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in circo spectatur, & amphitheatro,
Diues Cæsarea præstitit vnda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc norint vnam sæcula naumachiam.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON

LIBER I.



PERO me secuturum in libellis meis tale temperamentum, vt de illis queri nō poßit, quisquis de se bene senserit: cùm salua infirmarum quoque personarū reuerentia ludant, quæ antiquis auctoribus defuit, vt nominibus nō tantùm veris abusi sint, sed etiam magnis. At mihi fama vilius constet, & probetur in me nouißimum ingenium. Videor mihi meo iure facturus, si epistolam versibus clausero.

Ad Lectorem. I.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui, lector studiose, quod dedisti
Viuenti decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poetæ.

Ad librum suum. II.

Argiletanas mauis habitare tabernas,
Cùm tibi, parue liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba sapit.
Maiores nusquam rhonchi: iuuenesq́ue, senesq́ue,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
*Audieris cùm grande sophos, dum basia *captas:* * iactas.
Ibis ab excusso missus in astra sago.

Sed tu, ne toties domini patiare lituràs,
Néue notet lusus tristis arundo tuos:
Aethereas incaute cupis volitare per auras.
I, fuge: sed poteras tutior esse domi.

Ad Lectorem, vbi libri venales. III.

Qui tecum cupis esse meos vbicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ:
Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus vna capit.
Ne tamen ignores vbi sim venalis, & erres
Vrbe vagus tota me duce, certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum
Limina post pacis, Palladiumque forum.

Ad Cæsarem. IIII.

Contigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos:
Terrarum dominum pone supercilium.
Consueuere iocos vestri quoque ferre triumphi:
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Qua Thymelen spectas, derisoremq́ Latinum,
Illa fronte precor carmina nostra legas.
Innocuos censura potest permittere lusus:
Improba si qua mihi est pagina, vita proba est.

Ad Marcum. V.

Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis,
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

De leone Cæsaris. VI.

Aethereas aquila puerum portante per auras
Illæsum timidis vnguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

Quæ maiora putas miracula? summus vtrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Iouis.

Ad Maximũ, de columba Stellæ. VII.

Stellæ delicium mei columba,
Verona licet audiente, dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere maior est columba.

Deciani dogma laudat. VIII.

Quòd magni Thraseæ, consummatiq; Catonis
Dogmata sic sequeris, saluus vt esse velis:
Pectore nec nudo strictos incurris in enses:
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Iocatur in Cottam. IX.

Bellus homo, & magnus vis idem Cotta videri.
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

De Gemello, & Maronilla. X.

Petit Gemellus nuptias Maronillæ:
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeóne pulcra est? immo fœdius nil est.
*Quid ergo in illa *appetitur, & placet? tussis.* * petitur,

Ad Sextilianum pototem. XI.

Cùm data sint equiti bis quinque nomismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Iam defecisset portanteis calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XII.

Itur ad Herculei gelidas quà Tiburis arces,

Canaq;

Cannáq; sulfureis Albula fumat aquis:
Rura, nemusq; sacrum, dilectáq; iugera Musis
Signat vicina quartus ab vrbe lapis:
Hic rudis æstiuas præstabat porticus vmbras.
Heu quàm pæne nouum porticus ausa nefas!
Nam subitò collapsa ruit; cùm mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
*Nimirum * timuit nostras fortuna querelas,* * tenuit, id est, impedijt.
Quæ par tam magnæ non erat inuidiæ.
Nunc & damna iuuant: sunt ipsa pericula tanti;
Stantia non poterant tecta probare Deos.

Ad Cæsarem. XIII.

Delicias, Cæsar, lusúsq; iocosq; leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi,
Cùm prensus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Vnde potest auidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

De leone, & lepore. XIIII.

Rictibus his tauros non eripuere magistri,
Per quos, præda fugax, itq; reditq; lepus.
*Quodq; magis mirum, * velocior exit ab hoste,* * velocius
*** Nec nihil à tanta nobilitate refert.* *Cùm nil à tanta nobilitate
Tutior in sola non est cùm currit arena:
Nec caueæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris:
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

Ad *Licianum, de Hispaniæ locis. XV. *Licinianũ,

Vir Celtibêris non tacende gentibus,
Nostræq; laus Hispaniæ,

Vide-

*Videbis altam *Liciane Bilbilim,* *Liciniane
Equis,& armis nobilem:
**Sterilemq́ canum niuibus *effractis sacrum* *Senemque catum *fort,& fractis.
**Vada Veronem montibus:* *Vadaueronem
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
** Tepida natabis lenè Cogedi vada,* *Tepidi innatabis lene Congedi vadum,
Mollesq́ Nympharum lacus,
Quibus remissum corpus adstringes breui
Salone,qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
*Voberta *prandenti feras.* *prendenti
Aestus serenos aureo franges Tago
Obscurus vmbris arborum.
Auidam rigens Dircenna placabit sitim,
Et Nemea,quæ vincit niues.
At cùm December canus,& bruma impotens
Aquilone rauco mugiet,
Aprica repetes Tarraconis litora,
Tuamq́ Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis,& vernas apros:
Leporemq́ forti callidum rumpes equo:
Ceruos relinques villico.
Vicina in ipsum silua descendet focum
Infante cinctum sordido,
** Vocabitur venator,& veniet tibi* * Venabitur venatus
Conuiua clamatus propè.
Lunata nusquam pellis,& nusquam toga,
Olidæq́ vestes murice.

Procul horridus Liburnus, & querulus cliens:
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus somnum reus,
Sed mâne totum dormies.
Mercetur alius grande, & insanum sophos:
Miserere tu felicium,
Veroq; fruere non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit:
Cùm fama, quod satis est, habet.

Iocus ex Homero in Cocum. XVI.

Si tibi Mistyllus cocus, Aemiliane, vocatur:
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ad leporem. XVII.

Non facit ad sæuos ceruix, nisi prima, leones.
Quid fugis hos dentes, ambitiose lupus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Desperanda tibi est ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Quinctianum facit assertorem. XVIII.

Commendo tibi, Quinctiane, nostros,
Nostros dicere si tamen libellos
Possum, quos recitat tuus poëta.
Si de seruitio graui queruntur,
Assertor venias, satisq; præstes,
Et, cùm se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuq; missos.
Hoc si terq;, quaterq; clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

Ad

Ad Fidentinum. XIX.

Vna est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura,
*Quæ tua traducit manifesto *carmina furto.* *crimina
*Sic *interposito vilis contaminat vncto* *interpositus vino
Vrbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violent crystallina testæ:
Sic niger, in ripis errat cùm fortè Caystri,
Inter Ledæos ridetur coruus olores:
Sic, vbi multisona feruet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
*Indice non opus est nostris, nec *vindice, libris.* *iudice,
Stat contrà, dicitq; tibi tua pagina, fur es.

*De Amicorum iudicio. XX. *Ad Fuscũ.

Si quid, Fusce, vacas adhuc amari:
(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici.)
Vnum, si superest, locum rogamus.
Nec me, quòd tibi sum nouus, recuses.
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inspice, qui nouus paratur,
An poßit fieri vetus sodalis.

Ad Frontoñe, de voto vitæ suæ. XXI.

Vota tui breuiter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæq; decus:
Hoc petit, esse sui, nec magni, ruris arator:
Sordidaq; in paruis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus aue:
Cui licet exigui nemoris, rurisq; beati
Ante focum plenas explicuisse plagas?

Et piscem tremula salientem ducere seta,
Flauaq́ de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emtus præparat oua cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Viuat & vrbanis albus in officijs.

Ad cauponem. XXII.

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
*cupias, *Non potes, vt *cuperes, vendere, caupo, merum.*

Ad Flaccum. XXIII.

Qualem, Flacce, velim sortem, nolim'ue requiris?
Nolo nimis facilem, difficilemq́ nimis.
Illud, quod mediū est, atq́ inter vtrūque, probamus:
Nec volo, quod cruciat: nec volo, quod satiat.

De serui pretio. XXIIII.

Millia pro seruo centum me mango poposcit.
Risi ego: sed Phœbus protinus illa dedit.
*secum, *Hoc dolet, & queritur, dolet hoc vicinia *mecum,*
Laudaturq́ meam Phœbus in inuidiam.
Sed sestertiolum donauit sportula Phœbo
Bis decies. hoc da tu mihi, pluris emam.

Ad Flaccum de sportula. XXV.

Dat Baiana mihi quadrantes sportula centum.
Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaq́ balnea Grylli.
Tam malè cùm cœnem, cur bene, Flacce, lauor?

De lepore, & leone. XXVI.

Intres ampla licet torui, lepus, ora leonis:
Esse tamen vacuo se leo dente putat.
*prorumpet *Quod ruet in tergū, vel quos * procumbet in armos,*

Alta

Alta iuuencorum vulnera figet vbi?
Quid frustra nemorũ dominum, regemq́ fatigas?
Non nisi delecta pascitur ille fera.

Ad Licinianum, scriptores vnde. XXVII.

Verona docti syllabas amat vatis,
Marone felix Mantua est,
Censetur Apona Liuio suo tellus,
Stelláque nec Flacco minùs:
*Apollodoro *plaudit imbrifer Nilus:* *gaudet
Nasone Peligni sonant:
Duosq́ Senecas, vnicumq́ Lucanum
Facunda loquitur Corduba:
Gaudent iocosæ Canio suo Gades,
Emerita Deciano meo.
*Te, *Liciane, gloriabitur nostra,* *Liciniane,
Nec me tacebit Bilbilis.

Ad Celerem. XXVIII.

Vt recitem tibi nostra, rogas, epigrammata. nolo:
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam ambitiosam. XXIX.

Bella es, nouimus; & puella verum est:
Et diues. quis enim potest negare?
Sed dum te nimiùm, Fabulla, laudas,
Nec diues, neq́ bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum, de genere, & declinatione ficûs. XXX.

Cùm dixi, ficus, rides quasi Barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, iubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci;
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad furem, de libro suo. XXXI.

Erras, meorum fur auare librorum,
Fieri poëtam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constat, & tomus vilis.
Non sex paratur, aut decem sophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas nouit vnus, scrinioq́ signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus.
Sed pumicata fronte si quis est nondum.
Nec vmbilicis cultus, atque membrana,
Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & quærit famam,
Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chærulum. XXXII.

Liber homo es nimiùm, dicis mihi, Chærule, semper,
In te qui dicit, Chærule, liber homo est.

Ad Maximum. XXXIII.

Cepit Maxime Pana, quæ solebat
Nunc ostendere Canium, Terentos.

Ad librum. XXXIIII.

Vade salutatum: pro me, liber, ire iuberis
Ad Proculi nitidos officiose Lares.
Quæris iter? dicam. vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamq́ domum:
Inde sacro veneranda petes palatia cliuo,
Plurima quà summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Colossi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.

Flecte

Flecte vias hàc, quà madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
*Protinus à laua clari *sub fronte Penates,* * tibi
Atriaq; excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas fastus, limenq; superbum:
Nulla magis toto ianua poste patet:
Nec propior quàm Phœbus amat, doctæq; sorores.
Si dicet, quare non tamen ipse venit?
**Sic licet excuses, quia qualiacunq; leguntur* * Scilicet
Ista, salutator scribere non potuit.

Ad Fidentinum. XXXV.

Nostris versibus esse te poëtam,
Fidentine, putas, cupisq; credi:
Sic dentata sibi videtur Aegle,
Emtis oßibus, Indicoq; cornu.
Sic, quæ nigrior est candente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris,
*Hac & *iam ratione, qua poëta es,* * tu
Caluus cùm fueris, eris comatus.

De Lino. XXXVI.

Dimidium donare Lino, quàm credere totum,
Qui mauult, mauult perdere dimidium.

Ad Flaccum. XXXVII.

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes, & alumne Laris,
*Pierios differ *cantusq;, chorosq; sororum:* * cantus, cytharamque
Aes dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nūmos habet arca Mineruæ:
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat vna Deos.
Quid possunt ederæ Bacchi dare? Palladis arbor

Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & serta, lyrasq; Deorum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeßidos vnda?
Romanum propius, diuitiusq; forum est.
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Charino. XXXVIII.

Pulcrè valet Charinus, & tamen pallet.
Parcè bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole vritur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Probrum Charinus audit, & tamen pallet.

De Festo. XXXIX.

Indignas premeret pestis cùm tabida fauces,
Inq; ipsos vultus serperet atra lues:
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decreuit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
Aut torsit lenta tristia fata fame.
Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitq; animam nobiliore rogo.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: huius Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. XL.

Semper agis caussas, & res agis, Attale, semper.
Est, non est, quod agas, Attale, semper agis.
Si res, & caussæ desunt: agis, Attale, mulas.
Attale, ne, quod agas, desit, agas animam.

Ad Canum. XLI.

Sportula, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te, Cane, quòd vna fuit.

Ad Soſibianum. XLII.

E ſeruo ſcis te genitum, blandeq́; fateris,
Cùm dicis dominum, Soſibiane, patrem.

De Regulo. XLIII.

Hæc, quæ puluere diſsipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto iacet abſoluta caſu,
Tectis nam modò Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratq́;:
Victa eſt pondere cùm ſuo repentè,
*Et poſtquàm *dominum nihil timebat,* *domino
Securo ruit interuenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ.
Quis curam neget eſſe te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario. XLIIII.

Venderet excultos colles cùm præco facetus,
Atque ſuburbani iugera pulcra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere: nil debet, fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſeruos vbi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

De Nouio Microſpico. XLV.

Vicinus meus eſt, manuq́; tangi
De noſtris Nouius poteſt feneſtris,

Quis non inuideat mihi, putetq́;
Horis omnibus esse me beatum,
Iuncto cui liceat frui sodale?
Tam longè est mihi, quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non conuiuere, nec videre saltem,
Non audire licet: nec vrbe tota
Quisquam est tam propè, tam proculq́; nobis,
Migrandum est mihi longiùs, vel illi.
Vicinus Nouio, vel inquilinus
Sit, si quis Nouium videre non vult.

Ad Fescenniam. XLVI.

Ne grauis hesterno fragres, Fescennia, vino,
Pastillos Cosmi prouida mâne voras.
Ista linunt dentes ientacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cùm venit à Barathro.
Quid, quod olet grauiùs mixtum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longiùs exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprensaq́; furta
Iam tollas, & sis ebria simpliciter.

Ad Alcimum. XLVII.

Alcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana leui cespite velat humus:
*Accipe non *Phario nutantia pondera saxo,* *Pario
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis vmbras,
*Quæq́; virent lacrymis *humida prata meis.* *roscida
*Accipe, care puer, nostri monumenta *doloris:* *laboris:
Hic tibi perpetuo tempore viuit honor.
Cùm mihi supremos Lachesis peruenerit annos,

Non

Non aliter cineres mando iacere meos.

Ad Cinnam. XLVIII.

Garris in aurem semper omnibus, Cinna:
Garris, & illud, teste quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, iudicas, taces, clamas.
Adeóne penitus sedit hic tibi morbus,
Vt sæpe in aurem Cinna Cæsarem laudes?

Ad Lælium. XLIX.

Cùm tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

De Aquino. L.

Fabricio iunctus fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysias gaudet adisse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili:
**Plus tamen est, titulo quod breuiore legis.* *Inscriptum
**Functus vterque sacro laudatæ fœdere vitæ,* *Iunctus
Famaq́; quod rarò nouit, amicus erat.

Ad Helium. LI.

Quòd clamas semper, quòd agẽtibus obstrepis, Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, vt taceas.

Ad Scazontẽ, de simulatore quodã. LII.

Si non molestum est, teq́; non piget Scazon,
Nostro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem: sic, vt audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et Bæticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasq́; mulierum vocat vestes,
Natiua laudat, habeat & licet semper

Fuscos colores, impuros habet mores.
Quæris quis hic sit? excidit mihi nomen.

Ad Næuolum caussidicum. LIII.

* Dum *Cùm clamāt omnes, loqueris *tu, Næuole, *semper,
* tunc *Et te patronum, caussidicumq; putas.*
* tantùm *Hac ratione potest nemo non esse disertus.*
Ecce tacent omnes: Næuole, dic aliquid.

Ad Flaccum. LIIII.

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

Ad Calenum auarum. LV.

Non plenum modò vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, vt omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, precesq; nostras,
Atque intra puto septimas Kalendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic, quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Vt conuiuia sumtuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices moneta,
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbea selibra.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc si contigerit, fame peribis.

De

De Afra vetula. LVI.

Mammas, atq; tatas habet Afra: sed ipsa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma potest.

De Afro Demetrio. LVII.

Illa manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaq; Cæsaribus,
Destituit primos virides Demetrius annos:
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet vmbras,
Vreret implicitum cùm scelerata lues,
Cauimus, & domini ius omne remisimus ægro:
Munere dignus erat conualuisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meq; patronum
Dixit: ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LVIII.

Qui pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Mineruæ.

Ad Scæuolam. LIX.

Si dederint Superi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scæuola, factus eques.
Qualiter ò viuam, quàm largè, quamq; beatè?
Riserunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multò post hoc toga, penula peior:
Calceus est sarta terq;, quaterq; cute:
Deq; decem plures semper seruantur oliuæ:
Explicat & cœnas vnica mensa duas:
Et Veientani bibitur fæx crassa rubelli.
Asse cicer tepidum constat, & asse focus.
In ius, ô fallax, atque infitiator, eamus:
Aut viue, aut decies, Scæuola, redde Deis.

Ad Iulium. LX.

*numerande O mihi post nullos, Iuli, *memorande sodales,
Si quid longa fides, canaq; iura valent:
Bis iam pene tibi Consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quod posse negari:
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant curaq;, catenatiq; labores:
Gaudia non remanent, sed fugitiua volant.
Hæc vtraque manu, complexuq; assere toto:
Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, viuam.
Sera nimis vita est crastina: viue hodie.

Ad Auitum. LXI.

Sunt bona, sunt quædā mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit, Auite, liber.

Ad Titum. LXII.

Cogit me Titus actitare causas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est.
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. LXIII.

Quid te, Tucca, iuuat vetulo miscere Falerno
In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facilè est: scelus est iugulare Falernum,
*vina cado. Et dare Campano toxica *sæua mero.
Conuiuæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam preciosa mori.

Ad

Ad Aeliam. LXIIII.

Si memini, fuerant tibi quatuor, Aelia, dentes,
Exspuit vna duos tussis, & vna duos.
Iam secura potes totis tussire diebus:
*Nil *istic, quod agat, tertia tussis habet.* * tibi quod tollat,

Ad Cæcilianum. LXV.

Dic mihi, quis furor est? turba spectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras?
*Quid dignum tanto *ventrique, gulæque precabor?* * tibi ventre, gulaque
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

De Porsena, & Scæuola. LXVI.

**Dum peteret Regem, decepta satellite dextra,* *Cùm
**Iniecit sacris se peritura focis.* *Ingessit
Sed tam sæua pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis iussit abire virum.
Vrere quam potuit contemto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Maior deceptæ fama est, & gloria dextræ.
Si non errasset, fecerat illa minùs.

De leone, & lepore. LXVII.

*Quid *nunc sæua fugis placidi, lepus, ora leonis?* *non
Frangere tam paruas non didicere feras.
Seruantur magnis isti ceruicibus vngues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus.
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Cottam. LXVIII.

Inuitas nullum, nisi cum quo, Cotta, vagaris,
Et dant conuiuam compita sola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocasses.

Iam scio, me pigrum displicuisse tibi.

Ad Decianum, de Ilo. LXIX.

Adspicis incomtis Ilum, Deciane, capillis:
Cuius & ipse times triste supercilium.
Qui loquitur Curios, assertoresq; Camillos,
Nolito fronti credere, lautus agit.

Ad Faustinum. LXX.

Ede tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces:
Nec sileant nostri, prætereantq; senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam,
Teq; piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ, per te quoque viuere chartæ
Incipiant: cineri gloria sera venit.

Ad Sextilianum. LXXI.

Sextiliane bibis, quantum subsellia quinque,
Solus: aqua toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina nomismata tantùm,
Aera sed à cuneis vlteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis:
Vua nec in Tuscis nascitur ista iugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cælla cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quàm decies, Sextiliane, bibis.

Ad Procillum. LXXII.

Hesterna tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie vt, Procille, mecum.

Tu

Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti,
Exemplo nimiùm periculoso.
Μισῶ μνήμονα συμπότην Procille.

De Acerra. LXXIII.

Hesterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

Ad Fidentinum. LXXIIII.

Fama refert, nostros te, Fidentine, libellos,
Non aliter populo, quàm recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua vis: hæc eme, ne mea sint.

De Diaulo medico. LXXV.

Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus,
Cœpit, quod poterat, clinicus esse modò.

Ad Sabidium. LXXVI.

Non amo te, Sabidi: nec possum dicere, quare.
Hoc tantùm possum dicere, non amo te.

De Gellia. LXXVII.

Amissum non flet, cùm sola est Gellia, patrem:
Si quis adest, iussæ prosiliunt lacrymæ.
*Non *luget, quisquis laudari, Gellia, quærit.* * dolet hic,
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Ad Lucanum, & Tullum. LXXVIII.

Si, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet vterque prior.
*Diceret, infernas *si quis prior isset ad vmbras:* * et
Viue tuo frater tempore, viue meo.

Ad Fi-

Ad Fidentinum. LXXIX.

Quem recitas, meus est, ò Fidentine, libellus:
Sed malè cùm recitas, incipit esse tuus.

Ad Decianum. LXXX.

Si quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaq; nouit auos:
Si quis Cecropiæ madidus, Latiæq; Mineruæ
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit recti custos, imitator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis:
Dispeream, si non hic Decianus erit.

Ad Liuidum. LXXXI.

Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
Omnibus inuideas, Liuide, nemo tibi.

In Cæcilium. LXXXII.

Vrbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. quid ergò? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia sulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod custos, dominusq; viperarum:
Quod viles pueri salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circunfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Vrbicus poëta:
*Quod de Gadibus *improbus magister:* *improbis
*Quod bucca est vetuli *loquax amici.* *dicax
Quare desine iam tibi videri,

Quod

Quod soli tibi, Cacili, videris:
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
Posses vincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum est habere nasum.
Ludit qui stolida procacitate,
*Non est *Cestius ille, sed Caballus.* * Sextius

De Porcia. LXXXIII.

Coniugis audisset fatum cùm Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram, satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes auido bibit ore fauillas.
I nunc, & ferrum turba molesta nega.

In Mancinum. LXXXIIII.

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati:
Et positum est nobis nil here, præter aprum.
Non quæ de tardis seruantur vitibus vuæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela fauis.
*Non pyra, quæ *lenta pendent religata genista,* * longa
Aut imitata breues punica mala rosas.
Rustica lactentes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit oliua cadis.
Nudus aper: sed & hic minimus, qualisq; necari
A non armato pumilione potest.
Et nihil inde datum est. tãtùm spectauimus omnes
Ponere aprum nobis: sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad Stellam. LXXXV.

Lasciuos leporum cursus, lususq; leonum,

Quod maior nobis charta, minorq́; gerit:
Et bis idem facimus: nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro suo. LXXXVI.

Edita ne breuibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potiùs, τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

De Diaulo medico. LXXXVII.

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

De litoribus Altini. LXXXVIII.

Aemula Baianis Altini litora villis,
Et Phaëtonthæi conscia silua rogi.
Quæq́; Antenoreo Dryadum pulcerrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus.
Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo,
Hîc, vbi septenas Cyllarus hausit aquas.
Vos eritis nostræ portus, requiesq́; senectæ,
Si iuris fuerint otia nostra sui.

Ad Postumum. LXXXIX.

Quòd te mâne domi toto, non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Postume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis: vicenos ter puto nummos.
Ignosces: togulam, Postume, pluris emo.

Ad Augustum. XC.

Sæpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
Inuidus ecce negat, non minus ergo soles.
Quid, quòd honorato non sola voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterùm nigros contorsit liuidus vngues.
Da, Cæsar, tanto tu magis, vt doleat.

Ad Chloën. XCI.

Donásti cupido, Chloë, patrono
Hispanas, Tyriasq;, coccinasq;,
Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et lotam tepido togam Galeso,
Et centum numeros nouæ monetæ,
Et quidquid petit, vsquè & vsquè donas.
Væ glabraria; væ tibi misella:
Solam te statuet tuus patronus.

Ad Pudentem. XCII.

Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis:
Lectoremq; frequens lassat, & implet opus:
Rara iuuant. primis sic maior gratia pomis:
Hibernæ pretium sic meruere rosæ.
Sæpius in libro memoratur Persius vno,
Quàm leuis in tota Marsus Amazonide.
Tu quoque, de nostris releges quæcunque libellis;
Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

Ad Piscatorem. XCIII.

Baiano procùl à lacu monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ notantur vndæ,
Qui norunt dominum, manumq; lambunt
Illam, quâ nihil est in orbe maius.
Quid, quòd nomen habent? & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus.
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cæcus
Captum non potuit videre piscem:

Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Iactis simplicibus cibis in undas,
Et pisces venerare dedicatos.

Ad Antilogum. XCIIII.

Quòd cupis in nostris diciq; legiq; libellis:
Et non vllus honos creditur esse tibi:
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes, auerso fonte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod neq; Melpomene, quod nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta.
Non semper bellè dicitur Antilogus.

De ape electro inclusa. XCV.

Et latet, & lucet Phaëthontide condita gutta,
Vt videatur apis nectare clausa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

Ad Sosibianum. XCVI.

Plena laboratis habeas cùm scrinia libris:
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina. quando?
Tempus erat iam te, Sosibiane, legi.

Ad Attalum. XCVII.

Sordida cùm tibi sit, verum tamen, Attale, dicit,
Quisquis te niueam dicit habere togam.

De

De pugna damarum. XCVIII.

Frontibus aduersis molles concurrere damas
Vidimus, & fati sorte iacere pari.
Spectauere canes prædam: stupuitq; superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Vnde leues animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

Ad Olum. XCIX.

Cana est barba tibi, nigra est coma: tingere barbam
Non potes, hæc caussa est: sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. C.

Centum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabellus, alterumq; Seranus:
Ex insulis, fundisq; tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducenta Parmensi.
Totis diebus Afer hoc mihi narras:
Et teneo meliùs ista, quàm meum nomen.
Numeres oportet aliquid, vt pati possim.
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. CI.

Argenti genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæq;,
Solus Phidiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi ferra Glaniana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.

Argentum tamen inter omnes miror,
Quare non habeas, Charine, putum.

Ad Poſtumum. CII.

Atria Piſonum ſtabant cum ſtemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus.
Prætulimus tantis ſolum te, Poſtume, regnis:
Pauper eras, & eques: ſed mihi Conſul eras.
Tecum ter denas numeraui, Poſtume, brumas:
Communis nobis lectus, & vnus erat.
Iam donare potes, iam perdere, plenus honorum,
Largus opum: exſpecto, Poſtume, quid facias.
Nil facis: & ſerum eſt, alium mihi quærere regem.
Hoc fortuna placet? Poſtumus impoſuit.

In malè recitantem. CIII.

Quid recitaturus circundas vellera collo?
Conueniunt noſtris auribus illa magis.

In Coracinum. CIIII.

Non dixi, Coracine, te moleſtum:
Non ſum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te moleſtum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metelli.
Iuro per Syrios tibi tumores,
Iuro per Berecyntios furores.
Quod dixi, tamen hoc leue, & puſillum eſt:
Quod notum eſt, quod & ipſe non negabis:
Dixi te, Coracine, proditorem.

De Veſuuio monte. CV.

Hic eſt pampineis viridis Veſuuius vmbris:

Presserat hîc madidos nobilis vua lacus.
Hæc iuga, quàm Nysæ colles, plus Bacchus amauit,
Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi.
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta iacent flammis, & tristi mersa fauilla:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

Ad Phœbum. CVI.

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Vt qui prima nouo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: sic te tua diligat vxor,
Gaudeat & certa virginitate soror:
Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. CVII.

Saturnalia diuitem Sabellum
Fecerunt, meritò tumet Sabellus:
Nec quenquam putat esse, prædicatq́;
Inter caussidicos beatiorem.
Hos fastus, animosq́; dat Sabello
Farris semodius, fabæq́; fresse,
Et thuris, piperisq́; tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycæ gelata testæ,
Cum bulbis, cochleisq́;, caseoq́;.
Piceno quoque venit à cliente,
Parcæ cistula non capax oliuæ,

Et crasso figuli polita cœno
Septennaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clauo.
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaëthonte. CVIII.

Encaustus Phaëthon tabula tibi pictus in hac est.
Quid tibi vis, Dipyron, qui Phaëthonta facis?

In Papilum. CIX.

Laudari gaudes: laudatus, Papile, ploras:
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet ostensæ pruriginis? an magis illud
Fles, quòd laudari, Papile, desieris?

Ad Flaccum. CX.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce:
Qui tantùm lusus illa, iocosq; putas.
Ille magis ludit, qui scribit prandia sæui
Tereos, aut cœnam, crude Thyeste, tuam:
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas:
Pascentem Siculas aut Polyphemon oues.
A nostris procul est omnis vesica libellis,
Musa nec insano syrmate nostra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

In Cæcilianum. CXI.

Cùm tibi non essent sex millia, Cæciliane,
Ingenti latè vectus es hexaphoro.
Postquàm bis decies tribuit Dea cæca, sinumq;
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.

Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dij reddant sellam, Caeciliane, tibi.

Ad Cosmum. CXIII.

Hunc, quem saepe vides inter penetralia nostra
Pallados, & templi limina, Cosme, noui
Cum baculo, peraq; senem: cui cana, putrisq;
Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit vxor abolla grabati,
Cui dat latratos obuia turba cibos:
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo? canis.

Ad Colinum. CXIIII.

O, cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas prima cingere fronde comas:
Si sapis, vtaris totis, Coline, diebus:
Extremumq; tibi semper adesse putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: obseruant, quem statuere, diem.
Diuitior Crispo, Thrasea constantior ipso,
Lautior & nitido sis Meliore licet:
*Nil *dicit penso Lachesis, fusosq; sororum* *adicit
Explicat, & semper de tribus vna necat.

Ad Lucium. CXV.

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Gaurum veterem, Tagumq; nostrum
Arpis cedere non sinis disertis,
Argiuas generatus inter vrbes:
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinosae
Ledaeas Lacedamonis palaestras.

Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
Nostræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre versu:
Sæuo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasq́, Noricosq́,
Et ferro Plateam suo sonantem,
Quam fluctu tenui, sed inquieto
Armorum Salo temperator ambit,
Tutelamq́, chorosq́ Risamorum,
Et conuiuia festa Carduarum,
Et textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra ripas,
Et certos iaculo leui Sueuos,
Turgentisq́ lacus, Petusiaq́,
Et paruæ vada pura Touenissæ,
Et sanctum Duratonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator:
Et quæ fortibus excolit iuuencis
Curuæ Manlius arua Matinessæ.
Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas, licebit.
Hæc tam rustica malo, quàm Britannos.

In Gargilianum. CXVI.

Munera quòd senibus, viduisq́ ingentia mittis:
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius vno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,

Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

Ad Faustinum. CXVI.

Dum nos blanda tenent iucundi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argiui regnum Faustine coloni,
Quo te bis decimus ducit ab vrbe lapis.
Horrida sed feruent Nemeæi pectora monstri:
Nec satis est Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & littora sacra valete,
Nympharum pariter, Nereïdumq́ domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. CXVII.

In tenebris luges amissum, Galla, maritum.
Num plorare pudet? vísne redire virum?

De vipera electro inclusa. CXVIII.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulcro:
Vipera si tumulo nobiliore iacet.

De Curatio. CXIX.

Ardea solstitio, Pæstanáue rura petantur,
Quiq́ Cleonæo sidere feruet ager:
Cùm Tiburtinas damnet Curatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. CXX.

Donasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore iactasti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Cùm fabulamur, millibus decem dixti
Emtas lacernas munus esse Pompillæ,
Sardonychas auro, lineisq; ter cinctum,
Duasq; similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamq; iurasti.
Here de theatro, Pollione cantante,
Cùm subitò abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta venisse:
Et mâne centum, & post meridiem centum.
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere iam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, quod Mancine velimus.

De Lycori. CXXI.

Tibur in Herculeum migrauit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Cærelia. CXXII.

Dum petit à Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit nobis? hæc monstra Neroni,
Nec quondam iussæ præstiterat is aquæ.

De hortis Martialis. CXXIII.

Tulli iugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Ianiculi iugo recumbunt:
Lati collibus eminent recessus:

Et pla-

Et planus modico tumore vertex
Cælo perfruitur sereniore:
Et curuas nebula tegente valles,
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admouentur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam.
Albanos quoque, Tusculosq́; colles,
Et quodcunque iacet sub vrbe frigus,
Fidenas veteres, breuesq́; Rubras,
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
Illic Flaminiæ, Salariæq́;
Gestator patet, essedo tacente:
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum celeuma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cùm sit tam propè Miluius, sacrumq́;
Lapsæ per Tyberim volent carinæ,
Hoc rus, seu potiùs domus vocanda est,
Commendat dominus. tuam putabis,
Tam non inuida, tamq́; liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios penates,
Aut facti modò diuitis Molorchi.
Vos, nunc omnia parua qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tybur,
Vel Præneste domate, pendulamq́;
Vni dedite Satiam colono.

Dum, me iudice, præferantur istis
Tulli iugera pauca Martialis.

De Philæne. CXXIIII.

Oculo Philænis semper altero plorat.
Quo fiat istud, quæritis, modo? lusca est.

Ad Linum. CXXV.

Egisti vitam semper, Line, municipalem:
Qua nihil omnino dulcius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis:
Duxit ad æstates synthesis vna decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemtum;
Silua graueis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec mersa est pelago, nec fluit vlla ratis.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo;
Alea sed parcæ sola fuere nuces.
Dic vbi sit decies, mater quod auara reliquit?
Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

In Prætorem. CXXVI.

Prætorem pauper centum sestertia Gaurus
* cana *Orabat, *cara notus amicitia:*
Dicebatq; suis hæc tantùm deesse trecentis,
Vt posset domino plaudere iussus eques.
Prætor ait. scis me Scorpo, Thalioq; daturum:
Atque vtinam centum millia sola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè diuitis arcæ.
Quod non das equiti, vis dare, Prætor, equo?

Ad Sextum. CXXVII.

Inuitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Vt cœnem inuitor, Sexte, an vt inuideam?

De spectaculo. CXXVIII.

Picto quòd iuga delicata collo
Pardus sustinet, improbæq; tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quòd lupata cerui:
*Quòd *freno Libyci domantur vrsi,* *frenis
Et, quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris:
Turpes essèda quòd trahunt bisontes,
Et molles dare iussa quòd choreas
Nigro bellua nil negat magistro:
Quis spectacula non putet Deorum?
Hæc transit tamen, vt minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantq; captos:
Et securior est in ore præda,
Laxos cui dare, peruiosq; rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes,
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cùm modò venerint iuuencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui seruiant leones.

Ad Ouidium. CXXIX.

*In Nomentanis, Ouidi, quod nascitur *agris,* *aruis,
Accepit quoties tempora longa merum.
Exuit annosa mores, nomenq; senecta:

Et quidquid voluit, testa vocatur anus.

Ad Lucium Iulium. CXXX.

Sæpe mihi dicis, Luci carissime Iuli,
Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis: sed qualia fecerat olim
Mæcenas Flacco, Virgilioq; suo.
charas, *Condere victuras tentem per sæcula *curas,*
Et nomen flammis eripuisse meum?
In steriles campos nolunt iuga ferre iuuenci:
Pingue solum lassat, sed iuuat ipse labor.

Ad Gallum. CXXXI.

Est tibi, sitq;, precor, multos crescatq; per annos,
Pulcra quidem, verùm Transtiberina domus.
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego sum iam regione senex.
Migrandum est, vt mâne domi te, Galle, salutem:
Es tanti, vel si longiùs illa foret.
Sed tibi non multum est, vnum si præsto togatum:
Multum est, hunc vnum si mihi, Galle, nego.
Ipse salutabo decima, vel seriùs, hora:
Mâne tibi pro me dicat auere liber.

De catella Publij. CXXXII.

Issa est passere nequior Catulli.
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publi.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamq;, gaudiumq;.
Collo nixa cubat, capitq; somnos,

Vt suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit vlla:
Sed blando pede suscitat, toroq;
Deponi monet, & rogat leuari:
Castæ tantus inest pudor catellæ.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Pictam Publius exprimit tabella:
In qua tam similem videbis Issam,
Vt sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabella:
Aut vtranque putabis esse veram,
Aut vtranque putabis esse pictam.

Ad Velocem. CXXXIII.

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa,
Ipse nihil scribis: tu breuiora facis.

Ad Regulum. CXXXIIII.

*Cùm tibi sit sophiæ par fama, & cura *Deorum,* *laborum.
*Ingenio pietas nec minor ipsa *tuo:* *suo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priscum. CXXXV.

Cùm te non nossem, dominum, regemq; vocabam:
Cùm bene te noui, iam mihi Priscus eris.

Ad lectorem. CXXXVI.

Quæcunque lusi iuuenis, & puer quondam,
Apinasq; nostras, quas nec ipse iam noui,
Malè collocare si bonas voles horas,
Et inuidebis otio tuo, lector:
A Valeriano Pollio petes Quincto,

Per quem perire non licet meis nugis.

Ad Faustinum. CXXXVII.

Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fœnius, & breue rus, vdaq; prata tenet.
Condidit hîc natæ cineres, nomenq; sacrauit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipse legi.
*Et Stygias æquum fuerat * patrem isse sub vmbras:*
** Sed quia non licuit, viuit, vt ossa colat.*

* pater isset vt
* Quod

De Antulla. CXXXVIII.

Hoc nemus æterno cinerum sacrauit honore
*Fœnius, & culti iugera * pauca soli.*
Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulcro.
Hoc erit Antullæ mistus vterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret, agellum:
Perpetuò dominis seruiet iste suis.

* pulcra

In Lupercum. CXXXIX.

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum subinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam.
Non est quòd puerum, Luperce, vexes.
Longum est, si velit ad Pyrum venire:
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
Argi nempe soles subire letum.
Contra Cæsaris est forum taberna;
Scriptis postibus hinc, & inde totis,
Omnes vt citò perlegas poëtas.
Illinc me pete: ne roges Atrectum:
Hoc nomen dominus gerit tabernæ.

De primo dabit, alteróue nido
Rasum pumice, purpuraq́ꝫ cultum
Denarijs tibi quinqꝫ Martialem.
Tanti non es, ais. sapis, Luperce.

Ad *Cæcilianum. CXL. * Seditianum

Cui legisse satis non est epigrammata centum,
*Nil illi satis est, *Cæciliane, mali.* *Seditiane.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER II.



VID *nobis, inquis, cum epistola? parum ne tibi præstamus, si legimus epigrãmata? Quid hîc porrò dicturus es, quod nõ poßis versibus dicere? Video quare Tragœdi epistolam accipiãt, quibus pro se loqui non licet. Epigrammata Curione nõ egent, & contenta sunt sua, id est, mala lingua. In quacũque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculã, & togam saltanti inducere persona. Denique videas, an te delectet contra retiarium ferula. Egò inter illos sedeo, qui protinus reclamãt. Puto me hercule, Deciane, verũ dicis. Quid, si scias cum qua, & quàm longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque, quod exigis, fiat. Debebũt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quòd ad primam paginam non laßi peruenient.*

Ad librum suum. I.

Tercentena quidem poteras epigrammata ferre:
Sed quis te ferret, perlegeretq́ue, liber?
At nunc succincti quæ sunt bona disce libelli.
Hoc primum est, breuior quòd mihi charta perit.
Deinde quòd hæc vna peragit librarius hora,
Nec tantum nugis seruiet ille meis.
Tertia res hæc est, quòd si cui fortè legeris,
Sis licet vsque malus, non odiosus eris.
Te conuiua leget misto quincunce: sed antè,
Incipiat positus quàm tepuisse calix.
Esse tibi tanta cautus breuitate videris.
Hei mihi, quàm multis sic quoque longus eris.

Ad Cæsarem Domitianum. II.

Creta dedit magnum, maius dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodq́ue Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno;
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos.
Quæ datur ex Dacis, laurea tota tua est.

Ad Sextum. III.

Sexte, nihil debes: nil debes, Sexte: fatemur.
Debet enim, si quis soluere, Sexte, potest.

Ad Decianum. V.

Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passûm.
Quatuor hæc fiunt, cùm rediturus eam.
Sæpe domi non es: cùm sis quoque, sæpe negaris:
Vel tantùm caussis, vel tibi sæpè vacas.

Te ta-

Te tamen vt videam, duo millia non piget ire:
Vt te non videam, quatuor ire piget.

Ad Seuerum, VI.

I nunc, edere me iube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκώλιον, Seuere,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per conuiuia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullo crassior vt sit vmbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ supiniores.
Lassus tam citò deficis viator,
Et cùm currere debeas Bouillas,
Iter iungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me iube libellos.

In Attalum. VII.

Declamas bellè: caussas agis, Attale, bellè:
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis bellè mimos, epigrammata bellè:
Bellus grammaticus, bellus es Astrologus.
Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad lectorem. VIII.

Si qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis
Siue obscura nimis, siue Latina parum:
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quòd si non illum, sed me peccasse putabis:
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus.
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

*In Selium.

*Ad Rufum de Selio. XI.

Quòd fronte Selium nubila vides, Rufe:
Quòd ambulator porticum terit serus:
Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus:
Quòd penè terram tangit indecens nasus:
Quòd dextra pectus pulsat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris.
Vterque natus viuit, & precor viuat.
Salua est & vxor, sarcinæq; seruiq;:
Nihil colonus, villicusq; decoxit.
Mæroris igitur caussa quæ est? domi cœnat.

In Postumum. XII.

Esse quid hoc dicam, quòd olent tua pallia myrrham,
Quodq; tibi est semper non alienus odor? (per.
Hoc mihi suspectũ est, quòd oles bene, Postume, sem
Postume, non bene olet, qui bene semper olet.

Ad Sextum. XIII.

Et iudex petit, & petit patronus.
Soluas censeo, Sexte, creditori.

* Ad Paulinũ de Selio.

*In Selium. XIIII.

Nil intentatum Selius, nil linquit inausum,

Cœnan-

Cœnandum quoties iam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosq;
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Aesonides.
Hinc quoq; deceptus Memphitica tẽpla frequẽtat,
Assidet & cathedris mæsta iuuenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc Pompeij dona, nemusq; duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec Grylli tenebras, Aeoliamq; Lupi.
Nam thermis iterum cunctis, iterumq; lauatur,
Omnia cùm fecit, sed renuente Deo.
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perq; tuam, vector celebrate, culinam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XII.

Quòd nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme, non superbè.

In Zoilum. XIII.

Zoilus ægrotat: faciunt hanc stragula febrem,
Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid sindone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis,
Vis fieri sanus? stragula sume mea.

Ad Amianum. XIIII.

Tonsor Suburæ faucibus sedet primis,
Cruenta pendent quà flagella tortorum,

Argiq; letum multus obsidet sutor.
Sed iste tonsor, Amiane, non tondet.
Non tondet, inquam. *ergo quid facit? radit.* [* igitur]

In Maximum. XV.

Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam.
Tu captas *alias. iam sumus ergo pares.* [* aliam]
Mane salutatum venio: tu diceris isse
Antè salutatum. iam sumus ergo pares.
Sum comes ipse tuus, tumidiq; anteambulo regis:
Tu comes alterius. iam sumus ergo pares.
Esse sat est seruum: iam nolo vicarius esse.
Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

In Zoilum. XVI.

Felicem fieri credis me, Zoile, cœna;
Felicem *cœnam, Zoile, dando tuam?* [* cœnā Zoile, deinde tuam?]
Debet Aricino conuiuia recumbere cliuo,
Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

De Paulo. XVII.

Carmina Paulus emit. recitat sua carmina Paulus.
Nam quod emas, possis dicere iure tuum.

In Postumum. XVIII.

Basia das aliis: aliis das, Postume, dextram.
Dicis, vtrum mauis, elige? malo manum.

De eodem. XIX.

Quid mihi vobiscū est, ô Phœbe, nouemq; sorores?
Ecce nocet vati Musa iocosa suo.
Dimidio nobis dare Postumus antè solebat
Basia, nunc labro cœpit vtroque dare.

De eodem. XX.

Non dicam, licet vsque me rogetis,

Quis

Quis sit Postumus, in meo libello.
Non dicam. quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

In Candidum. XXI.

Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum,
Squalidus hærebo, pallidiorq́; reo.
Si iubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
Dat tibi diuitias. ecquid sunt ista duorum?
Das partem, multum est. Candide, das aliquid?
*Mecum *ergo miser es. quòd si Deus ore sereno* *erit ergo miser.
Annuerit: felix, Candide, solus eris.

Ad Gallum. XXII.

Das nunquam: semper promittis, amice, roganti.
Si semper fallis: iam, rogo, amice nega.

Ad Bithynicum. XXIII.

Quòd querulum spirat, quòd acerbum Næuia tussit,
*Inq́; *suos mittit sputa subinde sinus:* * tuos
Iam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras blanditur Næuia, non moritur.

De Selio. XXIIII.

Laudantem Selium, cœnæ cùm retia tendit,
Accipe siue legas, siue patronus agas.
**Effetè, grauiter, citò, nequiter, euge, beatè,* *Affectè
Hoc volui: facta est iam tibi cœna. tace.

Ad Rufum. XXV.

Rufe, vides illum subsellia prima tenentem,
Cuius & hinc lucet sardonychata manus:
Quæq́; Tyron toties epotauere lacernæ,

Et toga non tactas vincere iussa niues:
Cuius olet toto pinguis coma Marceliano,
Et splendent vulso brachia trita pilo.
*hesterna *Non *extrema sedet lunata lingula planta,*
Coccina non læsum cingit aluta pedem,
Et numerosa linunt stellantem splenia frontem.
Ignoras quid sit? splenia tolle, leges.

In Caium. XXVI.

Mutua viginti sestertia fortè rogabam,
Quæ vel donanti non graue munus erant.
Quippe rogabatur fidusq́; vetusq; sodalis,
Et cuius laxas arca flagellat opes.
Is mihi, Diues eris, si causas egeris, inquit.
Quod peto, da Cai: non peto consilium.

In Ponticum. XXVII.

Lis mihi cum Balbo est: tu Balbũ offendere non vis,
Pontice. cũ Licino, hic quoque magnus homo est.
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
*Laurona *Abnegat, & retinet nostrum * Laronia seruum.*
Respondes, orba est, diues, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, seruo seruitur amico.
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phœbum. XXVIII.

Cùm sint crura tibi, simulent quæ cornua Lunæ:
In rhytio poteras, Phœbe, lauare pedes.

In Pannicum. XXIX.

Pectere te nolim, sed nec turbare capillos.
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.

Nolo

Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis
Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

In Cæcilianum. XXX.

Quidquid ponitur, hinc & inde verris:
Mammas suminis, imbricemq; porci,
Communemq; duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumq; totum,
Murenæq; latus femurq; pulli,
Stillantemq; alica sua palumbum.
Hæc cùm condita sunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Vllus si pudor est, repone cœnam.
Cras te, Cæciliane, non vocabo.

In Linum. XXXI.

Quid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus.
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

In Tongilium. XXXII.

Vri Tongilius male dicitur hemitritæo.
Noui hominis mores: esurit, atque sitit.
Subdola tenduntur crassis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba siccentur, quæq; annus coxit Opimi,
Condantur parco fusca falerna vitro.
Omnes Tongilium medici iußêre lauari.
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

In Maximinam. XXXIII.

Ride, si sapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poëta:

Sed non dixerat omnibus puellis.
Quamuis dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi : tu puella non es.
*Et *Nam tres ſunt tibi, Maximina, dentes,*
Sed planè piceiq́; buxeiq́;.
Quare, ſi ſpeculo, mihiq́; credis,
Debes non aliter timere riſum,
*Criſpus, *Quàm ventum Spanius, manumq́; *Priſcus,*
Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella Solem.
*finge tuos *Vultus *indue tu magis ſeueros,*
Quàm coniux Priami, nurusq́; maior.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et conuiuia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mæſtæ decet aſſidere matri,
Lugentiq́; virum, piumq́; fratrem,
Et tantùm tragicis vacare Muſis.
At tu, iudicium ſequuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, ò puella, plora.

In Candidum. XXXIIII.

Candide, κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Cãdide, πάντα:
Quæ tu magniloquus nocte, dieq́; ſonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:
*Furias, & *At me, quæ paſſa eſt *furioſi cornua tauri,*
Noluerit dici quam pila prima ſuam.
*Agenoridæ *Miſit *Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:*
Non vendes nummis coccina noſtra tribus.

Tus

Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testa fagina mensa mihi.
Immodici tibi flaua tegunt chrysendeta mulli:
Concolor in nostra, Cammare, lance rubes.
Ex opibus tantis veteri, fidoq; sodali
Das nihil: & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

In Sextum. XXXV.

Emi seu famulum, togámve pexam,
*Seu tres, *vel puto, quatuórve libras:* *vt
Sextus protinus ille fenerator,
Quem nostis veterem meum sodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cauetq;.
*Et secum *sic, vt audiam, susurrat:* *sed
Septem millia debeo Secundo,
Phœbo quatuor, vndecim Phileto,
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis.
*Durum est, Sexte, negare, cùm *rogeris.* *rogaris.
Quanto durius, antequam rogeris!

In Næuolum. XXXVI.

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
Cùm breue Sicaniæ ver populantur apes:
*Sic tua *suppositis perducent prela lacernis,* *compositis collucent prata.
Sic micat innumeris arcula synthesibus.
Atque vnam vestire tribum tua vellera possunt,
Apula non vno quæ grege terra tulit.
Tu spectas hiemem succincti lentus amici,
*Pro scelus, & lateris frigora *tuta times.* *trita
Quantum erat infelix, pannis fraudare duobus!
**Non metuas mortem, Næuole, sed tineas.* *Quod renuis, non te.

Ad

Ad Rufum. XXXVII.

* Cauponem

*Coponem, laniumq;, balneumq;,
Tonsorem, tabulamq;, calculosq;,
Et paucos, sed vt eligam, libellos,
Vnum non nimiùm rudem sodalem,
Hæc præsta mihi, Rufe: vel Bitontis,
Et thermas tibi habe Neronianas.

In Maximum. XXXVIII.

Vis fieri liber? mentiris, Maxime: non vis.
Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
Veientana tuam si domat vna sitim:
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus nostra si potes esse toga:
Si leue balneolum gemino tibi vincitur asse:
Si tua non rectus tecta subire potes.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior Partho viuere Rege potes.

Ad Sextum. XXXIX.

Vis te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi: quod iubes, coleris.
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

* De Microspico diuite.

*In fictum diuitem. XL.

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa:
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus alpha penulatorum:
Quem grex togatus sequitur, & capillatus,
Recensq; sella, linteisq;, lorisq;:
Oppignerauit ad modò claudi mensam

Vix

Vix octo nummis anulum, vnde cœnaret.

In Zoilum. XLI.

Vexatus pulcrè, rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile: sed mea sunt.

De cœnatione Micæ. XLII.

Mica vocor. quid sim, cernis? cœnatio parua.
Et me Cæsarium prospicis ecce tholum.
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo:
Ipse iubet mortis te meminisse Deus.

In Hylum. XLIII.

Furaris quæcunque potes, puer Hyle, Tribuni:
*Supplicium *tantùm dum puerile times.* * facti nec,
Væ tibi, dum ludis: mulctabere. iam mihi dices, puer Hyle,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hyle, licet?

In *Taurum. XLIIII. * Laurum.

Dum modò caussidicũ, dum te modò rhetora fingis,
*Et non decernis, *Taure, quid esse velis:* *Laure,
*Peleos, & Priami *transit, vel Nestoris *ætas;* * transis,
Et fuerat serum iam tibi, desinere. *annos,
Incipe, tres vno perierunt rhetores anno:
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur, fora litibus omnia feruent:
*Ipse *potest fieri Marsia caussidicus.* * potes
*Eia agè, rumpe moras: quò te *spectabimus vsque?* * sperabimus
*Dum, *quid sis, dubitas, iam potes esse nihil.* * quis

In *Saleranum. XLV. * Saletanum.

*Cur tristiorem cernimus *Saleranum?* * Saletanum?
An caussa leuis est? extulit, inquis, vxorem.
O grande fati crimen: ô grauem casum!
Illa, illa diues mortua est Secundilla,

Centena

Centena decies quæ tibi dedit dotis?

*Saletane. *Nollem accidisset hoc tibi, *Salerane.*

In Lalagen. XLVI.

Vnus de toto peccauerat orbe comarum
Anulus, incerta non bene fixus acu.
* quo *Hoc facinus Lalage, speculo *quod viderat, vlta est:*
Et cecidit sectis icta Plecusa comis.
Desine iam, Lalage, tristeis ornare capillos,
Tangat & insanum nulla puella caput.
Hoc salamandra notet, vel sæua nouacula nudet,
Vt digna speculo fiat imago tuo.

In Postumum. XLVII.

Occurris quocunque loco mihi, Postume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox. quid agis?
Hoc, si me decies vna conueneris hora,
Dicis. habes puto tu, Postume, nil, quod agas.

Ad Olum. XLVIII.

Quòd te nomine iam tuo saluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam,
Ne me dixeris esse contumacem.
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges, & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit,
Quod reges, dominiq; concupiscunt.
Seruum si potes, Ole, non habere:
Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. XLIX.

Inuitum cœnare foris te, Classice, dicis:
Si non mentiris, Classice, disperеam.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire.

Cùm cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen inuitus vadis: cur, Classice, vadis?
Cogor, ais? verum est, cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba vbi sunt? si vir es, ecce nega.

Ad Cæcilianum. L.

Candidius nihil est te, Cæciliane: notaui,
Si quando ex nostris disticha pauca legis.
Protinus aut Marci recitas, aut scripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas?
Vt collata magis placeant mea? credimus illud:* * istud
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

In Saufellum. LI.

Cinctum togatis pòst, & antè Saufellum,
Quanta reduci Regulus solet turba,
Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
Materne, cernis? inuidere nolito.
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum
Fusiculenus præstat, & Fauentinus.

De Leone. LII.

Verbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamq́; pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem, subitò feritate reuersa,
Quanta nec in Libycis debuit esse iugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam rastris quæ renouabat humum,
Sæuus, & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit maius arena nefas.
Exclamare libet; crudelis, perfide, prædo,

A nostra

A nostra pueris parcere disce lupa.

De Mario. LIII.

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

In Cosconium. LIIII.

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostra,
Vtilis vngendis axibus esse potes.
Hac tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse breuem.
Disce, quod ignoras: Marsi, doctiq; Pedonis
Sæpe duplex vnum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est, quod demere possis:
Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

Ad Cæcilianum. LV.

Aestiuo serues vbi piscem tempore, quaris?
In thermis serua, Caciliane, tuis.

In Nasicam. LVI.

Inuitas tunc me, cùm scis, Nasica vocatum,
Excusatum habeas me rogo: cœno domi.

De Fannio. LVII.

Hostem cùm fugeret, se Fannius ipse peremit.
*Hic rogo, non furor est, ne moriare, mori?

*Hoc

In Zoilum. LVIII.

Laxior hexaphoris tua sit lectica licebit:
Cùm tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

Ad Ponticum. LIX.

Abscissa seruum fugias quid Pontice lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

De præposteris donis. LX.

Vimine clausa leui niueæ custodia cocta,*

*coptæ,

Hoc

Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quòd æstatis misi tibi mense decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Clafsicum. LXI.

Quòd nec carmine glorior supino,
*Nec retro lego *Sotaden cinædum,* * Sotade
Nusquam Græculà quòd recantat Echo:
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitare Choliambon;
Non sum, Claßice, tam malus poëta.
Quid si per graciles vias Petauri
Inuitum iubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas:
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris iuuat auribus placere.

In Mamercum. LXII.

Nil recitas: & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis, esto: dummodò nil recites.

In Gaurum. LXIII.

Quod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis, Musis, & Apolline nullò,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antonî: quòd luxuriaris, Apici:
Quòd blateras; vitium, dic mihi, cuius habes?

Ad Quinctilianum. LXIIII.

Quinctiliane, vagæ moderator summe iuuentæ,
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ:
Viuere quòd propero pauper, nec inutilis annis,

Da veniam: properat viuere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere censu,
Atriaq; immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta iuuant, & fons viuus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima coniux,
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Ad Cæsarem Domitianum. LXV.

Rerum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
Sospite quo magnos credimus esse Deos:
Si festinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina nostra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar vt esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

Ad Vxorem. LXVI.

Natorum mihi ius trium roganti
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat: valebis vxor,
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVII.

Primus vbi est, inquis, cùm sit liber iste secundus?
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mauis, Regule, primum:
Vnum de titulo tollere iota potes.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER III.

Ad Lectorem de libro Gallicano. I.



Hoc tibi, quicquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.
Plus sanè placeat, domina qui natus in vrbe est:
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Ad librum suum. II.

Cuius vis fieri libelle munus?
Festina tibi vindicem parare:
Ne nigram citò raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris, piperisq; sis cucullus.
Faustini fugis in sinum? sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontes gemino decens honore
Pictis luxurieris vmbilicis,
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index,
Illo vindice, nec Probum timeto.

Ad librum suum. III.

Romam vade liber: si, veneris vnde, requiret:

Aemiliæ, dices, de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua ſimus in vrbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, eſſe foro.
Cur abſim, quæret breuiter: tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
*Si quando veniet, dicet: responde, * *Quando venit, dicet: tu reſpondeto, poëta*
Exierat: veniet, cùm citharœdus erit.

Ad eundem. IIII.

Vis commendari, ſine me curſurus in vrbem,
Parue liber multis? an ſatis vnus erit?
Vnus erit, mihi crede, ſatis, cui non eris hoſpes.
Iulius, aßiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas: primiq; in limine tecti,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille Lares.
Eſt illi coniux, quæ te manibusq; ſinuq;
Excipiet: vel ſi pulueruIentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſiue hanc, illum'ue priorem
Videris: hoc dices, Marcus auere iubet.
Hoc ſatis eſt. alios commendat epiſtola. peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

Ad Marcellinum. V.

Lux tibi poſt idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti,
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præſtitit illa dies.

De ſportula. VI.

Centum miſelli iam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laßi,

Quos

Quos diuidebat balneator elixus.
Quid cogitatis ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt.
Nihil stropharum est, iam salarium dandum est.

In Quinctum. VII.

Thaida vult spōsam Quinctus. quā Thaida? luscam.
Vnum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. VIII.

Versiculos in me narratur scribere Cinna.
Non scribit, cuius carmina nemo legit.

In Philomusum. IX.

Constituit, Philomuse, pater tibi millia bina
Menstrua, perq́; omnes præstitit illa dies.
Nequitiam premeret cùm crastina semper egestas,
Et vitijs essent danda diurna tuis:
Idem te moriens heredem ex asse reliquit:
Exheredauit te, Philomuse, pater.

In Fabullum. X.

Vnguentum fateor bonum dedisti
Conuiuis here: sed nihil scidisti.
Res salsa est, bene olere, & esurire.
Qui non cœnat, & vngitur, Fabulle,
*Hic *verò mihi mortuus videtur.* * verè

In Næuiam. XI.

Dum non vis leporem, dum nō vis carpere mullum,
Et plusquam patri, Næuia, parcis apro:
Accusas, rumpisq́; coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit. nunquàm sic ego crudus ero.

De Tucio. XII.

Romam petebat esuritor Tucius

Profectus ex Hispania.
Occurrit illi sportularum fabula,
A ponte redit Muluio.

In cerdonem. XIII.

Das gladiatores, sutorum Regule cerdo:
Quodq; tibi tribuit subula, sica rapit.
Ebrius es, nec enim faceres id sobrius vnquam:
*Velles vt corio ** Vt velles corio ludere, cerdo, tuo.*
*Lusisti satis: ** Lusisti, satis est: sed te, mihi crede, memento*
Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

In Sabidium. XIIII.

*inscripta *Circumlata diu mensis *scriblita secundis,*
Vrebat nimio sæua calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflauit buccis terq;, quaterq; suis.
Illa quidem tepuit, digitosq; admittere visa est.
Sed nemo potuit tangere: stercus erat.

In Maximum. XV.

Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces.
Cùm te excusaris, Maxime, quid recitas?

De Vipera in ore vrsæ. XVI.

Proxima centenis ostenditur vrsa columnis,
Exornant pictæ qua Platanona feræ.
Huius dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcer Hylas, teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Viuebatq; anima deteriore fera.
Non sensit puer esse dolos: nisi, dente recepto,
Dum perit: ô facinus, ausa quod vrsa fuit.

De

De Canio. XVII.

Dic Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Vtrum'ne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi iocos Phædri?
Lasciuus elegis, an seuerus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otiosus in schola poëtarum
Lepôre tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi.
An spatia carpit lentus Argonautârum?
An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatúe liber acribus curis?
** Titi'ne thermis, an lauatur Agrippæ,* *Stertit'ne
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tullî fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuantes iam profectus ad Baias,
Piger Lucrino nauiclatur in stagno?
Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

*In crudelem dominum. XVIII. *De domino, & famulo.

Proscriptum famulus seruauit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, sed inuidia.

Ad Casſianum. XIX.

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandasq́ mortes, gaudiumq́ crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Vlysses dicitur reliquisse.

Non miror: illud, Caßiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquisset.

In M. Antonium. XX.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis;
Abscidit vultus ensis vterque sacros.
Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antonî tamen est peior, quàm caussa Photinî:
Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

De pigris nautis. XXI.

Cessatis pueri, nihilq́; noctis
*remoraque *Veterno, *resinaq́; pigriores.*
Quorum per vada tarda nauigantes
*tingitis *Lentos *figitis ad celeuma remos.*
Iam prono Phaëthonte sudat Aëthon,
Exarsitq́; dies, & hora lassos
Interiungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per vndas
*Tuta *Tutæ luditis otium * carinæ.*
*carina, *Non nautas puto vos, sed argonautas.*

In Bæticum. XXII.

Nec mullus, nec te delectat, Bætice, turdus:
Nec lepus est vnquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba iuuant, nec sectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aues.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petasone voras.
Teq́; iuuant gerres, & pelle melandrya cana:
Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse

Suspicor.

Suspicor. an nummis parcis auare tuis?

Ad Paulinum. XXIII.

Minxisti currente semel, Pauline, carina.
Meiere vis iterum, iam Palinurus eris.

De Sertorio. XXIIII.

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, quando bibit, non puto perficere.

In Apicium. XXV.

De nullo quereris, nulli maledicis, Apici.
Lanx queritur, lingua te tamen esse malæ.

In Zoilum. XXVI.

Conuiua quisquis Zoili potest esse,
Summenianas cœnet inter vxores,
Curtaq; Ledæ sobrius bibat testa.
*Hoc esse leuius, puriusq; *contendo.* *contendi.
Iacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitisq; trudit hinc, & inde conuiuas,
Effultus ostro, sericisq; puluinis.
Stat exoletus, suggeritq; ructanti
Pinnas rubentes, cuspidesq; lentisci:
Et æstuanti tenue ventilat frigus
Ancilla prasino concitata flabello:
Fugatq; muscas myrtea puer virga.
*At *ipse retroflexus ad pedum turbam* *ille
Inter catellas anserum exsta lambentes,
Partitur apri glandulas palæstritis,
Ligurumq; nobis saxa cum ministrentur,
*Vel cocta fumis musta *Massilianis:* *Massilitanis
Opimianum morionibus nectar
Crystallinisq;, myrrhinisq; propinat.

Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit murice aureo nobis.
Diuidere Ledæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus stertit:
Nos accubamus, & silentium ronchis
Præstare iussi, nutibus propinamus.
Hos impudentis patimur illius fastus.
Nec vindicare, Rufe, possumus. regnat.

In Zoilum. XXVIII.

Vndecies vna surrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi est synthesis vndecies.
Sudor inhæreret madida ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoile, cœno?
Frigus enim magnum synthesis vna facit.

Ad Vulcanum. XXIX.

Qualiter Assyrios renouant incendia nidos,
Vna decem quoties sæcula vixit auis:
Taliter exuta est veterem noua Roma senectam,
Et sumsit vultus præsidis ipsa sui.
Iam precor oblitus nostræ, Vulcane, querelæ
Parce. sumus Martis turba, sed & Veneris.
Parce pater: sic Lemniacis lasciua catenis.
*ames. *Ignoscat coniux, & patienter *amet.*

In Vetustinam. XXX.

Cùm tibi trecenti Consules Vetustina,
Et tres capilli, quatuórve sint dentes,
*crus colorque *Pectus cicadæ, *crusculumque formicæ:*
Rugosiorem cùm geras stola frontem,
Et aranearum cassibus pares malas:

Cùm

Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliusq; ranæ garriant Rauennates,
Et Adriaticus dulcius culex cantet,
Videasq; quantum noctuæ vident mâne,
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cùm bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentia possit:
**Gaudes ducentas *nuptum ire post mortes,* * Audes *fortè, nuptu rire, nisi inuerso ordine legas, ire nuptum.
Virumq; demens cineribus tuis quæris.
Quis coniugem, quis te vocabit vxorem,
Philomelus auiam quam vocauerit nuper?
Quòd si cadauer exigis tuum duci:
*Sternatur * à Coride triclinio lectus,* *Acoride
Thalassionem qui tuum dicet solus,
Vstorq; tedas præferat nouæ nuptæ:
Intrare in istum sola mors potest lectum.

In Rufum. XXXI.

Esse negas coctum leporem, poscisq; flagella.
*Mauis, Rufe, coquum * scindere, quàm leporem.* * cædere,

In Næuolum. XXXII.

Nunquam dicis, aue: sed reddis, Næuole, semper,
Quod prior & Curius dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectas à me? rogo, Næuole, dicas:
Nam, puto, nec melior, Næuole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar vterque,
Natorumq; dedit iura paterna trium.
Ore legor multo, notumq; per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
Est & in hoc aliquid, vidit me Roma Tribunum:

Et se-

Et sedeo, qua te suscitat Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere ciues?
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.
Sed parasitaris, sed ludos, Næuole, præbes.
Iam iam sic prior es, Næuole. vincis: aue.

Ad Cerdonem. XXXIII.

Irasci nostro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita, est carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit si iugulare tibi?

Ad Rufum. XXXIIII.

Cursorem sexta tibi, Rufe, remisimus hora:
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cælum nam fortè ruebat.
Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER IIII.

De natali Domitiani. I.



AESARIS *alma dies, & luce sacratior illa,*
Conscia Dictaeum qui tulit Ida Iouem;
Longa, precor, Pylioq; veni numerosior aeuo:
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro:
Perq; manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia saecula lustro,
Et quae Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, superi, petimus, sed debita terris.
Pro tanto quae sunt improba vota Deo?

De Oratio. II.

Spectabat modò solus inter omneis
Nigris munus Oratius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusq;
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repentè caelo:
Albis spectat Oratius lacernis.

De Niuibus. III.

Adspice quàm densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Caesaris, inq; sinus.
Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto

Concrè-

Concretas pigro frigore ridet aquas:
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Quis siccis lasciuit aquis, & ab æthere ludit?
Suspicor has pueri Cæsaris esse niues.

In Bassam. IIII.

Quod siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Lassi bardaicum os quod euocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod ieiunia Sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

Vir bonus & pauper, linguaq; & pectore verus,
Quid tibi vis, vrbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
Nec pauidos tristi voce citare reos.
Vendere nec vanum circum palatia fumos,
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Vnde miser viues, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil est: nunquam sic Philomelus eris.

In Macilianum. VI.

Credi virgine castior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri:
Cùm sis improbior, Maciliane,

Quàm

Quàm qui compositos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

Prima salutantes atque altera continet hora,
Exercet raucos tertia caussidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris.
Imperat extructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum,
Temperat ambrosias cùm tua cura dapes:
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentiq́ue tenet pocula parca manu.
Tunc admitte iocos, gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Iouem.

Ad Faustinum. VIII.

Dum nouus est, nec adhuc rasa mihi fronte libellus:
Pagina dum tangi non bene sicca timet:
I puer, & charo perfer leue munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, sed instructus: comitetur Punica librum
Spongia. muneribus conuenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare iocos. vna litura potest.

In Antonium Saturninum. IX.

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miser, esse pudet:
Impia Parrhasia mouisti bella sub vrsa,
Qualia qui Phariæ coniugis arma tulit.
Exciderátne adeò fatum tibi nominis huius,

Obruit Actiaci quod grauis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus & Arctois plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

De nuptijs Pudentis & Claudiæ. X.

Claudia, Rufe, meo nupsit peregrina Pudenti:
Macte esto tedis, ò Hymenae, tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Thesæis tam bene vina fauis.
Nec meliùs teneris iunguntur vitibus vlmi,
Nec plùs lotos aquas, littora myrtus amat.
Candida perpetuo reside Concordia lecto:
Tamq; pari semper sors ades æqua iugo.
Diligat ipsa senem quondam: sed & ipsa marito
Tunc quoque, cùm fuerit, non videatur, anus.

Ad Silium. XI.

Sili, Castalidum decus sororum,
Qui periuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosq;
Fastus Annibalis, leuesq; Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paulum deposita seueritate,
Dum blanda vagus alea december
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Nostris ocia commoda camœnis.
Nec torua lege fronte, sed remissa
Festiuis madidos iocis libellos.
Sic forsan tener ausus est Catullus

Magno

Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

Mille tibi nummos hesterna nocte roganti,
In sex aut septem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi. sed tu causatus amici
Aduentum, lancem paucaq́; vasa rogas.
Stultus es, an stultum me credis, amice? negaui
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

In Gallum. XIII.

Priuignum non esse tuæ te, Galle, nouercæ,
Rumor erat, coniux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat viuo genitore probari.
Iam nusquam pater est, Galle: nouerca domi est:
Magnus ab infernis reuocetur Tullius vmbris,
Et te defendat Regulus ipse licet;
Non potes absolui: nam quæ non desinit esse
Post patrem, nunquam, Galle, nouerca fuit.

De puero glacie occiso. XIIII.

Qua vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In iugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno prægrauis vnda gelu.
Cumq́; peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæua sibi voluit fortuna licere?
Aut vbi mors non est, si iugulatis aquæ?

De Endromide. XV.

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, sed gelidum non aspernanda decembri,

Dona peregrinam mittimus Endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidum'ue trigona,
Siue harpasta manu puluerulenta rapis:
Plumea seu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem cursu vincere quaris Atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus:
Ne'ue grauis subita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos, hoc munere tectus, & imbres:
Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

De Cærelia & Gellia. XVI.

Dicit se vetulam, cùm sit Cærelia puppa.
Puppam se dicit Gellia, cùm sit anus.
Ferre nec hanc poßis; poßis, Coline, nec illam,
Altera ridicula est, altera putidula.

De Selio. XVII.

Nullos esse deos, inane cælum,
Affirmat Selius: probatq; quòd se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliam. XVIII.

Dum tu lenta nimis, diuq; quaris,
Quis primus tibi, quis'ue sit secundus,
Gratum quis'ue epigramma comparabit,
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano:
Qui si Cecropio satur lepôre,
Romanæ sale luserit Mineruæ:
Illi me facias, precor, secundum.

Ad Fabianum. XIX.

Omneis, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
Extulit: vxori fiat amica mea.

Ad

Ad Pamphilum. XX.

Tu Setina quidem semper, vel Maßica ponis,
Pamphile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cælebs quater esse lagena.
Nec puto, nec credo, Pamphile, nec sitio.

De Amiano ad Maronillum. XXI.

Nihil Amiano, præter aridam vestem;
Moriens reliquit vltimis pater ceris.
Fieri putet potuisse quis, Maronille,
Vt Amianus mortuum patrem nolit?

Ad Quintum. XXII.

Exigis, vt donem nostros tibi, Quinte, libellos.
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Aes dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam tam fatuè. nec ego.

De Vestino. XXIII.

Cùm grauis extremas Vestinus duceret horas,
Et iam per Stygias esset iturus aquas,
Vltima voluentes orauit pensa sorores,
Vt traherent parua stamina pulla mora.
Iam sibi defunctus, charis dum viuit amicis,
Mouerunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes, à luce recesit:
Seq; mori, post hoc, credidit ille senem.

De Damis. XXIIII.

Adspicis, imbelles tentent quàm fortia damæ
Prælia, tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem paruis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

De Nigrina. XXV.

O felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus:
Te patrios miscere iuuat cum coniuge census,
Gaudentem socio, participemq́; viro.
Arserit Euadne flammis iniecta mariti,
Nec minus Alcestim fama sub astra ferat:
Tu meliùs certè meruisti pignore vitæ,
Vt tibi non esset morte probandus amor.

In auarum amicum. XXVI.

Millia misisti mihi sex, bis sena petenti.
Vt bis sena feram, bis duodena petam.

In Zoilum inuidum. XXVII.

Nunquàm diuitias deos rogaui,
Contentus modicis, meoq; lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Caussa est quæ subiti, nouiq́; voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

In Afrum. XXVIII.

Condita cùm tibi sit iam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo,
Discurris tota vagus vrbe, nec vlla cathedra est,
Cui non mane feras, irrequietus, aue.
Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
Nec caret officio Consul vterque tuo.
Et sacro decies repetis palatia cliuo,
Sigeriosq́; modos, Partheniosq́; sonas.
Hæc faciant sanè iuuenes. deformius, Afer,
Omninò nihil est ardelione sene.

Ad Mathonem. XXIX.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tyburtini.
Hoc emis: imposui. rus tibi vendo tuum.

In Mathonem. XXX.

Declamas in febre, Mathon. hanc esse phrenesim
Si nescis, non es sanus, amice, Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæos.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est: erras, cùm viscera febris
Exurit. res est magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. XXXI.

Hos quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos,
Imputet & nobis ocia parua, roga.
Immemor & paulùm curarum, operumq; suorum,
Non tetrica nugas exigat aure meas.
Sed nec post primũ legat hæc, summumue trientem:
Sed sua cùm medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est, legisse duos: tibi charta plicetur
Altera: diuisum sic breue fiet opus.

In Næuolum. XXXII.

Securo nihil est te, Næuole, peius: eodem
Solicito nihil est, Næuole, te melius.
Securus nullum resalutas, despicis omnes:
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.
Solicitus donas, dominum regemq; salutas.
Inuitas. esto; Næuole, solicitus.

In Ponticum. XXXIII.

Nos bibimus vitro, tu myrrha, Pontice. quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

Ad librum suum. XXXIIII.

Si vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoq; te, Libelle,
Vt docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiusq; est:
Sed nec candidius, benigniusq;,
Si te pectore, si tenebit ore:
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnauerit, ad salariorum
Curras scrinia protinùs licebit,
Inuersa pueris arande charta.

In Dissimulatorem. XXXV.

Nulla remisisti paruo pro munere dona:
Et iam Saturni quinque fuêre dies.
Ergo nec argenti sex scrupula Septitiane
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ coctana parua gerit.
Nec rugosarum vimen breue picenarum:
Dicere te posses vt meminisse mei.
Decipies alios verbis, vultuq; benigno.
Nam mihi iam notus dissimulator eris.

De Rusticatione. XXXVI.

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.
Luce deos oro, famulos post arua reuiso.
Partibus atque meis iustos indico labores.
Inde lego, Phœbumq; cio, musamq; lacesso.
Hinc oleo corpusq; frico, molliq; palæstra
Stringo libens, animoq; gaudens, ac fœnore liber,

Pondero,

Pondero,poto,cano,ludo,lauo,cœno,quiesco:
Dum paruus lychnus modicum consumit oliui,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

Ad Librum. XXXVII.

Ohe iam satis est,ohe libelle:
Iam peruenimus vsque ad vmbilicos.
Tu procedere adhuc,& ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri.
Sic,tanquàm tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoq; pagina peracta est.
Iam lector queriturq;,deficitq;.
Iam librarius hoc & ipse dicit:
Ohe iam satis est, ohe libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER V.

Ad Cæsarem. I.



HOc tibi (*Palladiæ seu collibus vteris Albæ,*
Cæsar,& hinc Triuiam prospicis, inde Tethyn:
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani qua cubat vnda freti:
Seu placet Aeneæ nutrix, seu filia Solis,
Siue salutiferis candidus Anxur aquis)
Mittimus,ô rerum felix tutela,salusq;,

Sospite quo gratum credimus esse Iouem.
Tu tantùm accipies: ego te legisse putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruar.

Ad lectores. II.

Matronæ, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimiùm, salesque nudi,
Lasciuos lege quatuor libellos:
Quinctus cum domino liber iocetur,
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Domitianum. III.

Accola iam nostræ degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modò præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea, quàm fratris, melior: cui tam propè fas est
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

In Myrtalen. IIII.

Fœtere multo Myrtale solet vino:
Sed fallat vt nos, folia deuorat lauri,
Merumque cauta fronde, non aqua, miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contrà:
Dicas licebit, Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

Sexte Palatinæ cultor facunde Mineruæ,
Ingenio frueris qui propiore Dei:
(Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,

Et secreta ducis pectora nosse licet)
Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marsus, quaq; Catullus erit.
Ad Capitolini cælestia carmina belli
Grande cothurnati pone Maronis opus.

Ad Musas. VI.

Si non est graue, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior, & beata quondam,
Saluo Cæsare, finiat senectus:
Et sis, inuidia fauente, felix:
*Sic Burrus citò *sentiat parentem:* *nesciat
Admittas timidam, breuemq; chartam
*Intra limina sanctioris *aulæ.* *æui
Nôsti tempora tu Iouis sereni,
Cùm fulget placidus, suoq; vultu,
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quòd metuas preces iniquas.
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata, purpuraq;
Nigris pagina creuit vmbilicis.
Nec porrexeris ista: sed teneto
Sic, tanquam nihil offeras, agasq;.
Si noui dominum nouem sororum,
Vltro purpureum petet libellum.

*De Phaside. VII. *De edicto Cæsaris.

Edictum domini, Deiq; nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phasis in theatro,

Phasis purpureis ruber lacernis:
Et iactat tumido superbus ore,
Tandem commodius licet sedere:
Nunc est reddita dignitas equestris:
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes
Iußit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. VIII.

Languebam: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigêre manus, aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

Ad Regulum. IX.

Esse quid hoc dicam, viuis quòd fama negatur?
Et sua quòd rarus tempora lector amat?
Hi sunt inuidiæ nimirum, Regule, mores:
Præferat antiquos semper vt illa nouis.
Sic veterem ingrati Pompeij quærimus vmbram,
Et laudant Catuli Iulia templa senes.
Ennius est lectus, saluo tibi Roma Marone:
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
Norat Nasonem sola Corynna suum.
Vos tamen, ô nostri ne festinate libelli:
Si post fata venit gloria, non propero.

De Stella. X.

Sardonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas vno
Portat in articulo Stella, Seuere, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas

Inue-

Inuenies: inde est hæc, puto, culta manus.

*De eodem. XI.

Quòd nutantia fronte pertinaci
Gestat pondera Masclion superbus:
*Aut grandis *Linus omnibus lacertis*
Septem quòd pueros leuat, vel octo:
Res non difficilis mihi videtur:
Vno cum digito, vel hoc, vel illo
Portet Stella meus decem puellas.

*De Masclione. *nimis

In Callistratum. XII.

Sum, fateor, semperq́ue fui, Callistrate, pauper:
Sed non obscurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens: & dicitur, Hic est.
Quodq́ue cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaq́ue Niliacæ seruit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica parma greges.
Hoc ego, tuq́ue sumus: sed quod sum, non potes esse.
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

De Manneio. XIII.

Sedere primo solitus in gradu semper,
Tum cum licebat occupare, Manneius
Bis excitatus, terq́ue transtulit castra:
Et inter ipsas penè tertius sellas
Post Caiumq́ue, Luciumq́ue consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoq́ue ludos spectat indecens vno.
Et hinc miser, deiectus in viam, transit:
Subsellioq́ue semifultus extremo,

Et

Et malè receptus altero genu, iactat
Equiti, sedere; Lectioq́ʒ, se stare.

Ad Cæsarem Domit. XIIII.

Quinctus nostrorum liber est, Auguste, iocorum:
Et queritur læsus carmine nemo meo.
* carmine *Gaudet honorato sed multus * nomine lector,*
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamē hæc prosunt, quãuis venerantia multos?
Non prosint sanè, me tamen ista iuuant.

Ad Lectorem. XV.

Seria cùm possim, quòd delectantia malim
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi:
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitisq́ʒ velim vendere verba reis:
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
* fieres *Et fiet * vario sordidus ære sinus.*
At nunc conuiua est, commessatorq́ʒ libellus,
Et tantùm gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cùm minimum vati patria munus erat.
Belle, inquis, dixti. satis est: laudabimur vsque.
Dissimulas? facies me puto caussidicum.

In Gelliam. XVI.

Dum proauos, atauosq́ʒ refers, & nomina magna:
Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas, nisi lato, Gellia, clauo
* Celtibero *Nubere: nupsisti, Gellia, * cistifero.*

Ad

Ad Quintianum. XVII.

Quòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesq; ligulæ, cereiq;, chartæq;,
Et acuta senibus testa cum Damascenis,
Præter libellos vernulas nihil misi:
Fortasse auarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas arteis.
Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Auidum vorata decipi scarum musca?
Quoties amico diuiti nihil donat,
O Quintiane, liberalis est pauper.

Ad Cæsarem Domit. XVIII.

Si qua fides veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt sæcula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus meruêre Dei?
Pulcrior & maior quo sub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Est tamen hoc vitium, sed non leue, sit licet vnum,
Quòd colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri fidoq; sodali?
Aut quem prosequitur non alienus eques?

Ad eundem. XIX.

Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ,
**Flammatæve togæ scrupula tota decem.* * Flammatisve
Luxuria est: tumidiq; vocant hæc munera reges.
Qui crepet aureolos, forsitan vnus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus:
Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Iamdudum tacito rides, Germanice, naso:

Vtile,

Vtile, quod non vis, do tibi consilium.

Ad Martialem. XX.

Si tecum mihi, chare Martialis,
Securis liceat frui diebus,
Si disponere tempus ociosum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumq; triste
*Noscemus, nec imagines superbas:
Sed gestatio fabulæ, libelli,
Campus, porticus, vmbra, virgo, thermæ,
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc viuit sibi neuter, heu, bonosq;
Soles effugere atque abire sentit.
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quisquam viuere cum sciat, moratur?

*Noscemus

De Apollonio. XXI.

Quintum, pro Decimo, pro Crasso, Regule, Marcũ
Antè salutabat rhetor Apollonius.
Nunc vtrunque suo resalutat nomine: quantum
Cura, laborq; potest, scripsit & edidicit.

In Paulum. XXII.

*Manè domi *nisi te merui, voluiq; videre:*
**Sint mihi, Paule, tuæ longius exquiliæ.*
Sed Tyburtinæ sum proximus accola pilæ,
Qua videt antiquum rustica Flora Iouem.
Alta suburbani vincenda est semita cliui,
Et nunquam sicco sordida saxa gradu.
Vixq; datur longas mulorum vincere mandras,
Quæq; trahi multo marmora fune vides.

*si te
*Sunt

Illud

Illud adhuc grauius, quòd te post mille labores,
Paule, negat lasso ianitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæq; madentis,
Vix tanti Paulum mâne videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos,
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXIII.

Herbarum fueras indutus, Basse, colores,
Iura theatralis dum siluêre loci.
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Iussit, & Oceanum certior audit eques:
Non nisi vel cocco madida, vel murice tincta
Veste nites: & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
*Aut meus ante omnes *Codrus haberet equum.* * Cordus

De Hermete. XXIIII.

Hermes Martia sæculi voluptas,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes & gladiator, & magister,
Hermes turba sui, tremorq; ludi,
Hermes, quem timet Aelius, sed vnum,
Hermes, cui cadit Aduolans, sed vni,
*Hermes vincere, *sed ferire doctus,* * nec
Hermes suppostititius sibi ipsi,
*Hermes diuitiæ *locariorum,* * iocariorũ
Hermes cura, laborq; ludiarum,
Hermes belligera superbus hasta,
Hermes æquoreo minax tridente,
Hermes casside languida timendus,
Hermes gloria Martis vniuersi,

Hermes

Hermes omnia solus, & ter vnus.

De Chæreſtrato. XXV.

Quadringenta tibi non ſunt, Chæreſtrate: ſurge.
Lectius ecce venit: ſta, fuge, curre, late:
Ecquis, Io, reuocat, diſcedentemq́ reducit?
Ecquis, Io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis, famæq́ damus, populisq́ loquēdum
Qui Stygios non vult totus adire lacus.
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quàm non ſenſuro dare quadringenta caballo;
Aureus vt Scorpi naſus vbique micet?
O fruſtra locuples, ô diſſimulator amice:
Hæc legis, & laudas. quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVI.

Quòd Alpha dixi, Codre, penulatorum
Te nuper, aliqua cùm iocarer in charta:
Si fortè bilem mouit hic tibi verſus,
Dicas licebit Beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVII.

Ingenium. ſtudiumq́ tibi, moresq́, genusq́
Sunt equitis, fateor: cetera plebis habes.
Bis ſeptem tibi iam non ſunt ſubſellia tanti,
Vt ſedeas viſo pallidus Oceano.

*Ad Aulum

*In Mamercum. XXVIII.

Vt bene loquatur, ſentiatq́ Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus poſſis:
* Curtios
* vincat
*Pietate fratres *Curios licet *vincas,*
Quiete Neruas, comitate Druſones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos;

Oratione

Oratione Regulos, iocis Paulos.
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad Gelliam. XXIX.

Si quando leporem mittis mihi, Gellia: dicis,
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, Gellia, narras:
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXX.

Varro, Sophoclæo non infitiande cothurno,
Nec minus in Calabra suspiciende lyra:
Differ opus: nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi fortè tibi, potiusq; videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorũ cum iuuencis. XXXI.

Aspice, quàm placidis insultet turba iuuencis,
Et sua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma boue.
At feritas immota riget, non esset arena
*Tutior, & *possent fallere plana magis.* *poterant
*Nec trepidant *gressus: sed de discrimine palmæ* *gestus
Securus puer est, solicitumq; pecus.

De Crispo. XXXII.

Quadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit vxori. cui dedit ergo? sibi.

In Caussidicum. XXXIII.

Carpere Caußidicus fertur mea carmina. qui sit,
Nescio: si sciero, væ tibi Caußidice.

De Herotionte puella. XXXIIII.

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flacilla, puellam
Oscula, commendo, deliciasq; meas.

Ad eundem. XXXV.

* Paruula ne **Pallida nec nigras horrescat Herotion vmbras,*
Oraq; tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modò frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat iucunda patronos,
Et nomen blæso garriat ore meum.
* non *Mollia *nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi,*
Terra, grauis fueris, non fuit illa tibi.

De Euclide, ad Fabullū. XXXVI.

* redire è *Cùm sibi *redire de pátruelibus fundis*
Ducenta, clamat coccinatus Euclides,
Corinthioq; plura de suburbano:
Longumq; pulcra stemma repetit à Leda,
Et suscitanti Lectio reluctatur:
Equiti superbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de sinu clauis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clauis.

Ad Faustinum. XXXVII.

Laudatus nostro quidam, Faustine, libello
Dißimulat: quasi nil debeat, imposuit.

De Herótionte puella. XXXVIII.

Puella, senibus dulcior mihi cygnis,
* Phalanini *Agna Galesi mollior *Phalantini,*

Concha

Concha Lucrini delicatior stagni,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modò politum pecudis Indicæ dentem,
Niuesq; primas, liliumq; non tactum,
*Quæ crine *vincit Bætici gregis vellus,* * vicit
Rheniq; nodos, aureamq; mitellam,
Fragrauit ore, quod rosarium Pæsti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod succinorum rapta de manu gleba,
*Cui comparatus indecens erat *pauo,* * pauus
Inamabilis sciurus, & frequens Phœnix:
Adhuc recenti tepet Herotion busto.
*Quàm pessimorum lex *auara fatorum?* * amara
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Nostros amores, gaudiumq;, lususq;.
Et esse tristem me meus vetat Pætus:
Pectusq; pulsans, pariter & comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego coniugem, inquit, extuli (& tamen viuo)
Notam, superbam, nobilem, locupletem,
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen viuit.

In Calliodorum. XXXIX.

Calliodorus habet sensum (quis nescit?) equestrem,
Sexte: sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta secat, qui dicit, σῦκα μέριζε,
Vno credis equo posse sedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?
Non esset Pollux, si tibi Castor eras.
Vnus cùm sitis: duo, Calliodore, sedetis.

Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ: cum fratre ſedere
Non potes: alternis, Calliodore, ſede.

In Carinum. XL.

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere iam, Carine.
Signa rarius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculosq́;, ſacculumq́;.
Crœſo diuitior licet fuiſſem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si concham toties meam comeſſes.

Ad Artemidorum. XLI.

Pinxiſti Venerem: colis, Artemidore, Mineruam.
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

Amicis eſſe donandum. XLII.

Callidus effracta nummos fur auferet arca.
Proſternet patrios impia flamma lares.
Debitor vſuram pariter, ſortemq́; negabit.
Non reddet ſterilis ſemina iacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amicus.
Mercibus extructas obruet vnda rates.
Extra fortunam eſt, quicquid donatur amicis.
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

De Thaide, & Lecania. XLIII.

Thais habet nigros, niueos Lecania dentes.
Quæ ratio eſt? emtos hæc habet, illa ſuos.

In Dentonem. XLIIII.

Quid factum est, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quater ausus es negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem,
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclauibus omnibus solebas.
*Sic est: captus es vnctiore * cœna,* * mensa
Et maior rapuit canem culina.
Iam te, sed citò cognitum, & relictum,
Cùm fastidierit popina diues,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

De Philone. XLV.

**Nunquam se cœnasse domi Philo iurat, & hoc est:* * Nusquam
Non cœnat, quoties nemo vocauit eum.

Ad Labienum. XLVI.

Vidissem modò forte cùm sedentem
Solum te, Labiene, treis putaui.
Caluæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec vllus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cùm prandia misit Imperator:
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites censeo porticum Philippi.
Si te viderit Hercules, peristi.

In Charopinum. XLVII.

Cœno domi quoties,nisi te,Charopine,vocaui:
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
paras *Meq́; *petis stricto medium transfigere ferro:*
Si nostrum,sine te,scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?
Improbius nihil est hac,Charopine,gula.
Desine iam,nostram (precor) obseruare culinam:
focus *Atque aliquando meus det tibi verba *coquus.*

Ad Rufum. XLVIII.

Hic, qui libellis pergrauem gerit læuam,
Notarorium quem premit chorus leuis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisq́; commodat grauem vultum,
Similis Catoni,Tullioq́;,Brutoq́;:
Exprimere,Rufe,fidiculæ licet cogant,
Aue Latinum, χαῖρε non potest Græcum,
istud me *Si fingere * me istud putas,salutemus.*

In Postumum. XLIX.

Quæ mihi præstiteris,memini,semperq́; tenebo.
Cur igitur taceo,Postume,tu loqueris?
Incipio quoties alicui tua dona referre:
Protinus exclamat: Dixerat ipse mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: sufficit vnus
Huic operi. si vis vt loquar, ipse tace.
Crede mihi,quamuis ingentia,Postume, dones:
Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad Bassum. L.

Colchida quid scribis,quid scribis,amice, Thyestē,
Quid tibi vel Niobe,Basse,vel Andromache?

Materia

Materia est (mihi crede) tuis aptissima chartis
Deucalion: vel, si non placet hic, Phaëthon.

De Rhetore. LI.

Extemporalis factus est meus Rhetor:
Calphurnium non scripsit, & salutauit.

Ad Lupum. LII.

Cui tradas, Lupe, filium magistro,
*Quæris solicitus, *diuq; tentas.* *diu togasque.
Omnes grammaticosq;, rhetorasq;
Deuites, moneo. nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
*Famæ *Rutilium suæ relinquat.* *Lucilium
Si versus facit, abdices poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. LIII.

*Cùm voco te dominum *nolo tibi, Cinna, placere.* *noli
Sæpè etiam seruum sic resaluto meum.

Ad Postumum. LIIII.

Cras te victurum, cras dicis, Postume, semper.
Dic mihi, cras istud, Postume, quando venit?
Quam longè cras istud, vbi est, aut vnde petẽdum?
Nunquid apud Parthos, Armeniosq; latet?
Iam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras viues: hodie iam viuere, Postume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

Ad Stellam. LV.

*mittimus *Quòd nõ argentum, quòd nõ tibi *miſimus aurum,*
Hoc facimus cauſa, Stella diſerte, tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti.
Fictilibus noſtris exoneratus eris.

Ad detractorem. LVI.

Adlatres licet vſque nos, & vſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt, hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris vt per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, miſer neceſſe eſt.
Non deerunt tamen hac in vrbe forſan
Vnus, vel duo, tres'ue, quatuor'ue;
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à ſcabie tenemus vngues.

Ad hoſpites. LVII.

Iure tuo noſtris maneas, licet hoſpes, in hortis:
Si potes in nudo ponere membra ſolo:
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex,
Nam mea iam digitum ſuſtulit hoſpitibus.
Nulla tegit fractos, nec inanis, culcitra lectos:
Putris & abrupta faſcia reſte iacet.
Si tamen hoſpitium nobis commune duobus;
Emi hortos, plus eſt: inſtrue tu, minus eſt.

Ad Ponticum. LVIII.

Quid ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
Sic me ſolicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror, ſtupeo, nihil eſt perfectius illis:

Ipſe

Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis. faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Iupiter. immò tibi.

Ad suos ministros. LIX.

Sextantes, Calliste, duos infunde Falerni,
*Tu super æstiuas, Alcine, *funde niues.* * solue
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturq́ rosis tempora sutilibus.
Iam vicina iubent nos viuere mausolea,
Cùm doceant, ipsos posse perire Deos.

Ad Cæsarem. LX.

Astra, polumq́ dedit, quamuis obstante nouerca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper:
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ:
Et grauis in Siculo puluere fusus Eryx:
Siluarumq́ tremor, tacita qui fraude solebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boues.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat maiora nouus prælia mâne dies.
Quot grauiora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Mænalios collocat hasta sues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis, quid facit hydra feris?
Pro meritis cælum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ citò Dij: sed tibi sero dabunt.

In Pontilianum. LXI.

Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De Hirundine. LXII.

Hybernos peterent solito cùm more recessus
Atthides, in nidis vna remansit auis.
Deprehendêre nefas ad tempora verna reuersæ,
Et profugam volucres diripuere suæ.
Serò dedit pœnas: discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc, cùm lacerauit Itim.

De Apicio. LXIII.

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus, ne famem & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

* cœnipetam auarum.

In *inuitatorem. LXIIII.

Omnia cum retro pueris opsonia tradas,
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

* hernioso

De *Tusco haruspice. LXV.

Vite nocens rosea stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata sacris.
Quem Tuscus mactare Deo cùm vellet haruspex,
Dixerat agresti fortè, rudiq; viro:
Vt citò testiculos & acuta falce secaret,
Teter vt immundæ carnis abiret odor.
Ipse super virides aras luctantia pronus
Dum resecat cultro colla, premitq; manu:
Ingens iratis apparuit hernia sacris.
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat:
Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris Numina prisca coli.
Sic modò qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex,

Dum iugulas hircum, factus es ipse caper.

Ad Faustinum. LXVI.

Si temperari balneum cupis feruens,
Faustine, quod vix Iulianus intraret:
*Rogo *lauet vti rhetorem Sabineum:* * lauetur hic rhetor Sabineus.
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. LXVII.

Prædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Maßica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium.
Omnia solus habes, hoc me puto velle negare:
Nomen habes fatuo, Candide, cum populo.

In Gallum. LXVIII.

*Nunquam me reuocas, *venias cùm sæpe vocatus:* * cùm sit prior ipse
Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
Inuitas alios. vitium est vtriusque. quod? inquis.
Et mihi cor non est: & tibi, Galle, pudor.

In Nestorem. LXIX.

Auriculam Mario grauiter miraris olere.
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

In Zoilum. LXX.

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, anulos priores.

Ad Gargilianum. LXXI.

Sportula nulla datur: gratis conuiua recumbis.
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Vnde tibi togula est, & fusca pensio cellæ?
Vnde datur quadrans? vnde? aliena rapis.
Cum ratione licet dicas te viuere summa:

Quòd

Quòd viuis, nulla cum ratione facis.

Ad Rufinum. LXXII.

Sunt tibi, confiteor, diffusi iugera campi,
Vrbaniq́ tenent prædia multa Lares:
Et seruit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatq́ tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus nebulo Didymus, plus Philomelus habet.

In Matriniam. LXXIII.

* An *Non duco vetulam: *quereris, Matrinia? possum
* quæris, *Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.*
Possum Hecubam, possum Nioben, Matrinia: sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

Qualem vxorem velit. LXXIIII.

Ingenuam malo: sed si tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio est:
Extremo est ancilla loco: sed vincet vtranque,
Indole si nobis hæc erit ingenua.

De piscibus sculptis. LXXV.

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

In Fabianum. LXXVI.

Quod nouus, & nuper factus tibi præstat amicus:
Hoc præstare iubes me, Fabiane, tibi.
Horridus vt primo semper te mane salutem,
Per mediumq́ trahat me tua sella lutum:
Lassus vt in thermas decima, vel serius, hora
*lacu *Te sequar Agrippæ, cùm lauer ipse *Titi.*
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres:
Vt sim tiro tuæ semper amicitiæ?

Hoc

Hoc merui, Fabiane, toga, tritaq́ꝫ, meaq́ꝫ,
Vt nondum credas me meruisse rudem?

In irascentes amicos. LXXVII.

Irasci tantum felices nostis amici,
Non bellè facitis: sed iuuat hoc facere.

Ad Sextum. LXXVIII.

Quæ te caussa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
*Caussas, inquis, agam Cicerone *disertius ipso,* * disertior
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
*Egit Atestinus caussas, & *Ciuis: vtrunque* * Marcus.
Noras, sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris, dices esse Maronis opus.
Insanis: omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt ibi, Nasones, Virgiliosq́ꝫ vides.
Atria magna colam. vix treis, aut quatuor ista
Res aluit: pallet cetera turba fame.
Quid faciam? suade: nam certum est, viuere Romæ.
Si bonus es, casu viuere, Sexte, potes.

In Thelesinum. LXXIX.

Mutua quod nobis ter quinquaginta dedisti,
Ex opibus tantis, quas grauis arca premit:
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
Tu magnus, quòd das? immo ego, quòd recipis.

De lacerta cælata. LXXX.

Inserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta viuit, & timetur argentum.

In Lentinum. LXXXI.

Mentiris iuuenem tinctis, Lentine, capillis:

Tam subitò coruus, qui modò cycnus eras.
Non omneis fallis. scit te Proserpina canum:
Personam capiti detrahet illa tuo.

In Ligurinum. LXXXII.

Occurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit scire cupis? nimis poëta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis moranti.
*In thermas fugio, sonas *ad aurem.* * in
*Piscinam peto, non *licet natare.* * finit
Ad cœnam propero, tenes euntem.
Ad cœnam venio, fugas sedentem.
Lassus dormio, suscitas iacentem.
Vis quantum facias mali, videre?
Vir iustus, probus, innocens timeris.

De eodem. LXXXIII.

Fugerit an mensas Phœbus, cœnamq; Thyestæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusq; instructa superbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumúe bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

Ad Candidum. LXXXIIII.

Exigis à nobis operam sine fine togatam:
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem: multo plus esse probabo.
Vix ego lecticam subsequar: ille feret.
In turbam incideris, cunctos vmbone repellet:
Inualidum est nobis, ingenuumq́ latus.
Quidlibet in caussis narraueris, ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit, ingenti faciet conuicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis, amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Basso, ad Faustinum. LXXXV.

Capena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiumq́ matris Almo qua lauat ferrum,
Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua pusilli feruet Herculis fanum,
Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
Omneis beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et vtrunque porrum, sessilesq́ lactucas,
Pigroq́ ventri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus grauem turdis,
Leporemq́ læsum Gallici canis dente,
Nondumq́ victa lacteum faba porcum:
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta feno cursor oua portabat.
Romam petebat Bassus, immo rus ibat.

De Ollo. LXXXVI.

Pauperis exſtruxit cellam, ſed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In Inuitatorem. LXXXVII.

Veientána mihi miſces, tibi Maßica potas,
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. LXXXVIII.

Hæc tibi, non alia eſt ad cœnam cauſſa vocandi,
Verſiculos recites vt, Ligurine, tuos.
Depoſui ſoleas, affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumq; liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur,
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quinctum denique librum.
Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quòd ſi non ſcombris ſcelerata poëmata dones:
Cœnabis ſolus iam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. LXXXIX.

Emta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:
Abſtulit hanc nimium caſus in vrbe frequens.
Collatum eſt decies. rogo, non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

In Gelliam. XC.

Quòd quacunque venis, Coſmum migrare putamus
Et fluere excuſſo cinnama fuſa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto poſſe meum, ſic bene olere canem.

De ciſterna Rauennate. XCI.

Sit ciſterna mihi, quàm vinea, malo Rauennæ:
Cùm poßim multò vendere pluris aquam.

De

De Caupone. XCII.

Callidus imposuit nuper mihi * *caupo Rauennæ:*
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum. * copo

De villa Faustini, ad Bassum. XCIII.

Baiana nostri villa, Basse, Faustini
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduaq́ platano, tonsiliq́ buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero, Barbaroq́ lætatur.
Hîc farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hîc post Nouembres, imminente iam bruma
Seras putator horridus refert vuas,
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusq́ inermi fronte prurit * *in pugnam.* * ad
Vagatur omnis turba sordida cortis,
Argutus anser, gemmeiq́ pauones,
* *Nomenq́ debet quæ rubentibus pennis,* * Phœnicopterus.
Et picta perdix, Numidicæq́ guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi feminas regunt galli,
Sonantq́ turres plausibus columbarum.
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Auidi sequuntur villicæ sinum porci,
Matremq́ plenam mollis agnus exspectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares silua.
Non segnis albo pallet otio caupo.
Nec perdit oleum lubricus palæstrita:
Sed tendit auidis rete subdolum turdis,

Tremula'ue captum linea trahit piscem,
Aut impeditam caßibus refert damam.
* vrbanos *Exercet hilares facilis hortus *vmbellas,*
Et pædagogo non iubente, digreßi
Parère gaudent villico tui nati,
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
* Non **Nec venit inanis rusticus salutator.*
Fert ille ceris cana cum suis mella,
Metamq; lactis Saßinate de silua.
Somniculosos ille porrigit glires,
Hic vagientem matris hispidæ fœtum,
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus:
Nec auara seruat crastinas dapes mensa.
Vescuntur omnes, ebrioq; non nouit
Satur minister inuidere conuiuæ.
At tu sub vrbe poßides famem mundam,
* moros *Et turre ab alta prospicis *meras laurus,*
Custode furem non timente, securus.
Et vinitorem farre pascis vrbano,
Pictamq; portas ociosus ad villam
*longa? vt ad copiā rerum, quas suppeditabat, referatur. *Olus, oua, pullos, poma, caseum, mustum.*
*Rus hoc vocari debet, an domus * longè?*

De sutore & fullone. XCIIII.

Sutor, credo, dedit tibi, culta Bononia, munus.
*dabis? *Fullo dedit Mutinæ, nunc vbi copo *dabit?*

In Ponticum. XCV.

* tam *Cùm vocor ad cœnam, non *iam venalis, vt antè,*

Cur

Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:
**Sumitur inciso mytilus ore mihi.* * Sugitur
Sunt tibi boleti: fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum rhombo est: at mihi cum sparulo.
** Aureus immodicis turtur te clunibus implet:* * Cereus
Ponitur in cauea mortua pica mihi.
Cur sine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quod non est, prosit, edamus idem.

In Cinnam. XCVI.

Esse nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna.
Si nil, Cinna, petis: nil tibi, Cinna, nego.

In Quinctum. XCVII.

Centenis quòd emis famulos, & sæpe ducentis:
Quòd sub rege Numa condita vina bibis:
*Quod constat decies tibi non *speciosa supellex:* * spatiosa
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quòd fundi precio carruca paratur:
*Quòd pluris *nulla est, quàm domus emta tibi.* * mula
Hæc animo magno credis te, Quincte, parare?
Falleris. hæc animus, Quincte, pusillus emit.

In M. Antonium. XCVIII.

Antoni, Phario nil obiecture Photino,
Et leuius tabula, quàm Cicerone, nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro,
Et tantis opibus vox tacet vna tibi.
Quid prosunt sacræ preciosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco, ad Maximum. XCIX.

Infusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta est gula, centies comesse.
Quantò maior adhuc, nec accubare?

Ad Faustinum. C.

Humida qua gelidas summittit Trebula valles,
Et viridis cancri mensibus alget ager,
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Aeolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocat: longas his exige messes,
Collibus, hibernum iám tibi Tybur erit.

De origine Bacchi. CI.

Qui potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Is potuit Semelen dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. CII.

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filijs. CIII.

Pompeios iuuenes Asia, atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes: si tamen vlla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? iacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

Ad Cinnam. CIIII.

Profecit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæua nocere sibi.

Tu

Tu quoque cauisti cœnando tam malè semper:
Ne posses vnquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. CV.

Narratur bellè quidam dixisse, Marulle:
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

Ad * Toranium. CVI. *Turanium

Si tristi domicœnio laboras,
** Torani, potes esurire mecum.* *Turani
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν,
Viles Cappadocæ grauesq́; porri,
Diuisis cybium latebit ouis.
Ponetur digitis tenendus vstis
Nigra coliculus virens patella,
Algentem modò qui reliquit hortum,
Et pultem niueam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur vuæ,
Et nomen pira quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creauit,
Lento castaneæ vapore tostæ.
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia fortè si mouebit
Bacchus, quam solet esuritionem:
Succurrent tibi nobiles oliuæ,
Piceni modò quas tulêre rami,
Et feruens cicer, & tepens lupinus.
Parua est cœnula, quis potest negare?
Sed finges nihil, audies'ue fictum:
Et vultu placidus tuo recumbes:

Nec crassum dominus leget volumen.
Sed, quod non graue sit, nec infacetum,
Parui tibia Condili sonabit.
Hæc est cœnula. si placet, venito.

Ad Seuerum. CVII.

Non totam mihi si vacabis horam:
Dones, & licet imputes, Seuere.
Dum nostras legis, exigisq; nugas,
Durum est perdere ferias: rogamus,
Iacturam patiaris hanc, ferasq;.
Quod si legeris ipsa cum diserto,
(Sed nunquid sumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic est,
Quàm debet domino suo libellus.
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit:
Quem censoria cum meo Seuero
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Aemilianum. CVIII.

Semper eris pauper, si pauper es, Aemiliane,
Dantur opes nullis nunc, nisi diuitibus.

In Gaurum. CIX.

Quid promittebas mihi millia, Gaure ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non est turpius illud?
* Si tibi desperas, ** I, tibi dispereas, Gaure: pusillus homo es.*

Ad Gallum. CX.

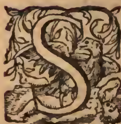
Iam tristis nucibus puer relictis
Clamoso reuocatur à magistro:
Et blando malè perditus fritillo

Arcana

Arcana modò raptus è popina
Aedilem rogat vdus aleator.
Saturnalia transiere tota:
Nec munuscula parua, nec minora
Misisti mihi, Galle, quæ solebas.
Sanè sic abeat meus December.
Scis certè, puto, vestra iam venire
Saturnalia, Martias Kalendas:
Tunc reddam tibi, Galle, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER VI.

I.



EXTVS *mittitur hic tibi libellus,*
In primis mihi chare Martialis:
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremensq;
Magnas Cæsaris in manus venire.

*De filio Domitiani. II. *Ad Cæsarem

Nascere Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deûm soboles: nascere, magne puer:
Cui pater æternas, post secula, tradat habenas:
Quiq; regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam frixi Iulia nebit ouem.

*Ad Cęſarem

*Adulatorium. III.

Cenſor maxime, principumq́; princeps,
Cùm tot iam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot Deos, tot vrbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica eſt.

Ad Cæcilianum. IIII.

Ruſtica mercatus nummis ſum prædia multis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes. tacitum te dicere credo.
Non reddes. Ideo, Cæciliane, rogo.

Ad Seuerum. V.

Prætores duo, quatuor Tribuni,
Septem cauſidici, decem poëtæ,
Cuiuſdam modò nuptias petebant
A quodam ſene. Non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Seuere, fecit?

Ad Leuinum, VI.

In Pompeiano dormis, Leuine, theatro:
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

Petit latenter à Domit. pecu. VII.

Pauca Iouem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Ioui. ſed millia nobis
*Nulla dedit; *pudeat pauca rogaſſe Iouem.*
*pudet heu
At quàm non tetricus, quàm nulla nubilus ira,
Quàm placido noſtras legerat ore preces?
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis;
Et capitolinas itq́; reditq́; vias.

Dic

Dic precor ô nostri, dic conscia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego, sic breuiter, posita mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

In Marcum. VIII.

Quod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusúe dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris:
Non minus ingenua est at mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Vt præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis: Marce, vt ameris, ama.

De Fabulla, ad Paulum. IX.

Iurat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: nunquid illa, Paule, peierat?

*De Statua Iuliæ. X. *Ad Iuliam

Quis te Phidiaco formatam, Iulia, cælo:
*Vel quis Palladiæ non *putet artis opus?* *putat
*Candida non *tacita respondet imagine Lygdos,* *tacta
*Et placido fulget viuus in ore *decor.* *liquor
Ludit Acidalio, sed non manus aspera nodo,
Quem rapuit collo, parue Cupido, tuo.
Vt Martis reuocetur amor, summiq; Tonantis:
A te Iuno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XI.

Versus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi, quid ergo non vis?

Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi: virum putabo.

De Formica electro inclusa. XII.

Dum Phaëthonthæa formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic, modò quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XIII.

Cinnam, Cinname, te iubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
*arte *Tu si Furius *ante dictus esses,*
Fur ista ratione diceretis.

Ad Priscum, de Salonino. XIIII.

Sancta Salonini terris requiescit Iberis,
Qua melior Stygias non videt vmbra domos.
Sed lugere nefas. nam qui te, Prisce, reliquit,
Viuit, qua voluit viuere parte magis.

In Postumum. XV.

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abesse furto:
Hoc iudex sibi postulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumq; bellum,
Et periuria Punici furoris,
Et Syllas, Mariosq;, Mutiosq;
Magna voce sonas, manuq; tota.
Iam dic, Postume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVI.

Mutua te centum sestertia, Phœbe, rogaui:
Cùm mihi dixisses: Exigis ergo nihil?

Inquiris,

Inquiris, dubitas, cunctaris: meq; diebus,
Teq; decem crucias. Iam rogo, Phœbe, nega.

Ad Marcellinum. XVII.

Marcelline boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit vrsa iugo:
Ille vetus pro te, patriusq; quid optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit vt virtus: nec te temerarius ardor
In medios enses, sæuaq; tela ferat.
Bella velint, Martemq; ferum rationis egentes:
*Tu potes & *patriæ miles, & esse *decus.*

* patris
* ducis

Ad Nepotem. XVIII.

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrij signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum.
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos.
Possunt & patres viuere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XIX.

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Chari deliciæ breues patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus,
Iuncto Flaminiæ iacet sepulcro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.

Bissenis

*messibus Bissenis modò *mensibus peractis,
Vix vnum puer applicabat annum.
Ni fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XX.

Non de plebe domus, nec auara verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus iam Melioris erat.
Moribus hoc, formaq; datum. quis blandior illo,
Aut quis Apollineo pulcrior ore fuit?
Immodicis breuis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Pætum. XXI.

Sex sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi: Sume, tolle dono;
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem puto, vel nouem Kalendas:
Vis dicam tibi veriora veris,
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXII.

Cùm dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo
Forsitan, & posset vincere mollis Otho.
*saturatum Damnauit multo *saturum iam sanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum viuit, sanè vel Cæsare maior:
Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

In Cæcilianum. XXIII.

Septem clepsydras magna tibi voce petenti
Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit.

At tu

At tu multa diu dicis: vitreisq́ tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Vt tandem saties vocemq́, sitimq́ rogamus,
Iam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXIIII.

Aspicis vt paruus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosq́ sinus, viso genitore, relinquat:
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Iam clamor, centumq́ viri, densumq́ corona
Vulgus, & infanti Iulia tecta placent.
Acris equis soboles magno sic puluere gaudet:
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dij seruate, precor, matri sua vota, patriq́:
Audiat vt natum Regulus, illa duos.

In Raucum Poetam. XXV.

Qui recitat lana fauces, & colla reuinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Hetrusci thermis. XXVI.

*Hetrusci nisi thermulis *laueris,* *lauatis,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur vndæ,
Nec fontes Aponi rudes tenellis,
Non mollis Sinuessa, feruidiq́
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesq́ Baiæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est ibi longior, diesq́
Nullo tardius à loco recedit.
Siccos pinguis onyx anhelat æstus.

Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit.
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda virgine, Martiaq; mergi:
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Vt nullas ibi suspiceris vndas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis: & aure me supina,
Iam dudum quasi negligenter audis:
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXVII.

Dum tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ:
Canaq; sulfureis Nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa iugeribus non onerosa suis.
Hic mihi Baiani soles, mollisq; Lucrinus:
Hic nostræ mihi sunt, Castrice, diuitiæ.
*quacumq; *Quondam laudatas *quocunque libebat ad vndas*
Currere, nec longas pertimuisse vias.
Nunc vrbi vicina iuuant, facilesq; recessus:
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXVIII.

Festiuè credis te, Calliodore, iocari,
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te conuiuam posse placere putas.
*nunc vellem tibi vere dicere *At si ego *non bellè, sed verè dixero quiddam:*
Conui-

Conniuet nemo, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXIX.

Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello.
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ad Hiantida Nympham. XXX.

*Nympha *mei Stellæ, quæ fonte domestica puro* *meo
Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Siue Numæ coniux Triuiæ te misit ab antro,
Siue Camœnarum de grege nona venis:
Exoluit votis hac se tibi virgine porca
Marcus, furtiuam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo iam crimine, gaudia fontis
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

In Pomponium. XXXI.

Quòd tam grande sophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

Ad Lupercum. XXXII.

Quòd conuiuaris, sine me, tam sæpe, Luperce:
Inueni, noceam qua ratione tibi.
Irascar, licet vsque voces, mittasq́, rogesq́.
Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XXXIII.

Hoc iacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorq́ sui,
Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
*Sis licet *inde sibi tellus pacata, leuisq́:* *imposito
Artificis leuior non potes esse manu.

De Andragora, ad Faustinum. XXXIIII.

Lotus nobiscum est hilaris, cœnauit & idem:

Inuen-

Inuentus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XXXV.

Quod semper casiaq́3, cinnamoq́3,
Et nido niger alitis superbæ
Fragras plumbea Nicerotiana.
Rides nos, Coracine, nil olentes.
Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XXXVI.

Mentiris fictos vnguento, Phœbe capillos:
Et tegitur pictis sordida calua comis.
* necesse *Tonsorem capiti non est adhibere *necessum:*
Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

Ad Aulum Pudentem. XXXVII.

Cernere Parrhasios, dum te iuuat, Aule, triones
* Getici *Comminus, & *Scythici sidera ferre poli:*
O, quàm pæne tibi Stygias ego raptus ad vndas,
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ.
Quamuis lassa, tuos quærebant lumina vultus:
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, nec surdos vox habet ista Deos:
Sospite me, sospes Latias reueheris ad vrbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. XXXVIII.

Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas.
Optat & obscuras luces, ventosq́3, niuesq́3:
Odit & hibernos, si tepuere, dies.

Quid fecere mali nostra tibi, saua, lacerna,
Tollere de scapulis quas leuis aura potest?
Quanto simplicius, quanto est humanius illud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

*De Pompillo. XXXIX. *Ad Faustinum.

Rem factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leue flauorum valeat genus Vsipiorum,
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
Sed fama non est hoc (mihi crede) satis.
Quàm multi tineas pascunt, blattasq; diserti?
Et redimunt soli carmina docta coci?
Nescio quid plus est, quod donat sacula chartis.
Victurus Genium debet habere liber.

In Inuidum. XL.

Laudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meq; sinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

Ad Appianum, de Silano. XLI.

Amisit pater vnicum Silanus.
Cessas mittere munera, Appiane?
Heu crudele nefas, malaq; Parca:
Cuius vulturis hoc erit cadauer?

Ad Marianum. XLII.

Scis te captari: scis hunc, qui captat, auarum:
Et scis qui captat quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, supremis
Scribis: & esse tuo vis, furiose, loco.

Munera magna quidem misit, sed misit in hamo.
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, vt ploret: des, Mariane, nihil.

In Detractorem. XLIII.

Cùm sis nec rigida Fabiorum gente creatus:
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti
Hirsuta peperit rubicunda sub Ilice coniux:
Sed patris ad speculum tonsi, matrisq; togatæ
Filius: & seruum possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos nouit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has inquam, nugas, quibus aurem aduertere totam
Non aspernantur proceres, vrbisq;, foriq;:
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore:
Quiq; videt propius magni certamina Circi
Laudat Auentinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis, terq; reuoluere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Mineruæ
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
*illud *Ne valeam, si non multò sapit altius *istud,*
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisq; timendum
Omnia crudelis Lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus nouerit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.
At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Viuet, & hærebit, totoq; legetur in orbe.

*Tu solitus *nostros, Ruse, tenere iocos.* *totos
Accipe cum fletu mœsti breue carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

In bibentes aquam. LVIII.

Setinum, dominæq; niues, densiq; trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mauult heres diuitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumq; Tagumq;,
*Et potet calidam, qui mihi *laudat, aquam.* *libet

Ad Cæsarem. LIX.

Dij tibi dent, & tu Cæsar, quæcunque mereris:
Dij mihi dent, & tu, quæ volo: si merui.

Ad Cæcilianum. LX.

Mane salutaui vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
*Quanti libertas *constet mihi tanta, requiris?* *constat tibi
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

De Panareto potore. LXI.

*Cum peteret * seram media iam nocte matellam* *sæuam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccauerat ipse:
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

In Amianum. LXII.

Cælatus tibi cum sit, Amiane,

Nec crassum dominus leget volumen.
Sed, quod non graue sit, nec infacetum,
Parui tibia Condili sonabit.
Hæc est cœnula. si placet, venito.

Ad Seuerum. CVII.

Non totam mihi si vacabis horam:
Dones, & licet imputes, Seuere.
Dum nostras legis, exigisq́; nugas,
Durum est perdere ferias: rogamus,
Iacturam patiaris hanc, ferasq́;.
Quod si legeris ipsa cum diserto,
(Sed nunquid sumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic est,
Quàm debet domino suo libellus,
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit:
Quem censoria cum meo Seuero
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Aemilianum. CVIII.

Semper eris pauper, si pauper es, Aemiliane,
Dantur opes nullis nunc, nisi diuitibus.

In Gaurum. CIX.

Quid promittebas mihi millia, Gaure ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non est turpius illud?
** I, tibi dispereas, Gaure: pusillus homo es.*

* Si tibi desperas,

Ad Gallum. CX.

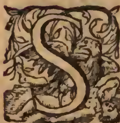
Iam tristis nucibus puer relictis
Clamoso reuocatur à magistro:
Et blando malè perditus fritillo

Arcana

Arcana modò raptus è popina
Aedilem rogat vdus aleator.
Saturnalia transiere tota:
Nec munuscula parua, nec minora
Misisti mihi, Galle, quæ solebas.
Sanè sic abeat meus December.
Scis certè, puto, vestra iam venire
Saturnalia, Martias Kalendas:
Tunc reddam tibi, Galle, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER VI.

I.



EXTVS *mittitur hic tibi libellus,*
In primis mihi chare Martialis:
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremensq;
Magnas Cæsaris in manus venire.

*De filio Domitiani. II. *Ad Cæsarem.

Nascere Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deûm soboles: nascere, magne puer:
Cui pater æternas, post secula, tradat habenas:
Quiq; regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam frixi Iulia nebit ouem.

*Ad Cęsarem

*Adulatorium. III.

Censor maxime, principumq́ princeps,
Cùm tot iam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot Deos, tot vrbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica est.

Ad Cæcilianum. IIII.

Rustica mercatus nummis sum prædia multis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes. tacitum te dicere credo,
Non reddes. Ideo, Cæciliane, rogo.

Ad Seuerum. V.

Prætores duo, quatuor Tribuni,
Septem caussidici, decem poëtæ,
Cuiusdam modò nuptias petebant
A quodam sene. Non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Seuere, fecit?

Ad Leuinum, VI.

In Pompeiano dormis, Leuine, theatro:
Et quereris, si te suscitat Oceanus?

Petit latenter à Domit. pecu. VII.

Pauca Iouem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Ioui. sed millia nobis
*Nulla dedit; *pudeat pauca rogasse Iouem.*

*pudet heu

At quàm non tetricus, quàm nulla nubilus ira,
Quàm placido nostras legerat ore preces?
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis;
Et capitolinas itq́, reditq́ vias.

Dic

Dic precor ô nostri, dic conscia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego, sic breuiter, posita mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

In Marcum. VIII.

Quod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusúe dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me pascit aquosa Peloris:
Non minus ingenua est at mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Vt præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis: Marce, vt ameris, ama.

De Fabulla, ad Paulum. IX.

Iurat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: nunquid illa, Paule, peierat?

*De Statua Iuliæ. X. *Ad Iuliam

Quis te Phidiaco formatam, Iulia, cælo:
*Vel quis Palladiæ non *putet artis opus?* *putat
*Candida non *tacita respondet imagine Lygdos,* *tacta
*Et placido fulget viuus in ore *decor.* *liquor
Ludit Acidalio, sed non manus aspera nodo,
Quem rapuit collo, parue Cupido, tuo.
Vt Martis reuocetur amor, summiq; Tonantis:
A te Iuno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XI.

Versus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi, quid ergo non vis?

Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi: virum putabo.

De Formica electro incluſa. XII.

Dum Phaëthonthæa formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.
Sic, modò quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

In Cinnamum. XIII.

Cinnam, Cinname, te iubes vocari.
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
*Tu ſi Furius *ante dictus eſſes,*
Fur iſta ratione dicereris.

*arte

Ad Priſcum, de Salonino. XIIII.

Sancta Salonini terris requieſcit Iberis,
Qua melior Stygias non videt vmbra domos.
Sed lugere nefas. nam qui te, Priſce, reliquit,
Viuit, qua voluit viuere parte magis.

In Poſtumum. XV.

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto:
Hoc iudex ſibi poſtulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumq; bellum,
Et periuria Punici furoris,
Et Syllas, Marioſq;, Mutioſq;
Magna voce ſonas, manuq; tota.
Iam dic, Poſtume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVI.

Mutua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogaui:
Cùm mihi dixiſſes: Exigis ergo nihil?

Inquiris,

Inquiris, dubitas, cunctaris: meq; diebus,
Teq; decem crucias. Iam rogo, Phœbe, nega.

Ad Marcellinum. XVII.

Marcelline boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit vrsa iugo:
Ille vetus pro te, patriusq; quid optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit vt virtus: nec te temerarius ardor
In medios enses, sæuaq; tela ferat.
Bella velint, Martemq; ferum rationis egentes:
*Tu potes & *patriæ miles, & esse *decus.* * patris * ducis

Ad Nepotem. XVIII.

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrij signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum.
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos.
Possunt & patres viuere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XIX.

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Chari deliciæ breues patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus,
Iuncto Flaminiæ iacet sepulcro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.

Bissenis

*Bissenis modò *mensibus peractis,* * messibus
Vix vnum puer applicabat annum.
Ni fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XX.

Non de plebe domus, nec auara verna catasta,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus iam Melioris erat.
Moribus hoc, formaq; datum. quis blandior illo,
Aut quis Apollineo pulcrior ore fuit?
Immodicis breuis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Pætum. XXI.

Sex sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi: Sume, tolle dono;
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem puto, vel nouem Kalendas:
Vis dicam tibi veriora veris,
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXII.

Cùm dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo
Forsitan, & posset vincere mollis Otho.
*Damnauit multo *saturum iam sanguine Martem,* * saturatum
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum viuit, sanè vel Cæsare maior:
Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

In Cæcilianum. XXIII.

Septem clepsydras magna tibi voce petenti
Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit.

At tu multa diu dicis: vitreisq; tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Vt tandem saties vocemq;, sitimq; rogamus,
Iam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXIIII.

Aspicis vt paruus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosq; sinus, viso genitore, relinquat:
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Iam clamor, centumq; viri, densumq; corona
Vulgus, & infanti Iulia tecta placent.
Acris equis soboles magno sic puluere gaudet:
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dij seruate, precor, matri sua vota, patriq;:
Audiat vt natum Regulus, illa duos.

In Raucum Poetam. XXV.

Qui recitat lana fauces, & colla reuinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Hetrusci thermis. XXVI.

*Hetrusci nisi thermulis *laueris,* *lauatis,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur vndæ,
Nec fontes Aponi rudes tenellis,
Non mollis Sinuessa, feruidiq;
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesq; Baiæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est ibi longior, diesq;
Nullo tardius à loco recedit.
Siccos pinguis onyx anhelat æstus.

Illic

Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit.
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda virgine, Martiaq; mergi:
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Vt nullas ibi suspiceris vndas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis: & aure me supina,
Iam dudum quasi negligenter audis:
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXVII.

Dum tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ:
Canaq; sulfureis Nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa iugeribus non onerosa suis.
Hic mihi Baiani soles, mollisq; Lucrinus:
Hic nostræ mihi sunt, Castrice, diuitiæ.
*Quondam laudatas *quocunque libebat ad vndas* *quacumq;
Currere, nec longas pertimuisse vias.
Nunc vrbi vicina iuuant, facilesq; recessus:
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXVIII.

Festiuè credis te, Calliodore, iocari,
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te conuiuam posse placere putas.
*At si ego *non bellè, sed verè dixero quiddam:* *nunc vellem tibi vere dicere
Conui-

Conuiuet nemo, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXIX.

Vapulat aßiduo Veneti quadriga flagello.
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ad Hiantida Nympham. XXX.

*Nympha *mei Stellæ, quæ fonte domestica puro* *meo
Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Siue Numæ coniux Triuiæ te misit ab antro,
Siue Camœnarum de grege nona venis:
Exoluit votis hac se tibi virgine porca
Marcus, furtiuam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo iam crimine, gaudia fontis
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

In Pomponium. XXXI.

Quòd tam grande sophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

Ad Lupercum. XXXII.

Quòd conuiuaris, sine me, tam sæpe, Luperce:
Inueni, noceam qua ratione tibi.
Irascar, licet vsque voces, mittasq́, rogesq́.
Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XXXIII.

Hoc iacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorq́ sui,
Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
*Sis licet *inde sibi tellus pacata, leuisq́:* *imposito
Artificis leuior non potes esse manu.

De Andragora, ad Faustinum. XXXIIII.

Lotus nobiscum est hilaris, cœnauit & idem:

Inuen-

Inuentus mâne est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XXXV.

Quod semper casiaq;, cinnamoq;,
Et nido niger alitis superbæ
Fragras plumbea Nicerotiana.
Rides nos, Coracine, nil olentes.
Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XXXVI.

Mentiris fictos vnguento, Phœbe capillos:
Et tegitur pictis sordida calua comis.
*Tonsorem capiti non est adhibere *necessum:* * necesse
Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

Ad Aulum Pudentem. XXXVII.

Cernere Parrhasios, dum te iuuat, Aule, triones
*Comminus, & *Scythici sidera ferre poli:* * Getici
O, quàm pæne tibi Stygias egò raptus ad vndas,
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ.
Quamuis lassa, tuos quærebant lumina vultus:
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, nec surdos vox habet ista Deos:
Sospite me, sospes Latias reueheris ad vrbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. XXXVIII.

Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas.
Optat & obscuras luces, ventosq;, niuesq;:
Odit & hibernos, si tepuere, dies.

Quid fecere mali nostra tibi, sæua, lacernæ,
Tollere de scapulis quas leuis aura potest?
Quanto simplicius, quanto est humanius illud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

*De Pompillo. XXXIX. *Ad Faustinum.

Rem factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leue flauorum valeat genus Vsipiorum,
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
Sed famæ non est hoc (mihi crede) satis.
Quàm multi tineas pascunt, blattasq; diserti?
Et redimunt soli carmina docta coci?
Nescio quid plus est, quod donat sæcula chartis.
Victurus Genium debet habere liber.

In Inuidum. XL.

Laudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meq; sinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

Ad Appianum, de Silano. XLI.

Amisit pater vnicum Silanus.
Cessas mittere munera, Appiane?
Heu crudele nefas, malæq; Parcæ:
Cuius vulturis hoc erit cadauer?

Ad Marianum. XLII.

Scis te captari: scis hunc, qui captat, auarum:
Et scis qui captat quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, supremis
Scribis: & esse tuo vis, furiose, loco.

*Tu solitus *nostros, Rufe, tenere iocos.* * totos
Accipe cum fletu mœsti breue carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

In bibentes aquam. LVIII.

Setinum, dominæq; niues, densiq; trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mauult heres diuitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumq; Tagumq;,
*Et potet calidam, qui mihi *laudat, aquam.* * libet

Ad Cæsarem. LIX.

Dij tibi dent, & tu Cæsar, quæcunque mereris:
Dij mihi dent, & tu, quæ volo: si merui.

Ad Cæcilianum. LX.

Mane salutaui vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
*Quanti libertas *constet mihi tanta, requiris?* * constat tibi
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

De Panareto potore. LXI.

*Cum peteret * seram media iam nocte matellam* * sæuam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccauerat ipse:
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

In Amianum. LXII.

Cælatus tibi cum sit, Amiane,

Serpens in patera Myronis arte:
Vaticana bibis: bibis venenum.

De Thaide. LXIII.

Tam male Thais olet, quàm non Fullonis auari
Testa vetus, media sed modò fracta via.
Non sudore fluens hircus, non ora Leonis,
Non detracta cani transtyberina cutis.
Pullus abortiuo nec cùm putrescit in ouo,
*cado. *Amphora corrupto nec vitiata *Garo.*
Cùm bene se tutam per fraudes mille putauit,
Omnia cùm fecit, Thaida Thais olet.

*Calpetano.

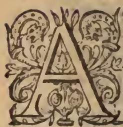
De *Calpetiano. LXIIII.

Ponuntur semper chrysendeta Calpetiano:
Siue foris, seu cùm cœnat in vrbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immo suum.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER VII.

Ad Loricam Domitiani. I.



Ccipe belligeræ crudum thoraca Mineruæ,
Ipsa Meduseæ quem timet ira Deæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:
Pectore cum sacro sederit, Aegis erit.
Inuia Sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Aetolæ securam cuspidis ictus,
Texuit innumeri lubricus vnguis apri:
Felix sorte tua es, sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos:
Palmataq; ducem, sed cito, redde togæ.

Ad Pontilianum. II.

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

Ad Cæsarem Domitianum. III.

Si desiderium, Cæsar, populiq;, patrumq;
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ:
Redde deum votis poscentibus: inuidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille: tuoq;

Et cerussata candidiora cute:
Nullaq; mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit: ò demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse iuuat morsu fraudatus aceti:
Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas:
Nam mihi, quæ nouit pungere, Chia sapit.

Scazonta mittit ad Apollinarem. XXI.

Apollinarem conueni meum, Scazon:
*Et si vacabit, *ne molestus accedas,* *non
Hoc qualecunque, cuius aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis vt fauore sustentet.
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conueni meum, Scazon.

*De apro à se occiso. XXII. *Ad aprum missum.

Thuscæ glandis aper populator, & ilice multa
Iam piger; Aetolæ fama secunda feræ,
Quem meus intrauit splendenti cuspide culter,
Præda iaces nostris inuidiosa focis.
*Pinguescant *madidi læto nidore penates,* * madido læti
Flagret & exciso festa culina iugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet aceruum,
Addet & arcano mista falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
Conturbator aper. vilius esurio.

Ad Fuſcum. XXIII.

Sic Tyburtinæ creſcat tibi ſilua Dianæ,
Et properet cæſum ſæpe redire nemus:
Nec Tarteſiacis Pallas tua, Fuſce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona muſta lacus:
Sic fora mirentur, ſic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præſtat tibi parua December;
Excipe, ſed certa quos legis aure iocos. *Exigis &
*Scire *licet verum, res eſt hæc ardua: ſed tu* *libet
Quod tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

In Cinnam. XXIIII.

Sordidior cœno cùm ſit toga, calceus autem
Candidior prima ſit tibi, Cinna, niue:
Deiecto quid inepte pedes perfundis amictu?
Collige Cinna togam: calceus ecce perit.

Ad Stellam. XXV.

Cùm pluuias, madidumq́; Iouem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis:
Plurima, quæ poſſet ſubitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat Boreæ ſtridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam?

Ad Caſtricum de theta. XXVI.

Noſti mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?
Eſt operæ pretium diſcere theta nouum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum,
Lethalem iuguli iuſſerat eſſe notam:
Turpis ab inuiſo pendebat ſtiria naſo,
*Cum *flaret madida fauce December atrox.* *ſleret, alij ſtaret

Collegæ

Collegæ tenuere manus: quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

De Polyphemo. XXVII.

Tantus es, & talis nostri, Polypheme, Seueri:
Vt te mirari posit & ipse Cyclops.
*Sed nec Scylla *minus: quod si fera monstra duorum* * minor
Iunxeris, alterius fiet vterque timor.

De Cælio. XXVIII.

Discursus varios, vagumq; mane,
Et fastus, & Aue potentiorum
Cùm perferre, patiq; iam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit, obligatq; plantas,
Inceditq; gradu laborioso:
(Quantum cura potest, & ars doloris!)
Desit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXIX.

Hic iacet ille senex Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus vtrunq; Deum:
Natorum pietas sanctis quem coniugis vmbris
*Miscuit: Elysium posidet *vmbra nemus.* *ambo, pro ambos
Occidit illa prior viridi fraudata iuuenta:
*Hic prope ter * senas vidit olympiadas.* * denas
Sed festinatis raptum te credidit annis,
Aspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXX.

Cosmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala, quàm bona sunt.

Ad Castricum. XXXI.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in vtroque sumus, vinciq; parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quaeris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. XXXII.

Primum est, vt praestes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, vt citò, Cinna, neges.
Diligo praestantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec praestas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ouidium. XXXIII.

Maximus ille tuus, Ouidi, Caesonius hic est,
Cuius adhuc vultum viuida cera tenet.
Hunc Nero damnauit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua fata sequi.
Aequora per Scyllae magnus comes exulis isti:
Qui modò nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
*hoc *Audiet *haec praesens, venturaq; turba; fuisse*
Illi te, Seneca quod fuit ille suo.

Ad eundem. XXXIIII.

Facundi Senecae potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est maximus ille, quem frequenti
Felix littera pagina salutat.
Hunc tu per Siculas secutus vndas
O nullis, Ouidi, tacende linguis,

Spreuisti domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
*Hæsit qui comes *exsuli parentis.* *exsulis
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exsuli Neronis.

Ad Priscum. XXXV.

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæoniode cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter me, teq; diebus:
*Et tua de nostro, Prisce, Thalia *placet.* *tacet.
Diuitibus poteris musas, elegosq; sonantes
*Mittere; pauperibus munera *pexa dato.* *plana, nimirum carminibus nō condita.

Ad Licinium. XXXVI.

Doctorum, Licini celeberrime, summe virorum,
Cuius prisca graues lingua reduxit auos:
Redderis heu quanto fatorum munere nobis,
Gustata Lethes pœne remissus aqua.
*Perdiderant iam vota metum, securaq; *flebat* *flebant
**Tristitia: & lachrymis iamq; peractus eras.* *Tristia, cùm
Non tulit inuidiam taciti regnator Auerni,
*Et *raptas Fatis reddidit ipse *colos.* *raptum *solo
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Mouerit: & frueris posteritate tua.
Viue velut rapto, fugitiuaq; gaudia carpe,
Perdiderit nullum vita reuersa diem.

De Annio. XXXVII.

*Cùm mensas habeat ferè *ducentas,* *trecentas
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantq; lances.
Has vobis epulas habete lauti:

Nos offendimur ambulante cœna.

Ad Seuerum. XXXVIII.

Parua suburbani munuscula mittimus horti:
Faucibus oua tuis; poma, Seuere, gulæ.

Ad Vrbicum. XXXIX.

Mercari nostras si te piget, Vrbice, nugas:
Et iucunda tamen carmina nosse libet:
Pompeium quæras: & nosti forsitan Auctum:
Vltoris prima Martis in æde sedet.
Iure madens, varioq́; togæ limatus in vsu,
Non lector meus hic, Vrbice, sed liber est.
Sic tenet absentis nostros, cantatq́; libellos:
Vt pereat chartis littera nulla meis.
Denique si vellet, poterat scripsisse videri:
Sed famæ mauult ille fauere meæ.
Hunc licet à decima (nec enim satis antè vacabit)
*Solicitos *Solicites: capiet cœnula *parua duos. *parca
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et cùm, Iam satis est, dixeris: ille leget.

Ad Auctum. XL.

Gratũ est, quòd Celeri nostros legis, Aucte, libellos:
Si tamen & Celerem, quod legis, Aucte, iuuat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Maior me tanti reuerentia turbat: & aures
Non auditoris, iudicis esse puto.

In Vmbrum. XLI.

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Vmber,
Munera, contulerant quæ tibi quinq; dies:
Bissenos triplices, & dentiscalpia septem:

His comes accessit spongia, mappa, calix:
Semodiusq; faba cum vimine Picenarum,
Et Laletana nigra lagena sapa:
Paruaq; cum canis venerunt coctana prunis,
*Et Lybica * fici pondere testa grauis.* * ficus
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, qua grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque, puer?

Ad Regulum. XLII.

Rauca cortis aues, & oua matrum,
Et flauas medio vapore chias,
Et fœtum querula rudem capella,
Nec iam frigoribus pares oliuas,
Et canum gelidis olus pruinis
De nostro tibi rure missa credis.
O quàm, Regule, diligenter erras.
Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
Quicquid villicus Vmber, aut colonus,
Aut Thusci tibi, Thusculi'ue mittunt,
Aut rus marmore tertio notatum:
Id tota mihi nascitur Suburra.

Ad Atticum. XLIII.

Attice, facunda renouas qui nomina gentis,
Nec sinis ingentem conticuisse domum:
Te pia Cecropia comitatur turba Minerua,
Te secreta quies, te sophos omnis amat.
At iuuenes alios fracta colit aure magister,
Et rapit immeritas sordidus vnctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis

Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes.
Vara nec iniecto ceromate brachia tendis:
Non harpasta vagus puluerulenta rapis.
Sed curris niueas tantùm prope Virginis vndas,
Aut vbi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area seruit,
Ludere cùm liceat, currere pigritia est.

Ad Seuerum, XLIIII.

Quo posśit fieri modo, Seuere,
Vt vir peśsimus omnium Charinus
Vnam rem bene fecerit, requiris:
Dicam, sed citò. quid Nerone peius?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deest protinus ecce de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore:
Vt quid tu domini, Deiq́ nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis pudendis.

In Nasidianum. XLV.

* tua *Semper mane mihi de me *mera somnia narras,*
Quæ moueant animum, solicitentq́ meum.
Iam prior ad fæcem, sed & hæc vindemia venit:
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumpsi salsasq́ molas, & thuris aceruos:
Decreuere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aues, non oua supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

Ad Rabirium. XLVI.

Astra, polumq́ pia cepisti mente, Rabiri:
Parrhasiam mira qui struis arte domum.

Phidiaco

Phidiaco si digna Ioui dare templa parauit,
Has petat à nostro Pisa Tonantè manus.

De Cæciliano. XLVII.

Non cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
Bellum conuiuam Cæcilianus habet.

Ad Iouem. XLVIII.

Tarpeiæ venerande rector aulæ,
Quem saluo duce credimus tonantem:
Cùm votu sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ Dei potestis:
Nil pro me mihi, Iuppiter, petenti,
Ne succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Cæsarem Domitianũ. XLIX.

Abstulerat totam temerarius institor vrbem,
Inq; suo nullum limine limen erat.
Iußisti tenues, Germanice, crescere vicos:
Et modò quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto:
*Stringitur in *densa nec cæca nouacula *turba:* *densas *turbas
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina seruant.
Nunc Roma est: nuper magna taberna fuit.

De Silio. L.

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga,
Pierios tantùm vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica serta comæ?

Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Impleuit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum grauis hasta virorum:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquàm bissenis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit,
Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos:
Proq; suo celebrat nunc Heliçona foro.

In Cinnamum. LI.

Qui tonsor fueras tota notissimus vrbe,
Et post hac, dominæ munere, factus eques:
Sicanias vrbes, Aetnaaq; regna petisti,
Cinname: cùm fugeres tristia iura fori.
Qua nunc arte graues tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix, & fugitiua quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludi'ue magister,
Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes:
Vendere nec vocem Siculis, plausumq; theatris.
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

In Gargilianum. LII.

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit vna tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, & demens, viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. LIII.

Heredem Fabius Labienum ex asse reliquit.
Plus debere tamen se Labienus ait.

Ad Rufum. LIIII.

Commendare meas, Instanti Rufe, camœnas
Parce precor socero. seria forsan amat.

Quòd

Quod si festiuos admittit & ille libellos:
Hac ego vel Curio, Fabricioq; legam.

De Theophila, ad Canium. LV.

Hac est illa tibi promissa Theophila, Cani:
Cuius Cecropia pectora voce madent.
*Hanc sibi iure petat magni senis *altus in hortis,* *Atticus hortus,
Nec minus esse suam Stoica turba velit.
Viuet opus quodcunque per istas miseris aures:
Tam non fœmineum, nec populare sapit.
Non tua Parthenis nimium se praferat illi,
Quamuis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudauit amatrix.
Castior hac, & non doctior illa fuit.

Ad Paulum. LVI.

Gratus sic tibi, Paule, sit December:
Nec vani triplices, breuesq; mappa,
*Nec thuris veniant *leues selibra:* *breues
Sed lances ferat, aut scyphos auorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potius iuuat, capitq;,
Sic vincas Nouiumq;, Publiumq;
Mandris, & vitreo latrone clusos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Vncta det fauor arbiter corona,
*Nec laudet Polybi *magis sinistras:* *manus
Si quisquam mea dixerit malignus,
Atro carmina qua madent veneno,
Vt vocem mihi commodes patronam:
Et quantum poteris, sed vsque clames,
Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. LVII.

Esquilijs domus est, domus est tibi colle Dianæ,
Et tua patritius culmina vicus habet.
*biuiæ *Hinc *viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ,*
Inde nouum, veterem prospicis inde Iouem.
Dic, vbi conueniam: dic, qua te parte requiram.
Quisquis vbiq; habitat, Maxime, nusquā habitat.

Ad Philomusum. LVIII.

Quòd te diripiunt potentiores
Per conuiuia, porticus, theatra:
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari iuuat, & iuuat lauari:
Nolito nimium tibi placere,
Delectas, Philomuse, non amaris.

In Tuccam. LIX.

Exigis, vt nostros donem tibi, Tucca, libellos,
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

*Pamphilū. In *Papilum. LX.

Cùm Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est:
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos
*Pamphile *Mittis. habes nec cor, *Papile, nec genium.*

Ad Seuerum. LXI.

Potaui modò consulare vinum.
Quæris quàm vetus, atque liberale?
Ipso consule conditum: sed ipse,
Qui ponebat, erat, Seuere, consul.

Ad Lausum. LXII.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro.
Si totidem bona sunt, Lause: liber bonus est.

Ad Librum. LXIII.

Dum mea Cæcilio formatur imago secundo,
*Spirat & *arguta picta tabella *manu:* *argutam *manum.
*I Liber ad Geticam Peucen, Istrumq́; *tacentem.* *iacentem.
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parua dabis charo, sed dulcia dona sodali.
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
*Viuet, *Apellæum cùm morietur opus.* *Apollineum

Ad Sabellum. LXIIII.

Quòd non insulsè scribis tetrasticha quædam:
Disticha quòd bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile est, epigrammata bellè
Scribere: sed librum scribere, difficile est.

In Sextum. LXV.

Ad natalitias dapes vocabar:
Essem cùm tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repentè factum,
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quòd sum præteritus vetus sodalis?
Sed caussam scio. nulla venit à me
Argenti tibi libra postulati,
Nec leuis toga, nec rudes lacernæ.
Non est sportula, quæ negotiatur.
Poscis munera, Sexte, non amicos.
*Iam dices mihi, *vapulet vocator.* * vah pudet, vocetur.

De se. LXVI.

Si meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
Si fruitur tristi Cannius Aethiope:
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ:

Si

Si Cronius similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si perniciosus ichneumon:
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:
Si gelidum collo nectit Flacilla draconem:
Luscinia tumulum si Thelesina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labyca,
*suis *Qui videt hæc dominis monstra placere *suis?*

De suis libris, ad Lausum. LXVII.

Fertur habere meos, si vera est fama, libellos
Inter delicias pulcra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, iuuenisq;, puerq;,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm si mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt:
Quàm meus Hispano si me Tagus impleat auro:
Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
*munere *Non nihil ergo sumus, nec blandæ *murmure linguæ*
Decipimur: credam iam puto, Lause, tibi.

Ad Rosam. LXVIII.

I felix Rosa, mollibusq; sertis
Nostri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, sed olim
Sic te Pierides ament, memento.

Ad Creticum, de Mathone. LXIX.

Iactat inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Aequales scribit libros Caluinus, & Vmber.
Aequalis liber est, Cretice, qui malus est.

In Baccaram. LXX.

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum:

Bis

Bis nobis dicis, Baccara, terq; die.
Appellat rigida tristis me voce Secundus.
Audis: *sed nescis, Baccara, quid sit opus.* * &
Pensio *te coram petitur clareq; palamq;.* *cur à me
Audis: *sed nescis, Baccara, quid sit opus.* * &
Esse queror gelidasq; mihi, tritasq; lacernas,
Audis: sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias vt sidere mutus:
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

Ad Narniam. LXXI.

Narnia, sulfureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda iugo,
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quinctum
Te iuuat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani caussam mihi perdis agelli,
**Propter vicinum, qui pretiosus erat?* *Pro turpi vitio
Sed iam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto:
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXII.

Vnguentum fuerat, quod onyx modò parua gerebat:
Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

In Linum. LXXIII.

Bruma est, & riget horridus December:
Audes tu tamen osculo niuali
Omnes obuius hinc, & hinc tenere:
Et totam, Line, basiare Romam.
Quid posses grauiusq;, sæuiusq;
Percussus facere, atque verberatus?
Cuius liuida naribus caninis
Dependet glacies, rigetq; barba,

*forpicibus *Qualem *forcipibus metit supinis*
Tonsor Cyniphio Cilix marito.
Quare, si tibi sensus est, pudorq́;
Hibernas, Line, basiationes
In mensem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Vrbici pueri. LXXIIII.

Conditus hic ego sum Baßi dolor Vrbicus infans:
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
Ruperunt tetricæ cùm mala pensa Deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo:
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, vndas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

Ad librum suum. LXXV.

Nosti si bene Cæsium, libelle,
Montanæ decus Vmbriæ Sabinum;
Audi municipem mei Pudentis:
Illi tu dabis hæc vel occupato,
Instent mille licet, premantq́; curæ,
Nostris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumq́;
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur,
O quæ gloria, quàm frequens amator.
Te conuiuia, te forum sonabit,
Aedes, compita, porticus, tabernæ.
Vni mitteris, omnibus legêris.

Ad Castorem. LXXVI.

Omnia, Castor, emis: sic fiet, vt omnia vendas.

Ad

Ad Crispinum. LXXVII.

Sic placidum videas semper, Crispine, Tonantem:
Nec te Roma minus, quàm tua Memphis amet:
Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula,
(Nanque solent sacra Cæsaris aure frui)
Dicere de nobis, vt lector candidus, aude:
Temporibus præstat non nihil iste tuis:
Nec Marso nimium minor est, doctoq; Catullo.
Hoc satis est ipsi, cætera mando deo.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATON

LIBER VIII.



MPERATORI *Domitiano Cæsari Augusto, Germanico, Dacio, Valerius Martialis salutem. Omnes quidem libelli mei, domine, quibus tu famam, id est vitam, dedisti, tibi supplicant: &, puto, propter hoc legentur. Hic tamen, qui operis nostri Octauus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia successerat. Quam quidem subinde aliqua iocorum mistura variare tentauimus: ne cælesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quàm nos satiare, omnes versus ingererent. Quamuis autē*

epigram-

* summæ *epigrammata seuerißimis quoque, & *suprema fortunæ viris ita scripta sint, vt nimiam verborum licentiam affectasse videantur: ego tamen illis nō permisi, tam liberè loqui, quàm solent: cùm pars libri & maior, & melior ad maiestatem sacri nominis* * religiosa *tui allegata sit. Meminerit, non, nisi *religionis purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quod vt custoditurum me lecturi sciant, in ipso libello, huius nomine, profiteri breuißimo placuit epigrammate.*

Ad librum suum. I.

Laurigeros Domini liber intrature penates,
Disce, verecundo sanctius ore loqui.
Pulsa recede Venus: non est tuus iste libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

Ad Ianum. II.

* paterq; *Fastorum genitor, *parensq; Ianus*
* Istro *Victorem modò cùm videret *Istri,*
Tot vultus sibi non satis putauit,
Optauitq; oculos habere plures,
Et lingua pariter locutus omni
Terrarum domino, Deoq; rerum
Promisit Pyliam quater senectam.
* pater tuam, *Addas, Iane *tuam pater, rogamus.*

Ad Musam. III.

Quinque satis fuerant, vel sex, septemq; libelli,
Et nimium: quid adhuc ludere, Musa, iuuat?
Sit pudor, & finis. Iam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster vbique liber.
Et cùm rupta situ Messalæ saxa iacebunt,

Altaq;

Altaq́; cum Licini marmora puluis erunt:
Me tamen ora legent: & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram: cùm sic respondit nona sororum,
Cui coma, & vnguento sordida vestis erat:
Tu'ne potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An iuuat ad tragicos soccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis:
**Perlegat vt tumidus rauca te voce magister,* * Prælegat
Oderit & grandis Virgo, bonusq́; puer?
*Scribant ista graues *nimium, nimiumq́; seueri,* * potius
Quos media miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:
Agnoscat mores vita, legatq́; suos.
Angusta cantare licet videaris auena,
Dum tua multorum vincat auena tubam.

Ad Cæsarem Domitianũ. IIII.

Quantus Io Latias mundi conuentus ad aras
Suscipit, & soluit pro duce vota suo.
**Nam nõ hæc hominũ, Germanice, gaudia tantum,* * Non sunt
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra Dei.

Ad Macrum. V.

Dum donas, Macer, annulos amicis:
Desisti, Macer, annulos habere.

In Euctum. VI.

*Archetypis vetuli nihil est *odiosius Eucti.* * studiosius illo
Ficta Saguntino cymbia malo luto:
Argenti furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit:

M *Laome-*

Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ:
Ferret vt hæc, muros struxit Apollo lyra.
*Rhœcus *Hoc cratere ferox commisit prælia *Rhœtus*
Cum Lapythis; pugna debile cernis opus.
Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columna nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis
*vsque *Largius Aeacides, & bibit *ipse merum.*
Hac propinauit Bitiæ pulcherrima Dido
In patera, Phrygio cùm data cœna viro est.
Miratus fueris cùm prisca toreumata multum:
*calathis *In Priami *cyathis Astyanacta bibes.*

In Cinnam. VII.

Hoc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, disertè:
Horis, Cinna, decem dicere verba nouem?
*Si *Sed modò clepsydras ingenti voce petisti*
Quatuor: ò quantum, Cinna, tacere potes.

Ad Ianum. VIII.

Principium des, Iane, licet velocibus annis,
*renoues *Et *reuoces vultu secula longa tuo:*
*vota *Te primum pia thura rogent, te *voce salutent:*
Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mauis, Latiæ quod contigit vrbi,
Mense tuo reducem, Iane, videre deum.

Ad Quintum. IX.

Soluere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quam primùm: breuis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi soluet Hylas.

De

De Basso. X.

Emit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
*Adeo bene emit, inquis? imò non *soluit.* *soluet.

Ad Cæsarem Domitianú. XI.

Peruenisse tuam iam te scit Rhenus in vrbem:
Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumq́, Getasq́,
Lætitiæ clamor terruit ipse nouæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amauit:
Te quoque iam non plus, vt velit ipsa, potest.

Ad Priscum. XII.

Vxorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? vxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter fiunt fœmina, virq́ pares.

Ad Gargilianum. XIII.

**Morio dictus erat: viginti millibus emi.* *Mulio
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. XIIII.

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus,
Hibernis obiecta notis specularia puros
Admittunt soles, & sine fæce diem.
At mihi cælla datur, non tota clausa fenestra,
In qua nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare iubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

Ad Domitianum. XV.

* numeratur Dum noua Pannonici* narratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Iouem:
Dat populus, dat gratus eques, dat thura Senatus,
* Latiæ Et ditant* Latiás tertia dona tribus.
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor ista tuæ laurea pacis erit.
Quid tibi de sancta credis pietate tuorum?
Principis est virtus maxima, nosse suos.

In Ciperum. XVI.

Pistor qui fueras diu, Cipere,
* ducena Nunc caussas agis, &* ducenta quæris:
Sed consumis, & vsque mutuaris.
A pistore, Cipere, non recedis,
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

Egi, Sexte, tuam pactus duo millia caussam.
* quòd mihi mille Misisti nummos* quòt mihi? mille. quid est?
* perdita Narrasti nihil, inquis, & à te* prodita caussa est:
Tanto plùs debes, Sexte: quòd erubui.

Ad Cirinium. XVIII.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vt mecum possis, vel prior ipse legi.
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici:
Charior vt mea sit, quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentauit carmina Flacci,
* nosset Pindaricos* posset cùm superare modos:
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cùm posset tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus.

Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

Pauper videri Cinna vult: & est pauper.

Ad Varum. XX.

*Cùm facias versus nulla non luce *ducentos,* * ducenos
Vare, nihil recitas: non sapis, atque sapis.

Ad Luciferum. XXI. *De Cæsare

Phosphore, redde diē: quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat. placidi nunquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
*Ledæo poteras *abducere Cyllaron astro.* *adducere
*Ipse suo cedet * nunc tibi Castor equo.* * tunc
Quid cupidū Titana tenes? iam Xāthus, & Aeton
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
*Iam, Cæsar, vel nocte veni, *sint astra licebit:* *stent
Non deerit populo, te veniente, dies.

In Gallicum. XXII.

Inuitas ad aprum: ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida sum: si das, Gallice, verba mihi.

Ad Rusticum. XXIII.

Esse tibi videor sæuus, nimiumq; gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
Si leuis ista tibi flagrorum caussa videtur:
Ex qua vis caussa vapulet ergo cocus?

Ad Cæsarem Domitianū. XXIIII.

Siquid fortè petam timido, graciliq; libello,
Improba non fuerit si mea charta: dato.

Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari.
Offendunt nunquam thura, precesq́; Iouem.
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

Vidisti semel, Oppiane, tantùm
Aegrum me malè: sæpe te videbo.

Ad Cæsarem Domitianum. XXVI.

Non tot in Eois timuit Gangeticus aruis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma nouas vidit, Germanice, tigres:
Delicias potuit nec numerare suas.
Vicit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes, diuitiasq́; Dei.
Nam cùm captiuos ageret sub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

Munera qui tibi dat locupleti, Gaure, seniq́;
Si sapis, & sentis, hic tibi ait; morere.

De Partheniana toga. XXVIII.

Dic toga, facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cuius fama, decusq́; gregis?
Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanthi,
Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?
An Tartesiacus stabuli nutritor Iberi
Bætis in Hesperia te quoque lauit aqua?
An tua multifidum numerauit lana Timauum,
*Quem *prius astrifero Cyllarus ore bibit?* *pius
Te nec Amyclæo decuit liuêre veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.

Lilia

Lilia tu vincis, nec adhuc dilapsa ligustra,
Et Tyburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiaq; columba:
Cedet Erythrais eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis niuibus sint æmula dona,
Non sunt Parthenio candidiora suo.
*Non ego prætulerim *Babylonica picta *superbè,* *Babylonis *superbæ
Texta Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamantêo potius me mirer in auro:
*Aeolium dones si mihi, Phryxe, *decus.* *pecus.
O quantos risus pariter spectata mouebit,
** Trita Palatina *vestra lacena toga.* *Cum *nostra

De distichis. XXIX.

Disticha qui scribit (puto) vult breuitate placere.
Quid prodest breuitas, dic mihi, si liber est?

De spectaculo Scæuolæ. XXX.

Qui nunc Cæsareæ lusus spectantur arenæ,
Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Aspicis, vt teneat flammas, pœnaq; fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus.
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
Funus amat: totis pascitur illa sacris.
Quòd nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
*Sæuior in *laxos ire sinistra focos.* * lassos
Scire piget post tale decus, quid fecerit antè:
Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

In Dentonem. XXXI.

Nescio quid de te non bellè, Dento, fateris:
Coniuge qui ducta iura paterna petis.
Sed iam supplicibus dominum lassare libellis

Desine,& in patriam serus ab vrbe redi.
Nam dum tu,longè deserta vxore,domoq;,
Lætitiam quæris,rem secus inuenies.

De columba Aretullæ. XXXII.

Aëra per tacitum delapsa sedentis in ipsos
Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
Luserat hoc casûs: nisi inobseruata maneret,
Permissaq; sibi nollet abire fuga.
Si meliora piæ fas est sperare sorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc à Sardois tibi forsitan exulis oris,
Fratre reuersuro,nuncia venit auis.

Ad Paulum de phiala. XXXIII.

De prætoritia folium mihi, Paule, corona
Mittis:& hoc phialæ nomen habere iubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pægma perunctum,
Pallida quam rubri diluit vnda croci?
An magis astuti derasa est vngue ministri
Bractea de fulcro,quod reor esse, tuo?
Illa potest culicem longè sentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ:
Et leuiter fuso rumpitur icta mero.
Hoc linitur sputo Iani cariota calendis,
*Quam fert cum *paruo sordidus asse cliens.* * parco
Lenta minus gracili crescunt colocasia filo:
Plena magis nimio Lilia sole cadunt.
*Nec vaga tam tenui *discursat aranea tela:* * discurrit
Tam leue nec bombyx pendulus vrget opus.
Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ.

Crassior

Crasſior offenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior intortos ſeruat veſica capillos:
Et mutat Latias ſpuma Batauа comas.
Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ouo:
Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cùm mittere poſſes?
Mittere cùm poſſes vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur: cochleam cū mittere poſſes:
Denique cùm poſſes mittere, Paule, nihil.

In Iactatorem. XXXIIII.

Archetypum Myos argentum te dicis habere,
Quod ſine te factū eſt, hoc magis archetypū eſt.

Ad peſſimos coniuges. XXXV.

Cùm ſitis ſimiles, pareſq́ vita:
Vxor peſſima, peſſimus maritus:
Miror, non bene conuenire vobis.

Ad Cæſarem Domitianum. XXXVI.

Regia pyramidum, Cæſar, miracula ride.
Iam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhaſiæ labor eſt Mareoticus aulæ:
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas aſſurgere montes:
Theſſalicum breuior Pelion Oſſa tulit.
Aethera ſic intrat, nitidis vt conditus aſtris
Inferiore tonet nube ſerenus apex:
Et prius arcano ſatietur lumine Phœbi,
Naſcentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguſte, tamen, quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cælo, ſed minor eſt domino.

Ad Policarmum. XXXVII.

Quòd Caietano reddis, Policarme, tabellas:
*Millia** *te centum non tribuisse putas?*
Debuit hæc, inquis. Tibi habe, Policarme, tabellas:
Et Caietano millia crede duo.

*tercentum aum

Ad Meliorem. XXXVIII.

Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat.
At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumq́ perseueret,
Quærit quid, nisi parcius dolere?
Refert, sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente fama,
Qui solennibus anxius sepulti
Nomen non sinis interire Blæsi:
Et de munifica profusus arca
Ad natalitium diem colendum
Scribarum memori, piaq́ turbæ
Quod donas, facis ipse Blæsianum.
Hoc longum, tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXIX.

Qui Palatinæ caperet conuiuia mensæ,
Ambrosiasq́ dapes, non erat antè locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
Atque perurbanis pocula mixta iocis.
Esse velis (oro) serus conuiua Tonantis:
At tu, si properas, Iuppiter, ipse veni.

Ad

Ad Faustinum. XL.

Tristis Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certè tristem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

Si te sportula maior ad beatos
Non corruperit, vt solet: licebit
De nostro, Matho, centies laueris.

In Fabium & Chrestillam. XLII.

Effert vxores Fabius, Chrestilla maritos,
Funereamq; toris quassat vterque facem.
Victores committat Hymen: quos iste manebit
Exitus, vna duos vt Libitina ferat.

Ad Titullum. XLIII.

Titulle, moneo, viue semper: hoc serum est:
Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu miser, Titulle, nec senex viuis,
Sed omne limen conteris salutator,
Et mane sudas vrbis osculis vdus,
Foroq; triplici sparsus ante equos omneis,
Aedemq; Martis, & colosson Augusti
Curris per omnes tertiasq́;, quintasq́;.
Rape, congere, aufer, poßide, relinquendum est.
*Superba densis arca *palleat nummis* *pullulet
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Iurabit heres, te nihil reliquisse.
Supraq; pluteum te iacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus increpabit eunuchos,

Tuoq;

Tuoq́ sumtu filius (velis, nolis)
Cœnam cum amicis nocte protrahet prima.

Ad Flaccum. XLIIII.

Priscus ab Aetnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento splendescat turbida limo
Amphora centeno consule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida mensis?
Tam iusto dabitur quando calere mero?
Cùm te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros:
Lætitiæ fiet tam bona caussa meæ.

In variè se tondentem. XLV.

Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
Pars vulsa est: vnum quis putet esse caput?

De Abolla Crispini. XLVI.

Nescit cui dederit Tyriam Crispinus Abollam,
Dum mutat cultus, induiturq́ togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
Non hoc Crispinus te, sed Abolla rogat.
Non quicunque capit saturatas murice vestes:
Nec, nisi delitijs, conuenit iste color.
Si te præda iuuat, fœdiq́ insania lucri:
Quo possis melius fallere, sume togam.

Ad Cæsarem Domitianum. XLVII.

Quanta Gigantæi memoratur mensa triumphi,
Quantaq́ nox superis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Iouem:
Tanta tuas celebrant, Cæsar, conuiuia laurus,
Exhilarent ipsos gaudia nostra deos.

Vescitur

Vescitur omnis eques tecum, populusq́ʒ, patresq́ʒ:
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto maiora dedisti?
*Promissa est nobis sportula; *recta data est.*

*recta cœna erat qua cliẽtes à diuitibus accipiebantur opiparè vice sportulæ.

De Phiala Rufi. XLVIII.

Quis labor in Phiala? docti Myos? anne Myronis?
Mentoris hæc manus est? an, Polyclete, tua?
Liuescit nulla caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
Vera minus flauo radiant electra metallo:
*Et *nimium felix pustula vincit ebur.*

*niueum

Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cùm tota lampade luna nitet.
Stat caper, Aeolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violauerit: & tu
Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis puer aureus alis:
*Palladius tenero *lotos ab ore sonat.*

*lotus

Sic Methymnæo gauisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Egregium repleant munus Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis instantis littera Rufi.
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Cæsarem Domitianum. XLIX.

Magna licet toties tribuas, maiora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui:
Diligeris populo, non propter præmia, Cæsar.
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad eundem, de Leone. L.

Auditur quantum Massyla per auia murmur,
Innumero quoties silua Leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia pastor
Cùm reuocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modò terror arena:
Quis non esse gregem crederet? vnus erat:
Sed cuius tremerent ipsi quoque iura leones,
*Cui diadema *daret marmore picta Nomas.*
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
*Aurea lunatæ cùm stetit *vnda iubæ.*
Grandia quàm decuit latum venabula pectus?
Quantaq́; de magna gaudia morte tulit?
Vnde tuis, Libye, tam felix gloria siluis?
*A Cybeles nunquid venerat ille *iugis?*
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse feram?

*darēt marmora picta comas
*vmbra
*iugo?

Ad Flaccum. LI.

Temporibus nostris ætas cùm cedat auorum,
Creuerit & maior cum duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quenquam tanta bella sonare tuba.
Sint Mecœnates: non deerunt, Flacce, Marones:
Vergiliumq́; tibi vel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oues.
Risit Thucus eques, paupertatemq́; malignam
Reppulit, & celeri iussit abire fuga.
Accipe diuitias, & vatum maximus esto:*
Et pulchram, dixit, dilige Calliopen.

*sed

Excidit

Excidit attonito pinguis Galathea poëtæ,
Theſtylis & rubras meſſibus vſta genas.
Protinus Italiam concepit, & Arma, virumq́;,
Qui modò vix culicem fleuerat ore rudi.
*Quid Varios, Marſosq́; loquar, *ditataq́; vatum* * dictataq́;
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Vergilius, ſi munera Mecænatis
Des mihi: Vergilius non ero, Marcus ero.

De Picente. LII.

Treis habuit dentes, pariter quos exſpuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum.
*Collegitq́; ſinu fragmenta nouiſſima *fracti* * laxo
Oris, & aggeſta contumulauit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat heres,
Hoc ſibi iam Picens præſtitit officium.

In Artemidorum. LIII.

Cùm tibi tam craſſæ ſint, Artemidore, lacernæ:
*Poſſum te Sagarim iure vocare *meum.* * meo.

In Luſcum furem. LIIII.

Aſpicis hunc vno contentum lumine, cuius
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet:
Ne contemne caput. nihil eſt furacius illo.
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
*Hunc tu conuiuam cautus *vitare memento:* * ſeruare
Tunc furit, atque oculo luſcus vtroque videt.
Pocula ſolliciti perdunt, ligulasq́; miniſtri:
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit:
Et tectus lenis ſæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna

Erubuit

Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil inuasit, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. LV.

Summa Palatini poteras æquare colossi,
Si fieres breuior, Claudia, sesquipede.

De Carino, ad Seuerum. LVI.

Liuet Carinus, rumpitur, furit, plorat:
Et quærit altos, vnde pendeat, ramos:
Non iam quòd orbe cantor, & legor toto:
Nec vmbilicis quòd decorus, & cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quòd sub vrbe rus habemus æstiuum,
Vehimurq́ mulis non, vt ante, conductis.
Quid imprecabor, ò Seuere, liuenti?
Hoc opto, mulas habeat, & suburbanum.

De Picente. LVII.

Scribit in auersa Picens epigrammata charta:
Et dolet, auerso quòd facit illa deo.

In Clytum. LVIII.

Vt poscas, Clyte, munus, exigasq́,
Vno nasceris octies in anno:
Et solas, puto, tresúe, quatuorúe
Non natalitias habes calendas.
Sit vultus tibi leuior licebit
Tritis littoris aridi lapillis:
Sit moro coma nigrior caduco:
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modò lactis alligati:
Tu nobis, Clyte, iam senex videris.

Tam

Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priami'ue, Nestoru'ue?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelq; nasci
Vno iam tibi non sat est in anno:
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Domitianum. LIX.

Hîc, vbi Fortunæ reducis fulgentia latè
Templa nitent, felix area nuper erat.
Hîc stetit Arctoi formosus puluere belli
Purpureum fundens Cæsar ab ore iubar.
*Hîc lauro redimita comas, & candida *vultu* * cultu
Roma salutauit voce, manuq; ducem.
Grande loci meritum testantur & altera dona:
*Stat sacer *edomitis gentibus arcus* ouans.* * & domitis ouat.
*Hîc gemini currus numerant elephanta *frequẽter:* *f. frequentẽ:
Sufficit immensis aureus ipse iugis.
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis.
Hos aditus vrbem Martis habere decet.

De Cons. Silio. LX.

Augusto pia thura, victimasq;
Pro nostro date Silio, Camœnæ.
Bissenos iubet en redire fasces
Nato consule, nobiliq; virga
*Vatis *Castaliam domum sonare.* *Castalij.
Rerum prima salus, & vna, Cæsar,
Gaudenti superest adhuc, quod optet
Felix purpura, tertiusq; consul?
Pompeio dederit licet Senatus,
Et Cæsar genero sacros honores,

Quorum pacificus ter ampliauit
Ianus nomina: Silius frequentes
Mauult sic numerare consulatus.

In Cæcilianum. LXI.

Horas quinque puer nondum tibi nunciat: & tum
Iam conuiua mihi, Cæciliane, venis.
Cùm modò distulerint raucæ vadimonia chartæ,
Et Floralitias lasset arena feras:
Curre, age: & illotos reuoca, Calliste, ministros:
Sternantur lecti: Cæciliane, sede.
*Caldam poscis aquam: *sed nondum frigida venit:*
Alget adhuc nudo clausa culina foco.
Manè veni potius. nam cur te quinta moretur?
Aut cur non sero, Cæciliane, venis?

*nondum, mihi

Ad Entellum. LXII.

Qui Corcyræi vidit pomaria regis:
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Inuida purpureos vrat ne bruma racemos:
Et gelidum Bacchi munera frigus edat:
Condita perspicua viuit vindemia gemma:
Et tegitur felix, nec tamen vna latet.
Egregium lucet sic per bombycina corpus:
Calculus in nitida sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum sterilis ferre iubetur hiems.

In Vacerram. LXIII.

Miraris veteres, Vacerra, solos:
Nec laudas, nisi mortuos, poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra: tanti
Non est, vt placeam tibi, perire.

De

De Nerua. LXIIII.

Quanta quies placidi, tanta est facundia Neruæ:
Sed cohibet vires, ingeniumq́ pudor.
*Cùm siccare *sacrum largo Permeßida posset* * sacram
Ore, verecundam maluit esse sitim.
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
*Carmina qui *docti nota Neronis habet.* *nostri docta

In Postumianum. LXV.

Quatuor argenti libras mihi tempore brumæ
Misisti ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plus'ue, minus'ue duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septitiana quidem.
Bessalem ad scutulam sexto peruenimus anno.
Post hunc in cotula rasa selibra data est.
Octauus ligulam misit sextante minorem.
*Nonus *aculeolos in cochleare tulit.* *acu leuius vix
Quod mittat nobis, decimus iam non habet annus.
Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

Ad librum suum. LXVI.

Nondum murice cultus, asperoq́
Morsu pumicis aridi politus,
**Artanum properas sequi libelle:* * Arcanum
Quem pulcherrima iam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni
Ad leges iubet, annuosq́ fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,

*hinc & hinc *Continget locus *ille, & hic amicus.*
Quàm vellem fieri meus libellus.

*Sanctoniū. Ad *Instantium. LXVII.

* Sanctoni, **Instanti, quo nec sincerior alter habetur*
Pectore, nec niuea simplicitate prior:
Si dare vis nostræ vires, animosq́ Thaliæ,
Et victura petis carmina: da quod edam.

In malum medicum. LXVIII.

Hoplomachus nunc es: fueras ophthalmicus antè.
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

*Ad Lucanū. *De Gallo lingone. LXIX.

Dum repetit sera conductos nocte penates
Lingonis à recta, flaminiaq́ recens:
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et iacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? quá se ratione moueret?
Ingenti domino seruulus vnus erat,
Tam macer, vt minimam posset vix ferre lacernam:
Succurrit misero casus, opemq́ tulit.
Quatuor inscripti portabant vile cadauer,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes inualidus submissa voce precatur:
Vt quocunque velint, corpus inane ferant.
* opus *Permutatur *onus, stipataq́ tollitur altè*
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis vnus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, mortue Galle, potest.

In Gallicum. LXX.

Dic verum mihi, Marce: dic amabo:
Nil est, quod magis audiam libenter:

Sic,

Sic,& cùm recitas tuos libellos,
Et cauſſam quoties agis clientis,
Oras,Gallice,me rogasq́, ſemper.
Durum eſt me tibi,quod petis,negare.
Vero verius ergo quid ſit audi.
Verum,Gallice,non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXI.

Liber amicorum dulciſſima cura tuorum,
Liber in æterna viuere digne roſa:
Si ſapis,Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat,& cingat florea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo cryſtalla falerno,
Et ſeruet nitidos vxor honeſta lares.
Qui ſic vel medio finitus vixit in æuo,
Longior huic facta eſt,quàm data vita fuit.

De ludis Stellæ,ad Cæſarē. LXXII.

Quos cuperet Phlegræa ſuos victoria ludos:
Indica quos cuperet pompa,Lyæe,tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor,ó pietas,& putat eſſe parum.
Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro
Hermus,& Heſperio qui ſonat orbe Tagus.
Omnis habet ſua dona dies,nec linea diues
Ceſſat,& in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt ſubitis ſpecioſa nomiſmata nimbis,
Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet,& abſens
*Sortitur dominos,*nec laceratur auis.* *ne laceretur
Quid numerem currus,terdenáq́, præmia palmæ,
Quæ dare non ſemper conſul vterque ſolet?

Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore:
*amet *Quòd spectatorem te tua laurus *habet.*

Ad Domitianum. LXXIII.

Sanctorum nobis miracula reddis auorum:
Nec pateris, Cæsar, sæcula cana mori:
Cùm veteres Latiæ ritus renouentur arenæ,
Et pugnet virtus simpliciore manu.
Sic priscis seruatur honos, te præside, templis:
Et casa, tam culto sub Ioue, numen habet.
Sic noua dum condis, renouas, Auguste, priora:
Debentur quæ sunt, quæq; fuere, tibi.

In Gelliam. LXXIIII.

Non per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bouem iuuencæ,
Nullos denique per deos, deasq;
Iurat Gellia. sed per vniones:
Hos amplectitur, hos deosculatur:
Hos fratres vocat, & vocat sorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His si qua careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.
*Eheu *Heü quàm bene nunc, Papyriane,*
Annæi faceret manus Sereni.

Ad Domitianum. LXXV.

Dante tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Nos quoq; quòd domino carmina parua damus:
Posse deum rebus pariter, musisq; vacare
Scimus, & hæc etiam serta placere tibi.
Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæq; sumus.

Non

Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex hedera ciuica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER IX.



VE mi Toranni, frater charissime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum est, ad Stertiniū clarissimū virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putaui: ne ignorares, Auitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

Istud in manuscripto exemplari Adr. Iunij abest

Ad Auitum. I.

**Non te celabis, sublimi pectore vates,*
Cui referet serus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breue carmen imagine viuat:
Quam non obscuris iungis, Auite, viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Maiores maiora sonent: mihi parua loquuto
Sufficit, in vestras sæpe redire manus.

*Latè lucebis

De templo Flauiæ gentis. II.

Dum Ianus hiemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates:
Dum grande famuli nomen asseret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
*Tarpeia *summi saxa dum *patris stabunt:*

* summo
* patri

Dum voce supplex, dumq; thure placabit
* diuæ *Matrona *diues dulce *Iulium numen:*
*Iulię nomē: *Manebit altum Flauiæ decus gentis,*
Cum sole, & astris, cumq; luce Romana.
*cæli est. *Inuicta quicquid condidit manus, *cælum est.*

Ad Domitianum. III.

Quantum iam superis, Cæsar, cæloq; dedisti,
Si repetas, & si creditor esse velis:
Grandis in æthereo licet auctio fiat olympo,
Coganturq; Dei vendere quicquid habent:
*.i. cælū totū tibi decoquet *Conturbabit Atlas, & non erit vncia tota,*
Decidat tecum qua pater ipse Deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi soluere templis,
* Lauro & quercu quæ erant in Capitolio. *Quid pro *Tarpeiæ frondis honore potest?*
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidē, Phœbumq; piosq; Laconas,
Addita quid Latio Flauia templa polo?
Exspectes, & sustineas, Auguste, necesse est.
Nam tibi quod soluat, non habet arca Iouis.

In Paulam. IIII.

Nubere vis Prisco: non miror, Paula: sapisti.
Ducere te non vult Priscus: & ille sapit.

In Afrum. V.

Dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus, Aue.
Nō vacat, aut, Dormit, dictum bis, terq; reuerso.
Iam satis est: non vis, Afer, auere. vale.

Ad Bithinicum. VI.

Nil tibi legauit Fabius, Bithinice: cui tu
Annua,

Annuæ, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithinice, noli.
Annua legauit millia sena tibi.

In Cantarum. VII.

Cœnes, Cantare, cùm foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

De Earino Domitiani. VIII.

Nomen cum violis, rosisq; natum,
*Quo pars optima *nuncupatur anni,* *nominatur
Hyblam quod sapit, Atticosq; flores,
Quod nidos olet alitis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu syllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poëtæ:
Sed Græci, quibus est nihil negatum:
Et quos ἄρες ἄρες decet sonare.
Nobis non licet esse tam disertis,
Qui musas colimus seueriores.

De eodem. IX.

Si daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς essem:
Horrida si brumæ sidera, χειμερινός.
Dictus ab æstiuo θερινὸς, mihi mense vocarer.
Tempora cui nomen verna dedêre, quis est?

De eodem. X.

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cùm breue Cecropiæ ver populantur apes.

Nomen, Erythraeis quod littora facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet.
Quod penna stridente grues ad sidera tollant,
Quod decet in sola Caesaris esse domo.

In fictos amicos. XI.

Hunc, quem coena tibi, quem mensa parauit, amicũ,
Esse putas fidae pectus amicitiae?
Aprũ amat, & mullos, & sumen, & ostrea: non te,
* eris — *Tam bene si coenem, noster amicus *eris.*

Ad Caesarem Domitianum. XII.

Est mihi, sitq́ precor longum, te praeside, Caesar,
Rus minimum: parui sunt & in vrbe lares.
Sed de valle breui, quas det sitientibus hortis,
Curua laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foueri,
Cùm mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, penatibus vndam,
Castalis haec nobis; aut Iouis imber erit.

In Sabellum. XIII.

Laudas balnea versibus trecentis
Coenantis bene Pontici, Sabelle.
Vis coenare, Sabelle, non lauari.

Ad Domitianum. XIIII.

Haec, quae tota patet, tegiturq́ & marmore, & auro,
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix, quae tantis sonuit vagitibus: & quae
Vidit reptantes, sustinuitq́ manus.
Hic steterat veneranda domus, quae praestitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
* Contexere Iouem Cretes — **Cretenses texere Iouem crepitantibus armis,*
Semiui-

Semiuiri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit superûm pater: & tibi, Cæsar,
Pro iaculo, & parma, fulmen, & ægis erat.

Ad pastorem. XV.

Credis, ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus, crassaq; turba rogat:
Et Setina meos consumat gleba ligones,
Et sonet innumera compede Thuscus ager:
Vt Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
*Et crepet in nostris aurea *lamna toris:* * lamma
Nec labris nisi magna meis crystalla terantur,
Et faciant nigras nostra falerna niues:
*Vt *Canusinatus nostro Syrus assere sudet,* * id est, rufa veste insignis
Et mea sit culto sella cliente frequens:
Vt lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
*Et * Massylæum virga gubernet equum.* *Massylameum
Est nihil ex istis: superos, ac sidera testor.
Ergo quid? vt donem, Pastor, & ædificem.

Ad Charum. XVI.

O, cui virgineo flauescere contigit auro,
Dic, vbi palladium sit tibi, Chare, decus?
Adspicis en domini fulgentes marmore vultus?
Venit ad has vltro nostra corona comas.
Albana liuere potest pia quercus oliuæ:
Cinxerit inuictum quòd prior illa caput.

Ad eundem. XVII.

Quis pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc sunt Iouis ora sereni:
Sic tonat ille Deus, cùm sine nube tonat.

Non

Non solum tribuit Pallas tibi, Chare, coronam:
*colis *Effigiem domini, quam * colis, illa dedit.*

De Nerua. XVIII.

Audet facundo qui carmina mittere Neruæ,
Pallia donabit Glaucina, Cosme, tibi:
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
Hybleis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen & paruæ nonnulla est gratia musæ:
*iugis *Appetitur posito * vilis oliua lupo.*
Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis,
*metuit *Iudicium * metuat nostra Thalia tuum.*
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
*Lasciuus **Lasciuum iuuenis cùm tibi lusit opus.*

Epitaphium Latini. XIX.

Dulce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum, plausus, deliciæq; tuæ:
Qui spectatorem potui fecisse Catonem:
Soluere qui Curios, Fabriciosq; graues.
Sed nihil à nostro sumsit mea vita theatro:
Et sola tantùm scenicus arte feror:
Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
Interius mentes suspicit ille Deus.
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi:
Roma sui famulum dum sciat esse Iouis.

Epitaphium Philenis. XX.

Secula Nestoreæ permensa, Phileni, senectæ
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora. maior erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua silet: non illam mille catastæ

Vince-

Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterua magistri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico lunam deducere rhombo,
Quæ sciet hos, illos perdere lite toros?
Sit tibi terra leuis, molliq; tegaris arena:
Ne tua non possint eruere ossa canes.

De Rustico Antistio. XXI.

Cappadocum sæuis Antistius occidit oris
Rusticus: ô tristi crimine terra nocens.
Rettulit ossa sinu chari Nigrina mariti:
Et questa est longas non satis esse vias.
Cumq; daret sanctã tumulis, quibus inuidet, vrnã:
Visa sibi est rapto bis viduata viro.

*De Vibij voto. XXII.

*Ad Cæsarem de ansere.

Dum comes Arctois hæreret Cæsaris armis
Vibius, hanc Marti pro duce vouit auem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat iam sibi vota Deus.
Ipse suas anser lætus properauit ad aras:
Et cecidit sanctis hostia parua focis.
Octo vides patulo pendêre nomismata rostro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
Victima: iam ferro non opus esse docet.

In laudem Domitiani. XXIII.

Iuppiter Idæi risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flauia templa poli.
Atque inter mensas largo iam nectare fusus,
Pocula cùm Marti traderet ipse suo,

Respiciens

Respiciens Phœbum pariter, Phœbiq́ꝫ sororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat:
Cnoſsia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis:
Cernite, quàm plus ſit, Cæſaris eſſe patrem.

In Philomuſum. XXIIII.

Artibus his ſemper cœnam, Philomuſe, mereris,
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis quid in Arſacia Pacorus deliberet aula.
Rhenanam numeras, Sarmaticamq́ꝫ manum.
Verba ducis Daci Cattis mandata reſignas.
Victricem laurum, quàm venit, antè vides.
Scis quoties Phario madeat Ioue fuſca Syene:
Scis quota de Libyco littore puppis eat:
Cuius Iulææ capiti naſcantur oliuæ.
Deſtinet ætherius cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes: hodie cœnabis apud me
Hac lege, vt narres nil, Philomuſe, noui.

Ad Agathinum. XXV.

Summa licet velox, Agathine, pericula ludas:
Non tamen efficies, vt tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur: tenuesq́ꝫ reuerſa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel vngue ſedet.
Lubrica Corycio quamuis ſint pulpita nimbo:
*Et rapiant *celeres vela negata Noti:* *madidi
Securos pueri neglecta perambulat artus:
Et nocet artifici ventus, & vnda nihil.
Vt peccare velis, cùm feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, vt tibi parma cadat.

De Natali Cæſoniæ. XXVI.

Prima Palatino lux eſt hæc orta Tonanti,

Optaſ-

Optasset Cybele qua peperisse Iouem:
*Hac & * Santonici genita est Cæsonia * Rufi:* * sancta meo *Rufo:
*Plus debet * matri nulla puella * sua.* *patri suo
Lætatur gemina votorum sorte maritus,
Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

Ad Apollinem. XXVII.

*Campis diues, Apollo, sic * murinis,* *myrtinis,
Sic semper senibus fruare cygnis,
Doctæ sic tibi seruiant sorores,
Nec Delphis tua mentiatur vlli:
Sic palatia te colant amentq́;:
Bis senos citò me rogante fasces
Det Stella bonus, annuatq́; Cæsar.
Felix tunc ego, debitorq́; voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis iuuencum.
Nata est hostia, Phœbe: quid moraris?

De statua Herculis. XXVIII.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære Deus,
Quæq́; tulit, spectat resupino sidera vultu
Cuius læua calet robore, dextra mero:
Non est fama recens, nec nostri gloria cæli:
Nobile Lysippi munus, opusq́; vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe iacet.
Hunc puer ad Libycas iurauerat Hannibal aras.
Iusserat hic Syllam ponere regna trucem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ.
Priuatos gaudet nunc habitare lares.

Vtq; fuit quondam placidi conuiua Molorchi:
Sic voluit docti Vindicis esse Deus.

De eadem statua. XXIX.

Alciden modò Vindicis rogabam,
Esset cuius opus, laborq; felix.
Risit (nam solet hoc) leuiq; nutu,
Græcè nunquid, ait, poëta nescis?
Inscripta est basis, indicatq; nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putaui.

Ad Marcellinum. XXX.

Miles Hyperboreos modò, Marcelline, triones,
*Et *Getici tuleris sidera pigra *poli,* (* Getico. *polo,)
Ecce Promethææ rupes, & fabula montis,
Quàm prope sunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cùm conclamata querelis
Saxa senis: dices, Durior ille fuit.
Et licet hoc addas, potuit qui talia ferre,
Humanum meritò finxerat ille genus.

In Gellium. XXXI.

Gellius ædificat semper: modò limina ponit:
Nunc foribus claues aptat, emitq; seras:
*Nunc has, nunc illas *mutat, reficitq; fenestras:* (*frangit)
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit:
Oranti nummos vt dicere posit amico
Vnum illud verbum Gellius, ædifico.

In Pannicum. XXXII.

Democritos, Zenonas, inexplicitosq; Platonas,
Quidquid & hirsutis squallet imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & heres:
Præpendet mento nec tibi barba minor.

Tu qui

Tu qui sectarum caussas, & pondera nosti,
Dic mihi: furari, Pannice, dogma quod est?

In Gallicum. XXXIII.

Hæredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua iurares sacra, caputq; tuum:
Credidimus: (quis enim damnet sua vota libenter?)
Et spem muneribus fouimus vsque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Misimus, Aetola de Calydone putes.
At tu continuò populumq;, patresq; vocasti,
*Ructat adhuc aprum *callida Roma meum.* *candida
Ipse ego (quis credat) conuiua nec vltimus hæsi:
Sed nec costa data est, caudáue missa mihi.
*De quadrante tuo *quî sperem, Gallice? nulla* *quid
De nostro nobis vncia venit apro.

De Partheniana toga. XXXIIII.

Hæc est illa meis multum cantata libellis.
Quam meus edidicit lector, amatq; togam.
Partheniana fuit quondam memorabile vatis
Munus, in hac ibam conspiciendus eques:
*Dum noua, dum nitida *fulgebat splendida lana,* *splendebat fulgida
Dumq; erat auctoris nomine digna sui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
*Quam posis niueam *dicere iure tuo.* *ducere
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga iam non est Partheniana, mea est.

In Gaurum. XXXV.

Ingenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quòd faciam, quæ breuitate placent.
Confiteor; sed tu bis denis grandia libris

Qui scribis Priami prælia, magnus homo es:
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona viuu.
Tu magnus luteum, Gaure, giganta facis.

De Lucano, & Tullo. XXXVI.

Quòd semper superos, inuito fratre, rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, antè mori.
*modò raptus *Inuidet ille tibi. Stygias *nam Tullus ad vndas*
Optabat, quamuis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, nemorisq; habitator amœni
Esse tuo primùm nunc sine fratre cupis.
Et si iam nitidis alternus venit ab astris,
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quinctum. XXXVI

*ne moreris *Si credis mihi, Quincte, *quod mereris,*
Natales Ouidi tuos Apriles,
Vt nostras amo Martias Kalendas.
Felix vtraq; lux, diesq; nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XXXVIII.

Natali tibi, Quincte, tuo dare parua volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
*volemus, *Parendum est monitis. fiat, quod vterq; *iubemus,*
Et quod vtrunque iuuat, tu mihi, Quincte, dato.

Ad Cognatum. XXXIX.

Si mihi Picena turdus palleret oliua,
Tenderet aut nostras silua Sabina plagas:
Aut crescente vadis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aues:

Chara

Chara daret sollenne tibi Cognatio munus, *Clara *mihi
Nec frater *nobis, nec prior esset auus. *vobis
Nunc sturnos inopes, frigillarumq; querelas
Audit, & arguto passere vernat ager.
Inde salutatus pica respondet arator,
*Hinc propè summa rapax miluus in astra volat. *Hunc
Mittimus ergo tibi parua munuscula cortis:
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum. XL.

Luce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, onerosáq; turba,
In qua se primum quisque, meumq; putat.
Demeruisse duos, votum est: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, graue est.
Qua possum, sola veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Edilum. XLI.

Nil est tritius Edili lacernis.
Non ansæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Thusca ligo vinea politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec rasum cauea latus bisontis,
Nec dens iam senior ferocis apri.
Res vna est tamen, ipse non negabit,

Nasus tritior Edili lacernis.

Ad Nympham. XLII.

Nympha sacri regina lacus, cui grata Sabinus,
Et mansura pio munere templa dedit,
Sic montana tuos semper colat Vmbria fontes,
Nec tua Baianas Sarsina malit aquas:
Excipe sollicitos placidè, mea dona, libellos,
Tu fueris musis Pegasis vnda meis:
Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
*docet. *Quid fieri libris debeat, ipse *monet.*

In Mamurram. XLIII.

In septis Mamurra diu, multumq; vagatus
Hic, vbi Roma suas aurea vexat opes,
Inspexit varias merces, oculisq; comedit,
Non has, quas primæ prostituere casæ;
Sed quas arcanæ seruant tabulata catastæ,
Et quas non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumq; altè pingue poposcit ebur.
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
*satur *Ingemuit citro non *satis esse suo.*
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpauit statuas &, Polyclete, tuas.
*sui *Et turbata *breui questus crystallina vitro,*
Myrrhina signauit, sepofuitq; decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu:
Et virides picto gemmas numerauit in auro,
Quicquid & in niuea grandius aure sonat,
Sardonychas veros mensas quæsiuit in omnes,

Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Vndecima lassus cùm iam discederet hora:
Asse duos calices emit, & ipse tulit.

De corona rosea. XLIIII.

Seu tu Pæstanis genita es, seu Tyburis aruis,
Seu rubuit tellus Thuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior vt nostro videare, corona, Sabino,
De Nomentano te pudet esse meo.

De platano Cordubensi. XLV.

In Tartesiacis domus est notissima terris,
*Quà diues *placidum Corduba Bethin amat:* * placitum
Vellera natiuo pallent vbi flaua metallo,
Et linit Hesperium bractea viua pecus:
Aedibus in medijs totos amplexa penates
Stat platanus densis Cæsariana comis:
Hospitis inuicti posuit quam dextera felix:
Cœpit & ex illa crescere virga manu.
*Auctorem, dominumq; *nemus sentire videtur:* * suum
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Dumq; fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fistula sera domum,
Atque oluere lares comessatore Lyæo,
Creuit & effuso lætior vmbra mero:
Hesternisq; rubens delecta est herba coronis,
Atque suas potuit dicere nemo rosas,
O dilecta deis, ò magni Cæsaris arbor,

Ne metuas ferrum, sacrilegosq́ focos:
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores,
Non Pompeianæ te posuere manus.

De Philæni. XLVI.

Tinctis murice vestibus quòd omni
Et nocte vtitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

De statua Domitiani. XLVII.

Herculis in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus Latiæ dat noua templa viæ;
Quà Triuiæ nemorosa petit dum regna viator,
Octauum domina marmor ab vrbe legit.

De eadem statua. XLVIII.

Antè colebatis votis, & sanguine largo
*Maiorem Alciden: nunc minor *iste colit.*
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores;
Illi securus vota minora facit.

*ipse

Ad Herculē, de eadē statua. XLIX.

Alcide Latio nunc agnoscende Tonanti,
Postquàm pulchra Dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus, habitusq́ fuissent,
Cesserunt manibus cùm fera monstra tuis:
Argolico famulum non te seruire tyranno
Vidissent gentes, sæuaq́ regna pati.
Sed tu iussisses Eurysthei, nec tibi fallax
Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Oetæi sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxisset pensa superbæ:

Nec

Nec Styga vidisses, tartareumq; canem.

In Magistrum ludi. L.

Quid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister:
Inuisum pueris, virginibusq; caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure iam sæuo, verberibusq; tonas.
Tam graue percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cùm sua turba fauet.
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leue est, peruigilare graue.
Discipulos dimitte tuos. vis garrule quantum
Accipis, vt clames, accipere, vt taceas?

In Cæcilianum. LI.

Dixerat, ò mores, ò tempora, Tullius olim:
Sacrilegum strueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener, atque socer diris concurreret armis,
Mæstaq; ciuili cæde maderet humus.
Cur nunc, ò mores. cur nunc, ò tempora dicis
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:
Pace frui certa, lætitiaq; licet.
*Non nostri faciunt, *tibi quod tua tempora sordent,* *tua quod tibi
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

De leone, & ariete. LII.

Massyli leo fama iugi, pecorisq; maritus
Lanigeri, mirum qua posuere fide,
Ipse licet videas, cauea stabulantur in vna,
Et pariter socias carpit vterque dapes.

Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis,
*Concordem *satiat sed rudis agna feram.

*fociat

*Sunt qui legunt, Cócordem satiat sed rudis agna famem.

Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles:
Vt niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesq;, feraq; mereri,
Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum amicum. LIII.

*vittate

Liber Amyclæa frontem *redimite corona,
Qui quatis Ausonia verbera Graia manu,
Clausa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres:
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem. LIIII.

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre, vetusq; solum,
Prænestina tenes defuncti rura patroni,
In quibus indignor si tibi cella fuit:
Rumpis & ardenti madidus crystalla falerno,
Et frueris domini prosperitate tui.
At me litterulas stulti docuere parentes.
Quid cum grammaticis, rhetoribusq; mihi?
Frange leues calamos, & scinde, Thalia, libellos,
Si dare *sutori calceus ista potest.

*quæ sutor

De *effigie Camoni. LV.

*Camono puero

*parua

Effigiem pueri tantum pictura Camoni
Seruat, & infantis *prima figura manet.
Florentes nulla signauit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

De

De balneo Tuccæ. LVI.

Non silice duro, structiliúe cemento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaq; compage
Vt nauigare Tucca balneo posit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Caristos inuenit,
Quod Phrygia, Sinas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lauit Eurotas.
**Sed ligna desunt, subijce balneum thermis.* *si

De effigie Camoni. LVII.

Hæc sunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaq; forma fuit.
Creuerat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatq; suas pingere barba genas.
Et libata semel summos modo purpura cultus
Sparserat: inuidit de tribus vna soror:
Et festinatis incidit stamina pensis,
Absentemq; patri rettulit vrna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis maior imago meis.

*De conuiuio Prisci. LVIII. * Quale velit esse conuiuium.

Quod optimum sit disputat conuiuium,
Facunda Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis conuiuium?
*In *quod choraules non *venit.* *quo *erit.

Ad Picentinum. LIX.

Funera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LX.

* priorem
* mentis
* vestri

*Oderat antè ducum famulos, turbamq; *minorem,*
Et Pallatinum Roma supercilium.
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum est:
Vt sit cuique sua cura secunda domus:
*Tam placidæ *mentes, tanta est reuerentia *nostri,*
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos, hæc est aulæ natura potentis,
Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXI.

Lector, & auditor nostros probat, Aule, libellos;
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim conuiuis, quàm placuisse cocis.

*In Cinnam. LXII.

*Ad Nunnā.
*Nunna:
*illa tibi.
*Nunna

*Dixerat astrologus periturum te citò, *Cinna:*
*Nec puto mentitus dixerat *ille mihi.*
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bis quartum decies, non toto tabuit anno.
*Dic mihi, non hoc est, *Cinna, perire citò?*

Ad Cæsarem Domitianum. LXIII.

Inter tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Se tibi: quòd spectant, qui recitare solent.

Ad

Ad Norbanum. LXIIII.

Cùm tua sacrilegos contra, Norbane, furores,
Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in vmbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris;
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non infitiatus amicum
Dixisti, Meus est iste poëta, meus.
Omne tibi nostrum, quod bis trieteride iuncta
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

De Paulo. LXV.

Languidior nostri si quando est Paulus Atili,
Non se convinis abstinet ille *suis.* * conuiuas * suos
Tu languore quidem subito, fictoq; laboras.
Sed mea porrexit sportula, Paule, pedes.

De filio Silij. LXVI.

*Festinata *sui gemeret *cùm fata Seueri* * sibi * quòd
Silius, Ausonio non semel ore potens:
Cùm grege Pierio mæstus, Phœboq; querebar:
Ipse meum fleui, dixit Apollo, Linon.
Respexitq; suam, quæ stabat proxima fratri,
Calliopen: & ait, Tu quoque vulnus habes.
Adspice Tarpeium, Pallatinumq; tonantem:
Ausa nefas Lachesis læsit vtrunque Iouem.
Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Inuidia possis exonerare deos.

Ad Lupercum. LXVII.

Septem post calices Opimiani
Denso cùm iaceam triente blæsus,

Affers nescio quas mihi tabellas:
Et dicis, modò liberum esse iussi,
• Zonas *Zenas seruulus est mihi paternus:*
Signa. cras melius, Luperce, fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXVIII.

Dum me captares, mittebas munera nobis.
Postquàm cœpisti: das mihi, Rufe, nihil.
Vt captum teneas, capto quoque munera mitte:
De cauea fugiat ne malè pastus aper.

Ad Stellam. LXIX.

• conuiuas *Lege nimis dura *conuiuam scribere versus*
Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXX.

• florido *Sic in gramine *floreo recliuis,*
Qua gemmantibus hinc, & inde riuis
Curua calculus excitatur vnda,
Exclusis procul omnibus molestis,
• Perfundis **Perfundas glaciem triente nigro,*
Frontem sutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Obserues, moneo, precorq́, Flacce:
Messes area cùm teret crepantes:
• fuluo • leoni. *Et *fului iuba sæuiet *leonis.*
At tu diua Paphi, remitte nostris
Illæsum iuuenem, remitte votis.
Sic Martis tibi seruiant Kalendæ:
Et cum thure, meroq́, victimaq́
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adula-

Adulatur Domitiano. LXXI.

Ad cœnam si me diuersa vocaret in astra
Hinc inuitator Cæsaris, inde Iouis:
Astra licet propius, palatia longius essent:
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conuiua Tonantis:
Me meus in terris Iuppiter ecce tenet.

Ad Condilum. LXXII.

Quæ mala sunt domini, quæ serui commoda, nescis* * quæris
Condile: qui seruum te gemis esse diu.* * olim
Dat tibi securos vilis lecticula somnos:
Peruigil in pluma Caius ecce iacet.
Caius à prima tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condile, nec dominum.
Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condile, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra chiragráq; secatur
Caius, & mallet verbera mille pati.
**Quòd nec *mane vomis, nec febrem, Cōdile, sentis:* * villa, id est, ἐπάρια
Non mauis, quàm ter, Caius esse tuus?

Ad*Calatissum ministrum. LXXIII. *Calocisum

Addere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de seniore cado.
*Nunc mihi dic, Quis erit, cui te, *Calatisse, deorum* *Calocise
Sex iubeo cyathos fundere? Cæsar erit.
Sutilis aptetur decies rosa crinibus: vt sit,
Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula: fiat vt illud
Nomen, ab Othrysio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXIIII.

*Sudos *Santonica medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis, mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti:
Χάλκεα donanti χρύσεα qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat, sed si potat in helleboro.

De Herode. LXXV.

Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro.
Deprensus dixit, Stulte quid ergo bibis?

Ad Iulium. LXXVI.

Rumpitur inuidia quidam, charissime Iuli,
Quòd me Roma legit: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd turba semper in omni
Monstramur digito: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, tribuit quòd Cæsar vterque
Ius mihi natorum: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd rus mihi dulce sub vrbe est,
Paruaq; in vrbe domus: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd sum iucundus amicis,
Quòd conuiua frequens: rumpitur inuidia.
Rũpitur inuidia, quòd amamur, quodq; probamur.
Rumpatur, quisquis rumpitur inuidia.

Ad Ouidium. LXXVII.

Vindemiarum non vbique prouentus
*profuit Cessauit, Ouidi, pluuia *profluit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum, de M. Antonio. LXXVIII.

Marcus amat nostras Antonius, Attice, musas:
Charta salutatrix si modò vera refert:

Marcus Palladiæ non infitianda Tolosæ
Gloria; quem genuit pacis amica quies.

Ad librum. LXXIX.

Tu, qui longa potes dispendia ferre viarum,
I liber absentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, si te nunc mittere tento:
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur,
Qui fluit, an pigro cùm stupet vnda lacu.

In Bassum. LXXX.

Denarijs tribus inuitas: & mâne togatum
Obseruare iubes atria, Basse, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere sellam,
Ad vetulas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula est, vilisq;, putrisq;:
Denarijs tamen hanc non emo Basse tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXI.

Appia, quam simili venerandus in Hercule Cæsar
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoscere facta prioris,
Disce: Lybin domuit: aurea poma tulit:
Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro:
Aeripidem siluis ceruum, Stymphalidas vndis
Abstulit: à Stygia cum cane venit aqua:
Fecundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Hesperias Tusco lauit in amne boues.
Hæc minor Alcides. Maior quæ gesserit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Asseruit possessa malis pallatia regnis:

Prima suo gesſit pro Ioue bella puer:
Solus Iulæas cùm iam retineret habenas,
Tradidit, inq; suo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Getica ter niue lauit equum.
Sæpe recuſato, Parthos duxiſſe triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa Deis, mores populis dedit ocia ferro,
Aſtra ſuis, cælo ſidera, ſerta Ioui.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

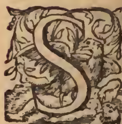
Ad Phœbum. LXXXII.

Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas.
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere iactes:
Quod tibi nō poſſum ſoluere, Phœbe, meum eſt.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER X.

I.



*SI NIMIVS *videor, seraq; coronide longus*
Esse liber: legito pauca: libellus ero.
Terq; quaterq; mihi finitur carmine paruo
Pagina facta, tibi quam cupis esse breuem. *videar

Ad lectorem. II.

Festinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc reuocauit opus.
Nota leges quædam, sed lima rasa recenti,
Pars noua maior erit: lector, vtrique faue.
Lector opes nostræ, quem cùm mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus maius habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
*At chartis nec furta nocent, nec secula *præsunt:* *prosunt:
Solaq; non norunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. III.

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fœda lingua probra circulatricis,
Quæ sulfurato nolit emta ramento
*Vatiniorum proxeneta *fractorum,* *flagrorum

*calcularius *Poëta quidam *clancularius spargit,*
Et vult videri nostra. credis hoc, Prisce,
Voce vt loquatur psitacus coturnicis?
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul à libellis nigra sit meis fama.
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus esse tam praue,
*Constare *silentium possit? **Cum stare gratis cum *silentio possim?*

Ad lectorem. IIII.

Qui legis Oedipodem, caligantemq; Thyesten,
Colchidas, & Scyllas: quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quod Parthenopæus, & A-
Quid tibi dormitor proderit Endymion? (tys
Exutus'ue puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana iuuant miseræ ludibria chartæ?
*possit dicere quisq; *Hoc lege, quod *possis dicere iure, Meum est.*
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiasq;
Inuenies: hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
Nec te scire: legas ethia Callimachi.

In maledicum poëtam. V.

Quisquis stolæ'ue, purpuræ'ue contemptor,
Quos colere debet, læsit impio versu:
Pontes per vrbis erret exul, & cliuos,
Interq; raucos vltimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas:
Illi December longus, & madens bruma,
*Clusus **Claususq; fornix triste frigus extendat:*
Vocet beatos, clamitetq; felices,

Orciniana

Orciniana qui feruntur in sponda:
Et, cùm supremæ fila venerint horæ,
Diesq́ue tardus, sentiat canum litem,
Abigatq́ue moto noxias aues panno:
Nec finiantur morte supplicis pœnæ,
Sed modò seueri sectus Aeaci loris,
Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
Nunc inter vndas garruli senis siccus
Delasset omnes fabulas poëtarum:
Et cùm fateri Furia iusserit verum,
Prodente clamet consciéntia, Scripsi.

De aduentu Cæsaris. VI.

Felices, quibus vrna dedit spectare coruscum
Solibus Arctois, sideribusq́ue ducem.
Quando erit ille dies, quo cãpus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta fenestra nuru?
Quando moræ dulces, longusq́ue à Cæsare puluis
Totaq́ue Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis; & populi vox erit vna, Venit?

Ad Rhenum. VII.

Nympharum pater, amniumq́ue Rhene,
Quicunque Othrysias bibunt pruinas,
*Sic semper liquidis *fruaris vndis:* *frueris
Nec te Barbara contumeliosi
Calcatum rota conterat bubulci:
*Sic & cornibus *aureus receptis,* *aureis
Et Romanus eas vtraque ripa:
**Traianum populis suis, & vrbi* *Troianum
Tybris te dominus rogat, remittas.

De se. VIII.

Vndenis pedibusq́ syllabisq́,
Et multo sale, nec tamen proteruo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid inuidetis?
Non sum Andremone notior Caballo.

In Paulum. IX.

Cùm tu laurigeris annum qui fascibus intras,
Mâne salutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paule, relinquis
Qui de plebe Numæ, densáq́ turba sumus?
*respicies *Qui me *respiciat, dominum, regemq́ vocabo?*
Hoc tu, sed quanto blandius, ipse facis.
*ue *Lecticam, cellam*q́ sequar? nec ferre recuso:*
Per medium pugnas sed prior ire lutum.
*testis *Sæpius assurgam recitanti carmina? *tu stas,*
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
*Dimisit **Diuisit nostras purpura vestra togas.*

In Calliodorum. X.

Nil aliud loqueris, quàm Thesea, Perithoumq́
Teq́ putas Piladi, Calliodore, parem.
Dispeream, si tu Piladi præstare matellam
Dignus es, aut porcos pascere Perithoi.
Donaui tamen, inquis, amico millia quinque:
**lotã multũ *Et *lotam, vt multum, terq́, quaterq́ togam.*
Quid quòd, nil vnquam Piladi donauit Orestes?
Qui donat, quamuis plurima, plura negat.

Ad Domitianum. XI.

Aemyliæ gentes, & Apollineas Vercellas,

Et

Et Phaethontæi qui petis arua Padi:
*Ne viuam,nisi te,Domiti,*permitto libenter,* *admitto f.permuto
Grata licet sine te sit mihi nulla dies.
Sed desiderium tanti est,vt messe vel vna
Vrbano releues colla perusta iugo.
I precor,& totos auida cute combibe soles.
*Quàm formosus eris,*dum peregrinus eris?* *cùm
*Et venies albis non *agnoscendus amicis,* *cognoscẽdus
**Libabitq; tuas pallida turba *genas.* *Liuebitque tuis *genis
**Sed,via quem dederit,rapiet cito Roma colorem,* *Te duce qué dederis,
Niliaco redeas tu licet ore niger.

Ad Tuccam. XII.

Cùm cathedralitios portet tibi rheda ministros,
Et Libys in longo puluere sudet eques,
*Strataq; non vnas *cingant triclinia Baias,* *tangant
Et Thetis vnguento palleat vncta tuo,
Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore alius:
Vrere non cessant miserum suspiria pectus.
Vis dicam,malè sit cur tibi,Tucca?bene est.

In Crispum. XIII.

Cedere de nostris nulli te dicis amicis.
Sed,sit vt hoc verum,quid,rogo,Crispe,facis?
Mutua cùm peterem sestertia quinque,negasti:
Non caperet nummos cùm grauis arca tuos.
Quando faba nobis modium,farrisq; dedisti?
Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quando breuis gelidæ missa est toga tẽpore brumæ?
Argenti quando missa selibra mihi est?
Nil aliud video,quo te credamus amicum,

Quàm quòd me crebrò ludere, Crispe, soles.

De Apro. XIIII.

Dotatæ vxori cor arundine fixit acuta.
*Sed, dum ludit Aper, *ludere nouit Aper.*

* f. lædere

In Caium. XV.

Si donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis, muneribusq; meis.
Accipe Callaicis quicquid fodit Astur in aruis,
Aurea quicquid habet diuitis vnda Tagi,
Quicquid Erythrææ niger inuenit Indus in alga,
Quicquid & in nidis vnica seruat auis,
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aheno:
Quicquid habent omnes, accipe, quomodo das.

De Macro, ad Musam. XVI.

Saturnalitio Macrum fraudare tributo
Frustra, Musa, cupis: non licet; ipse petit.
Sollenneisq; iocos, nec tristia carmina poscit:
Et queritur nugas obticuisse meas.
Mensorum longis sed nunc vacat ipse libellis:
Appia, quid facies, si leget ista Macer?

De Mario. XVII.

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec spondet, nec vult credere: sed nec habet.
Turba tamẽ non deest, sterilem quæ curet amicum.
Heu quàm perfatuæ sunt tibi, Roma, togæ.

Mittit librũ suum ad Pliniũ. XVIII.

Nec doctum satis, & parum seuerum,
Sed non rusticulum nimis libellum
Facundo mea Plinio Thalia
*I, perfer: breuis est labor. *peractæ*

* f. paratæ

Illic

Illic Orphea protinus videbis
Altum vincere tramitem Saburræ,
Udi vertice lubricum theatri,
Miranteisq; feras, auemq; regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti:
Illic parua tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria ianuam, videto.
Totos dat tetricæ dies Mineruæ,
*Dum centum *studet auribus virorum* *vacat
Hoc, quod secula, posteriq; poßint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli.
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XIX.

Ducit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula quòd patriæ visere tecta libet:
*Tu mihi simplicibus, *Mani, dilectus ab annis,* *caussa es mansuetus
*Et *prætextata cultus amicitia,* *pueris inita
Tu facis, in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Getula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est:
In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum. XX.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,

*Caianus

*Et vix *Claranus, quid rogo, Sexte, iuuat?*
Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris:
Iudice te, maior Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

De M. Antonio. XXI.

Iam numerat placido felix Antonius æuo
Quindecies actas primus olympiadas:
Præteritosq; dies, & tutos respicit annos:
Nec metuit Lethes iam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, grauisq;:
*subit *Nulla *fuit, cuius non meminisse velit.*
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Viuere bis, vita posse priore frui.

Ad kalendas Martias. XXII.

Natales mihi, Martiæ Kalendæ,
Lux formosior omnibus Kalendis,
Quæ mittunt mihi munus hinc, & inde
Quinquagesima liba, septimamq;:
Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos, si tamen expedit roganti,
*bis *Annos addite *ter precor nouenos:*
Vt nondum nimia piger senecta,
*areis *Sed vitæ tribus *aureis peractis*
Lucos Elysiæ petam puellæ:
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mutio. XXIII.

In matutina nuper spectatus arena
Mutius, imposuit qui sua membra focis,
Si patiens, fortisq; tibi, durusq; videtur:

Abderitanæ

Abderitanæ pectora plebis habes.
*Nam cùm dicatur tunica præsente *molesta,* * molestam
*Vre manum: plus est dicere, *non facio.* * nunc

De Varo. XXIIII.

*Vare Paretbonias, *Latias modò rite per vrbes* * Latia modò vite
Nobilis, & centum dux memorande viris;
At nunc Ausonio frustra promissa Quirino
Hospita Lagæi littoris vmbra iaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mæstis addere thura rogis:
*Sed datur æterno victurum carmine *nomen.* *munus
Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

Ad Diodorum. XXV.

Natali, Diodore, tuo conuiuia Senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur sportula nummos,
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Ianum. XXVI.

Annorum, nitidiq́ sator pulcerrime mundi:
*Publica quem primum vota, precesq́ *canunt:* * vocant
Peruius exiguos habitabas antè penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Iane, quot ora geris.
At te sancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua claustra tuere sera.

De littore Formiano. XXVII.

O temperatæ dulce Formiæ littus,
Vos, cùm seueri fugit oppidum Martis,
Et inquietus fessus exuit curas,

Apollinaris omnibus locis præfert.
Non illè sanctæ dulce Tybur vxoris,
Nec Thusculanos, Algidosúe secessus,
Præneste nec sic, Antiumúe miratur.
Non blanda Circe, Dardanisúe Caietà
Desiderantur, nec Marica, nec Lyris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic summa leni stringitur Thetis vento,
Nec languet æquor: viua sed quies ponti
Pictam Phaselon adiuuante fert aura.
Sicut puellæ non amantis æstatem
Multa salubre purpura venit frigus,
Nec seta longo quærit in mari prædam,
Sed à cubiculo, lectuloq; iactatam
Spectatus alte lineam trahit piscis.
Si quando Nereus sentit Aeoli regnum,
* Ridet **Ridens procellas tuta de sua mensa*
Piscina, rhombum pascit, & lupos vernas.
Natat ad magistrum delicata murena.
Nomenculator mugilem citat notum:
Et adesse iussi prodeunt senes mulli.
Frui sed istis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus vrbis hærenti?
O vinitores, villiciq; felices;
Dominis parantur ista, seruiunt vobis.

In Calliodorum. XXVIII.

Addixti seruum nummis here mille ducentis:
Vt bene cœnares, Calliodore, semel.
* Non **Nec bene cœnasti. mullus tibi quattuor emtus*
Libra-

Librarum, cœnæ pompa, caputq́ue fuit.
Exclamare libet, Non est hoc, improbe, non est
*Piscis, homo est: hominem, Calliodore, *voras.* * comes

De imagine M. Antonij. XXIX.

Hæc mihi, quæ colitur violis pictura, rosisq́ue,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus medijs Antonius annis;
Primus in hoc iuuenem se videt ore senex.
Ars vtinam mores, animumq́ue effingere posset:
Pulcrior in terris nulla tabella foret.

Ad Numacium Gallum. XXX.

Simplicior priscis, Numaci Galle, Sabinis,
*Cecropium superas qui bonitate *senem:* * Socratem intelligit
*Sic tibi *cum soceri claros retinere penates* * consoceri
Perpetua natæ det face casta Venus:
Vt tu, si viridi tinctos ærugine versus
Fortè malus liuor dixerit esse meos,
*Vt facis, à nobis abigas: nec *scribere quenquam* * stringere
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc seruare modum nostri nouere libelli,
Parcere personis, dicere de vitijs.

Ad Traianum. XXXI.

Dij tibi dent quidquid, princeps Traiane, mereris:
Et rata perpetuo, quæ tribuêre, velint:
Qui sua restituis spoliato iura patrono,
Libertis exul non erit ille suis.
Dignus es, vt possis totum seruare clientem:
Vt liceat, tantùm vera probare potes.

De Sulpitia. XXXII.

Omnes Sulpitiam legant puellæ,

Vni

Vni quæ cupiunt viro placere:
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos asserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ,
Scyllam, Biblida nec fuisse credit:
Sed castos docet, & pios amores
Lusus, delicias, facetiasq;.
Cuius carmina qui bene æstimarit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales Aegeriæ iocos fuisse
Vdo crediderim Numæ sub antro,
Hac condiscipula, vel hac magistra
Esses doctior, & pudica Sappho:
Sed tecum pariter, simulq; visam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Frustra. namque ea nec Tonantis vxor,
Non Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viueret Caleno.

*Nunnam In *Munnam. XXXIII.

Improba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus,
*Nunna *A te, *Munna, venit. miseris tu mittis amicis*
*vina *Per freta, per longas toxica *sæua vias.*
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut callis Setia chara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est, ne tua vina bibas.

Ad Maternum iurisperitum. XXXIIII.

Iuris, & aquarum cultor sanctissime legum,

Veridi-

Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo, veteriq; sodali
Callaicum mandas si quid ad Oceanum,
An Laurentino turpes in littore ranas,
*Et satius tenues ducere credis *acos?* * acus
Ad sua captiuum quàm saxa remittere mullum,
Visus erit libris qui minor esse tribus?
Et fatuam summa cœnare pelorida mensa,
Quosq; tegit leui cortice concha breuis.
Ostrea Baianis quàm non liuentia testis,
Quæ domino pueri non prohibente vorent?
Hic olidam clamosus ages in retia vulpem,
Mordebitq; tuos sordida præda canes,
Illic piscoso modò vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit sporta piscator inani.
Venator capta matre superbus adest.
*Omnis ab vrbano *venit ad mare cœna macello,* * venit mea
Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXV.

O molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua iugales
Indulsit Deus, & peregit annos.
O nox omnis, & hora, quæ notata est
Charis littoris Indici lapillis.
Vixisti tribus, ô Calene, lustris.
Aetas hæc tibi tota computatur,
Et solos numeras dies mariti,
Ex illis tibi si diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel vnam:

Malles,

Malles, quàm Pyliam quater senectam.

In Lesbiam. XXXVI.

Consule te Bruto quid iuras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
*narrent *Sic quoq; mentiris: nanque, vt tua secula *narrant,*
Ficta Promethæo diceris esse luto.

In Proculeiam. XXXVII.

Mense nouo Iani veterem, Proculeia, maritum
Deseris: atque iubes, res sibi habere suas.
Quid rogo, quid factũ est? subiti quæ caussa doloris?
Nil mihi respondes? dicam ego, prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, vt nimium munera parca dares:
Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
Dissidium non est hoc, Proculeia: lucrum est.

In Philerotem. XXXVIII.

Septima iam, Phileros, tibi conditur vxor in agro.
Plus nulli, Phileros, quàm tibi, reddit ager.

Ad Q. Ouidium. XXXIX.

Quincte Calidonios Ouidi visure Britannos,
Et viridem Thetyn, Oceanumq; patrem:
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinent rusq;, focusq; senem?
Gaudia tu differs: at non & stamina differt
Atropos, atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris charo, quis non hoc laudet, amico,
Vt potior vita sit tibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis:
Teq; tuas numeres inter amicitias.

*In delicatum lectorem. XL. *De libellis suis

Si quid lene mei dicunt, & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda sonat:
*Hoc *tu pingue putas, & *costam rodere mauis;* *languere *tostam
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem. XLI.

Omnia vis belle, Matho, dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando malè.

Ad seipsum. XLII.

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Iucundißime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta,
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quieta,
Vires ingenuæ, salubre corpus,
Prudens simplicitas, pares amici,
Conuictus facilis, sine arte mensa:
Nox non ebria, sed soluta curis:
*Non tristis torus, *attamen pudicus:* *& tamen
Somnus, qui faciat breues tenebras:
Quod sis, esse velis, nihilq; malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Parat conuiuium. XLIII.

Nunciat octauam Phariæ sua turba iuuencæ:
Et pilata redit iamq;, subitq; cohors.
*Temperat hæc thermas, *nimios prior hora *vapores* *nimio *vapore
Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce venitis?

Septem

Septem sigma capit, sex sumus, adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica maluas
Attulit: & varias, quas habet hortus, opes.
* tonsile — *In quibus est lactuca sedens, & *sectile porrum,*
*Et destupratrix menta, — **Nec deest ructatrix menta, apijq; comæ.*
Secta coronabunt rutatos oua lacertos,
Et madidum thynni de sale sumen erit.
* in his — *Paruus *onyx vna ponetur cœnula mensa,*
Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
* egeat
* ofella — *Et, quæ non *egeant ferro structoris, *ofellæ,*
Et faba fabrorum, prototomiq; rudes.
Pullus ad hæc, cœnisq; tribus iam perna superstes
Addetur, saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fæce lagena,
Quæ bis Frontino consule prima fuit.
Accedent sine felle ioci, nec mane timenda
Libertas, & nil, quod tacuisse velis.
De Prasino conuiua meus, Venetoq; loquetur:
Nec facient quenquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLIIII.

Cùm potes amethystinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano:
Propinas modò conditum Sabinum:
Et dicis mihi Cotta, Vis in auro?
Quisquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLV.

Frangat Idumæas tristis victoria palmas,
Plange fauor sæua pectora nuda manu.
Mutet honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas gloria mæsta comas.

Heu facinus, prima fraudatus, Scorpe, iuuenta
Occidis: & nigros tam citò iungis equos.
Curribus illa tuis semper properata, breuisq;
Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

Ad Faustinum. XLVI.

Sidera iam Tyrius Phryxæi respicit agni
*Taurus, & alternum Castora *fugit hiems.* * figit
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
*Quos, Faustine, dies, *qualem tibi Roma *Rauennã* *quales *Rauennæ
*Abstulit? ô soles, *ô tunicata quies.* *id est libera ab opera togata, qua domi se cõtinere liberũ erat.
O nemus; ô fontes, solidumq; madentis arenæ
Littus, & æquoreis splendidus Anxur aquis.
Et non vnius spectator lectulus vndæ,
*Qui videt hinc puppes fluminis, inde *maris.* *caret.
Sed nec Marcelli, Pompeianumq;, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora iuncta quater:
Nec capitolini summum penetrale Tonantis,
Quæq; nitent cælo proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino?
Quæ tua sunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Epitaphium Scorpi. XLVII.

Ille ego sum Scorpus, clamosi gloria Circi,
Plausus Roma tui, deliciæq; breues:
Inuida quem Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

In Olum. XLVIII.

Mensas, Ole, bonas ponis: sed ponis opertas.
Ridiculum est. possum sic ego habere bonas.

In Gallum. XLIX.

Totis, Galle, iubes tibi me seruire diebus :
Et per Auentinum ter, quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Casellius ægrum,
Infestos oculis vris, Higine, pilos.
Non secat, & tollit stillantem Fannius vuam.
Tristia saxorum stigmata delet Heros.
Enterocelarum fertur Podalyrius Hermes,
Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?

Ad Sextum. L.

Argenti libram mittebas, facta selibra est,
Sed piperis: tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LI.

Anxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propius Baias, littoreamq́ domum :
Et quod inhumana cancro feruente cicada
Non nouere nemus, flumineosq́ lacus :
Dum colui, doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus est, iactamur in alto
Vrbis: & in sterili vita labore perit.
Dura suburbani dum iugera pascimus agri,
Vicinosq́ tibi, sancte Quirine, lares.
Sed non solus amat, qui nocte, dieq́ frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi musarum sacra, per omnes
Iuro deos, & non officiosus amo.

In delicatum lectorem. LII.

Consumpta est vno si lemmate pagina, transis :
Et breuiora tibi, non meliora placent.

Diues,

Diues, & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi, sed te mattya sola iuuant.
Non opus est nobis nimium lectore guloso.
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

De *Munna. LIII. *Nunna.

Iura trium petijt à Cæsare discipulorum,
*Assuetus semper *Munna docere duos.* *Nunna

Epitaphium *Herotionis. LIIII. *Erotionis.

*Hic festinata requiescit *Herotion vmbra,* *Erotion
Crimine quam fati sexta peremit hiems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus exiguis annua iusta dato:
Sic lare perpetuo, sic turba sospite solus
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Ad magistrum ludi. LV.

Ludi magister, parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati:
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Maiore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamq; feruens Iulius coquit messem,
Scuticaq; loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulauit Marsyas Celenæus,
Ferulæq; tristes, sceptra pædagogorum
Cessent, & idus dormiant in Octobris.
Aestate pueri si valent, satis discunt.

Epitaphium nobilis matronæ. LVI.

Marmora parua quidem, sed non cessura, viator,
Mausolei saxis, pyramidumq; leges.

Dis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas:
Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara: fuitq;
Vna pudicitiæ copula nota meæ.

In Carmenionem. LVII.

Cùm te municipem Corinthiorum
Iactes, Carmenion, negante nullo:
Cur frater tibi dicor ex Iberis,
Et Celtis genitus, Tagiq; ciuis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris:
Hispanis ego contumax capillis.
Læuis dropace tu quotidiano:
Hirsutis ego cruribus, genisq;.
Os blæsum tibi, debilisq; lingua est:
Nobis filia fortius loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine, me vocare fratrem:
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

Epitaphium vetulæ. LVIII.

Pyrrhæ filia, Nestoris nouerca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes auiam senex vocauit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes,
Iam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita dormit in sepulcro
Caluo Plotia cum Melanthione.

De

De Polla. LIX.

Consilium das, Polla, viro, non accipis ipsa:
Hoc est vxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LX.

Quòd mihi vix vnus toto liber exeat anno:
Desidiæ tibi sum, docte Potite, reus.
Iustius at quanto mirere, quòd exeat vnus:
Labantur toti cùm mihi sæpe dies?
Nunc resalutanteis video nocturnus amicos:
Gratulor & multis, nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam,
Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.
Nunc consul, prætorúe tenet, reducesq́ue choreæ:
Auditur toto sæpe poëta die,
Sed nec causidico posis impunè negare:
Nec si te rhetor, grammaticúsue rogent.
Balnea post decimam lasso, centumq́ue petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

De Rabirio. LXI.

Quisquis læta tuis, & sera parentibus optas
Fata, breuem titulum marmoris huius ama.
Condidit hac charas tellure Rabirius vmbras:
Nulli sorte iacent candidiore senes.
Bis sex lustra tori, nox mitis, & vltima clausit:
Arserunt vno funera bina rogo.
Hos tamen, vt primis raptos sibi quærit in annis:
Improbius nihil his fletibus esse potest.

Adulatorium. LXII.

Frustra blanditiæ venitis ad me
Attritis miserabiles labellis,

Dicturus dominum, deumq; non sum,
Iam non est locus hac in vrbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos:
Et turpes, humilesq;, supplicesq;
Pictorum sola basiate regum.
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed iustissimus omnium senator:
Per quem de Stygia domo reducta est
Siccis rustica Veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapis, caueto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. LXIII.

Littera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Ausoniæ dona seuera togæ:
Qua non Fabricius, sed vellet Apitius vti,
Vellet Mæcenas Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis, alio mittente, fuisset.
Non quacunque manu victima cæsa litat.
A te missa, venit. possem nisi munus amare,
Marce, tuum: poteram nomen amare meum.
Munere sed plus est, & nomine gratius ipso
Officium docti, iudiciumq; viri.

Ad Romam. LXIIII.

Iam parce lasso, Roma, gratulatori:
Lasso clienti: quamdiu salutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto:
Cùm Scorpus vna quindecim graues hora
*Feruentis auri victor *afferat saccos:* *auferat
Non ego meorum præmium libellorum?

Quid

Quid enim merentur Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce cliui ſpectat vua Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

De Meuio. LXV.

Hoc, Fortuna, tibi videtur æquum?
Ciuis non Syriæue, Parthiæue,
Nec de Cappadocis eques catastis;
Sed de plebe Remi, Numæq; verna,
Iucundus, probus, innocens, amicus;
Lingua doctus vtraque (cuius vnum eſt,
Sed magnum vitium, quòd eſt poëta)
Pullo Meuius alget in cucullo,
Cocco mulio fulget Incitatus?

De Caro medico. LXVI.

Nequius à Caro nihil vnquã, Maxime, factũ eſt:
*Quàm quòd febre perit, fecit & *ille nefas.* *illa
Sæua nocens febris ſaltem quartana fuiſſet,
Seruari medico debuit illa ſuo.

Ad Macrum. LXVII.

Ibis littoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorq; recti:
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Felix aurifera colone terra,
Rectorem vacuo ſinu remittes:
Optabiſq; moras, & exeuntem
Vdo Dalmata gaudio ſequêris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos

Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic
Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar poëtas,
Nec multos mihi præferas priores,
Vno sed tibi sim minor Catullo.

De Torquato,& Otacilio. LXVIII.

Ad lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breue rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Extruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit daphnona suo Torquatus in agro:
Castaneas centum seuit Otacilius:
Consul Torquatus: vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis vt exiguam bos ranam ruperat olim:
Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote. LXIX.

Plorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut lances, nobilius'ue citrum.
*Et gemitus imo *promit de pectore: quòd non* *ducit
*Tota miser *cœnat septa, feratq́; domum.* *coëmat
Quàm multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco?
Pars maior lacrymas ridet, & intus habet.

Ad Gallum. LXX.

Si quid nostra tuis adicit vexatio rebus:
Mâne, vel à media nocte togatus ero:
Stridentesq́; feram flatus aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamq́; niues.

Sed

Sed si non fias quadrante beatior vno,
Per gemitus nostros, ingenuasq; cruces:
Parce precor lasso, vanosq; remitte labores,
Qui tibi non prosunt, & mihi, Galle, nocent.

Ad Marinum. LXXI.

Raros colligis hinc, & hinc capillos:
Et latum nitidæ, Marine, caluæ
Campum temporibus tegis comatis.
Sed moti redeunt iubente vento,
Redduntur q; sibi: caputq; nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt,
Inter Splendophorum, Telesphorumq;
*Cidæ stare putabis *Halmyroten:*
Vis te simplicius senem fateri?
Vt tandem videaris vnus esse:
Tonsor iam reliquos metat capillos.
Caluo turpius est nihil comato.

*Hermerotem

De Afro. LXXII.

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Ille studet, cum quo, Cæciliane, vides.

De Ladonte nauta. LXXIII.

Iam senior Ladon, Tyberinæ nauta carinæ,
Proxima dilectis rura parauit aquis.
Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus vndis
*Tybris, & hiberno rumperet arua *lacu:*
Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,
Impleuit saxis, opposuitq; vadis.
Sic nimias auertit aquas. quis credere posset?
Auxilium domino mersa carina tulit.

*gelu:

De natali Restituti. LXXIIII.

Octobres, age, sentiat Kalendas
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis, omnibus & fauete votis:
Natalem colimus, tacete lites.
Absit cereus aridi clientis:
Et vani triplices, breuesq; mappæ,
Expectent gelidi iocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
**Cadmi municipes ferat lacernas:* *tyrias
Pugnorum reus, ebriaq; noctis *videlicet
Cœnatoria mittat aduocato.
Mirator veterum senex auorum
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hœdum,
*Piscator ferat æquorum *rapinas.* *rapinam
Si mittit sua quisque: quid poëtam
Missurum tibi, Restitute, credis?

Ad Cottam. LXXV.

Omnes persequeris prætorum, Cotta, locellos:
Accipis & ceras, officiosus homo es.

De statua Iunonis, ad Polycletum. LXXVI.

Iuno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superasset in Ida
Iudice conuictas non dubitante deas.
Iunonem, Polyclete, suam nisi frater amaret:
Iunonem poterat frater amare tuam.

In

In Ligellam. LXXVII.

Quid vellis vetulum Ligella vultum?
Quid busti cineres tui lacessis?
Tales munditiæ decent puellas:
Nam tu iam nec anus potes videri,
Istud, crede mihi, Ligella, bellè
Non mater facit Hectoris, sed vxor.
Erras, si tibi vultus hic videtur,
Ad quem lux sua pertinere desit.
Quare, si pudor est, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

Ad Marium. LXXVIII.

Mari quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo ciue prisca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesq; Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridiq; Siluani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, & hœdi,
Dominamq; sancti virginem deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
Hoc omne agelli mite paruuli numen
Seu tu cruore, siue thure placabis:
Vbicunque noster Martialis est, dices,
Hac ecce mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos; vos putate præsentem:
*Et date duobus, quidquid alter *optarit.* *optabit

Ad

Ad Clementem. LXXIX.

Si prior Euganeas, Clemens, Heliconis in oras,
Pictaq; pampineis videris arua iugis:
Perfer Atestina nondum vulgata Sabinæ
* culta *Carmina, purpurea sed modò *suta toga.*
Vt rosa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic noua, nec mento sordida, charta iuuat.

Munusculum pomorum. LXXX.

* mihi *Non *mea Massylus seruat pomaria serpens,*
Regius Alcinoi nec mihi seruit ager:
Sed Nomentana securus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
* modò *Hæc igitur, media quæ sunt *mihi nata Suburra,*
Mittimus, autumni cerea poma mei.

Ad Auitum. LXXXI.

Sæpe loquar nimium gentes quòd Auite, remotas:
Miraris, Latia factus in vrbe senex:
Auriferumq; Tagum sitiam, patriumq; Salonem,
* patriæ *Et repetam *saturæ sordida rura casæ.*
Illa placet tellus, in qua res parua beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic, ibi pascit ager: tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
* conturbatur\`que macelli *Hic pretiosa fames, *conturbaturq; macellus,*
* Mensa, ibi **Mensa ibi diuitijs ruris operta fuit.*
Quattuor hic æstate togæ, pluresúe teruntur,
Autumnis ibi me quattuor vna tegit.
I, cole nunc reges: quidquid non præstat amicus,
Cùm præstare tibi possit, Auite, locus.

De

De Numa. LXXXII.

Dum leuis arsura struitur libitina papyro:
Dum myrrham, & casiam flebilis vxor emit:
Iam scrobe, iam lecto, iam pollinctore parato:
Heredem scripsit me Numa: conualuit.

De figura Socratis. LXXXIII.

Si Romana forent hæc Socratis ora: fuissent,
Iulius in satyris qualia Rufus habet.

*In commiscentem versus operi suo. LXXXIIII. — * Ad poetam imperitum

Quid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum litigante quid tibi miser libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisq; similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

De Capitolino. LXXXV.

*Elysio redeat si fortè remissus ab *agro* — * antro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus:
*Qui Capitolinum pariter, Galbamq; *iocantes* — * vocantem
Audierit: dicet, rustice Galba, tace.

*Ad Bilbilitanos agros. LXXXVI. — * Ad municipes Bilbilitanos

*Municipes, augusta mihi quos Bilbilis *agri* — * alto
*Monte creat, rapidis *quos Salo cingit aquis:* — * quem
Ecquid læta iuuat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaq; vestra sumus.
Nec sua plus debet tenui Verona Catullo,
Meq; velit dici non minus illa suum.
Quattuor accessit trigesima messibus æstas,
Vt sine me Cereri rustica liba datis.

Mœnia dum colimus dominæ pulcerrima Romæ,
Mutauere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

Ad librum. LXXXVII.

I nostro comes, i libelle Flauo.
Longum per mare sed fauentis vndæ:
Et cursu facili, tuisq́ ventis
Hispanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quincto forsitan essedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? vt sodales,
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi, quattuorq́ visos
Ipsa protinus à via salutes:
Et nostrum admoneas subinde Flauum,
Iucundos mihi, nec laboriosos
Secessus spatio paret salubri.
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc sunt. iam tumidus vocat magister,
Castigatq́ moras, & aura portum
Laxauit melior: vale libelle.
Nauem, scis puto, non moratur vnus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER XI.

I.



Vo tu, quò liber otiose tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Nũquid Partheniũ videre tentas?
*Vadas, & redeas *irreuolutus.* *ineuolutus
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec musis vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus leuis carinæ.
Sunt illic duo tresúe, qui reuoluant
Nostrarum tineas ineptiarum.
Sed cùm sponsio, fabulæq; lassæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

Ad Lectores. II.

Triste supercilium, duriq; seuera Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricij,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in ludis non sumus: ite foras.
Clamant ecce mei, iò Saturnalia, versus:
*Et *licet, & sub te præside, Nerua, licet.* *libet

Ad eosdem. III.

Lectores tetrici salebrosum ediscite Sanctram.

Nil mihi vobiscum est, iste liber meus est.

De suis libellis. IIII.

Non vrbana mea tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus:
*Sed meus in *Geticis ad Martia signa pruinis* * gelidis
A rigido teritur Centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
Quantaq; Pieria prœlia flare tuba!
Cùm pia reddiderint Augustum numina terris,
*Et Mæcenatem si *mihi Roma daret.* * tibi

Precatur Deos pro Nerua Traiano. V.

Sacra, Laresq; Phrygum, quos Troia maluit heres,
Quàm rapere arsuras Laomedontis opes:
*Scriptus *es æterno nunc primùm Iuppiter auro,* * &
Et soror & summi filia tota patris:
Et qui purpureis iam tertia nomina fastis
Iane, refers Neruæ, vos precor ore pio;
Hunc omnes seruate ducem, seruate senatum.
Moribus hic viuat principis, ille suis.

In laudem Neruæ Traiani. VI.

Tanta tibi est recti reuerentia, Cæsar, & æqui:
Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, opibus non tradere mores:
Et cùm tot Crœsos viceris, esse Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres:
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet inuictus pro libertate Camillus:
Aurum Fabricius te tribuente volet.

Te

Te duce, gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm positurus erit.
Et te, priuato cum Cæsare, Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Crassus opes.
Ipse quoque infernis reuocatus Ditis ab vmbris
Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

*Ad Romam, & Dindymum. VII.

* Ad Dindymum de Saturnalibus.

Vnctis falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Versu ludere non laborioso
Permittis, puto, pileata Roma.
Risisti, licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quicquid venerit obuium, loquamur;
Morosa sine cogitatione.
Misce dimidios puer trientes;
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores:
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrunt mihi quindecim poëtæ.

De statua Memoris. VIII.

Clarus fronde Iouis, Romani fama cothurni
*Spirat *Apellæa redditus arte Memor.*

*Apollinea

De Turno. IX.

Contulit ad satyras ingentia pectora Turnus,
*Cur non ad Memoris *carmina? frater erat.*

*carmina frater eat?

Ad puerum suum. X.

Tolle puer calices, tepidiq; toreumata Nili:
Et mihi secura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro:

Antiquus mensis restituatur honor.

In Zoilum. XI.

Ius tibi natorum vel septem, Zoile, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epitaphium Paridis. XII.

Quisquis flaminiam teris viator,
Noli nobile praterire marmor,
Vrbis delicia, salesq; Nili.
Ars, & gratia, lusus, & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulcro.

De Colono. XIII.

Heredes, nolite breuem sepelire colonum.
Nam terra est illi quantulacunque grauis.

De libro suo ad Apollinarē. XIIII.

Sunt charta mihi, quas Catonis vxor,
Et quas horribiles legant Sabina.
Hic totus volo rideat libellus,
Et sit sanctior omnibus libellis:
Nec vino madeat: nec erubescat,
Pingui sordidus esse Cosmiano.
Nec versus tamen esse tu memento
Saturnalitios, Apollinaris.
*Mores nanque habet hic *meus libellus.* *Lmeos

Ad Sabinum. XV.

Non omnis nostri ridens est pagina libri:
Inuenies & quod, torue Sabine, legas.

In Lupum. XVI.

Donasti, Lupe, rus sub vrbe nobis:
Sed rus est mihi maius in fenestra.

Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit vno,
Clausæ cui folium rosæ corona est,
In quo non magis inuenitur herba,
Quàm costi folium, piper'ue crudum:
In quo nec cucumis iacere rectus;
Nec serpens habitare tota poßit.
Erucam malè pascit hortus vnam.
Consumpto moritur culex salicto.
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono,
Tanquam sus Calydonius timetur;
Et sublata volantis vngue Prognes
In nido seges est hirundinino:
Vix implet cochleam peracta meßis:
Et mustum nuce condimus picata.
Errasti, Lupe, littera sed vna.
Nam quo tempore prædium dedisti,
Mallem tu mihi prandium dedisses.

In Gallam. XVII.

Quæris, cur nolim te ducere, Galla? diserta es.
Sæpe solœcismum, dum bibo, lingua facit.

Ad Labullum. XVIII.

Dum te prosequor, & domum reduco:
Aurem dum tibi præsto garrienti:
Et quicquid loqueris, faciś, laudo:

Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
*quid *Si *quod Roma legit, requirit hoſpes,*
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat cauſidicus, poëta carpit,
Propter te perit. Hoc, Labulle, verum eſt?
Hoc quiſquam ferat, vt tibi tuorum
Sit maior numerus togatulorum:
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta propè iam diebus vna eſt
Nobis pagina vix peracta: ſic eſt,
Cùm cœnare domi poëta non vult.

In Zoilum. XIX.

Os malè cauſidicis, & dicis olere poëtis.
Sed detractori, Zoile, peius olet.

In Cæcilium. XX.

Atreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas, quaſi filios Thyeſtæ,
In partes lacerat, ſecatq́ mille.
*edens *Guſtu protinus has *edes in ipſo,*
Has prima feret, alteráue cæna,
Has cæna tibi tertia reponet.
Hinc feras epidipnidas parabit:
Hinc piſtor fatuas facit placentas:
Hinc & multiplices ſtruit tabellas,
Et notas cariotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal:
Vt lentem poſitam, fabamq́ credas.
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybij, breuesq́ manas:

Hinc

Hinc cellarius experitur artes,
Vt condat vario vafer sapore
In ruta folium capelliana.
Sic implet gabatas, paropsidasq́;,
Et leues scutulas, cauasq́; lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venustum:
Vnum ponere ferculis tot assem.

In Nestorem. XXI.

Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula sarta palude teges:
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec sera, nec clauis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Nestor, dici, atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoq́; tibi blandiris honore.
Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

De Prasino. XXII.

Sæpius ad palmam Prasinus, post fata Neronis,
**Peruenit: & victor præmia plura refert.*
*I nunc liuor edax, dic *tu cessisse Neroni.* *te
Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

De Apro. XXIII.

Aedes emit Aper, sed quas nec noctua vellet
Esse suas: adeò nigra, vetusq́; casa est.
Vicinos illis nitidus Maro possidet hortos,
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XXIIII.

Ignotos mihi cùm voces trecentos:
Quare non veniam vocatus à te:
Miraris, quererisq́;, litigasq́;.

Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio Proculo. XXV.

Caius hanc lucem gemma mihi Iulius alba
Signat, iò votis redditus ecce meis.
Desperasse iuuat: veluti iam rupta sororum
Fila minus gaudent? qui timuere nihil.
Hypne quid expectas piger? immortale Falernum
Funde: senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces, & sex cyathos, bessemq́ bibamus:*
Caius vt fiat Iulius, & Proculus.

* i. octo cyathos

In Zoilum. XXVI.

Zoile, quid tota gemmam præcingere libra
Te iuuat, & miserum perdere sardonycha?
Anulus iste tuis fuerat modò cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conueniunt.

De mulione surdo. XXVII.

Mulio viginti venit modò milibus, Aule.
Miraris precium tam graue? surdus erat.

In Charidemum. XXVIII.

Cunarum fueras motor, Charideme, mearum:
Et pueri custos, assiduusq́ comes.
Iam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
Et queritur labris puncta caterua meis.
Sed tibi non creui: te noster villicus horret:
Te dispensator, te domus ipsa pauet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis abire:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obseruas, quereris, suspiria ducis:
Et vix à ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumpsi cultus, vnxi'ue capillos:

Exclamas, Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros astricta fronte trientes,
Tanquam de cella sit cadus ille tua.
Desine: non possum libertum ferre Catonem.
Esse virum iam me res probat ipsa tibi.

De Amynta, ad Lygdum. XXIX.

Indulget pecori nimium dum pastor Amyntas:
Et gaudet fama, luxuriaq; gregis:
Cedentes oneri ramos, siluamq; fluentem,
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ,
Damnauitq; rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, sues habeat vicinus Iolas:
Te satis est nobis annumerare pecus.

In Cæcilianum. XXX.

Viuida cùm poscas epigrammata, mortua ponis
*Lemmata. *quî fieri, Cæciliane, potest?* *quid
Mella iubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci:
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

Ad senem orbum. XXXI.

Orbus es, & locuples, & Bruto consule natus:
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas iuuenis, quas pauper habebas.
Qui nouus est, mortem diligit ille tuam.

De Silio. XXXII.

Silius hîc magni celebrat monumenta Maronis,
Iugera facundi qui Ciceronis habet.
Heredem, dominumq; sui tumuliq;, larisq;
Non alium mallet nec Maro, nec Cicero.

De eodem. XXXIII.

Iam propè desertos cineres, & sancta Maronis
Nomina qui coleret, pauper & vnus erat.
Silius Arpino tandem succurrit agello:
Silius & vatem non minus ipse tulit.

Ad Iulium Cerealem. XXXIIII.

Cœnabis bellè, Iuli Cerealis, apud me:
Conditio melior si tibi nulla, veni.
Octauam poteris seruare: lauabimur vnà:
Scis quàm sint Stephani balnea iuncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo
Vtilis, & porris fila resecta suis.
Mox vetus, & tenui maior cordilla lacerto,
Sed quam cum ruta frondibus oua tegant.
Altera non deerunt tenui versata fauilla,
Et Velabrensi massa recocta foco:
Et quæ Picenum senserunt frigus oliuæ,
Hæc satis in gustu: cætera nosse cupis?
Mentiar, vt venias: pisces, conchylia, sumen,
Et cortis saturas, atque paludis aues.
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna:
Plus ego polliceor, nil recitabo tibi.
Ipse tuos nobis relegas licet vsque Gigantas,
**Rara vel æterno proxima Virgilio.*
*Rura

De Claudia Ruffina. XXXV.

Claudia cæruleis cùm sit Ruffina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet?*
*quàm
Quale decus formæ? Romanam credere matres
Italides possunt? Atthides esse suam.
Dij bene, quòd sancto peperit fœcunda marito:

Quot

Quot sperat generos, quotq́; puella nurus. *Quòd *quòd
Sic placeat superis, vt coniuge gaudeat vno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

In Zoilum. XXXVI.

Vnguenta, & casias, & olentem funera myrrham,
Thuraq́; de medio semicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare proteruæ.
Non miror furem, qui fugitiuus erat.

Ad Vrbicum, de Lupo. XXXVII.

Hortatur fieri quòd te Lupus, Vrbice, patrem:
Ne credas. Nihil est, quod minus ille velit.
Ars est captandi: quod nolis, velle videri.
Ne facias optat, quod rogat, vt facias.
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantùm:
Pallidior fiet iam pariente Lupus.
At tu consilio videaris vt vsus amici:
Sic morere, vt factum te putet esse patrem.

In Cheremontem. XXXVIII.

Quòd nimium laudas, Cheremon Stoice, mortem:
Vis animum mirer, suspiciamq́; tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit vrceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus:
Et teges, atque cimex, & nudi sponda grabati:
Et breuis, atque eadem nocte, dieq́; toga.
O quàm magnus homo es, qui face rubentis aceti,
Et stipula, & nigro pane carere potes!
*Lingonicis, agedum, tumeat tibi culcitra lanis, *Leuconicis
Constringatq́; tuos purpura *texta toros: *pexa

* quantum cuperes

*O *quàm tu cupies, ter viuere Nestoris annos:*
Et nihil ex vlla perdere luce voles.
Rebus in angustis, facile est, contemnere vitam:
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Ad Seuerum. XXXIX.

* cùm

Miraris, docto quòd carmina mitto Seuero:
*Ad cœnam *quòd te, docte Seuere, vocem.*
Iuppiter ambrosia satur est, & nectare viuit:
Nos tamen exta Ioui, thura, merumq; damus.
Omnia cùm tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis, ergo quid accipies?

De Charino. XL.

* Dactylithecam

Senos Charinus omnibus digitis gerit.
Nec nocte ponit annulos,
Nec cùm lauatur. caussa quæ sit, quæritis?
**Dactylothecam non habet.*

In Iustinum. XLI.

* cœna

Sexcenti cœnant à te, Iustine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non vltimus esse solebam:
Nec locus hic nobis inuidiosus erat.
*Postera sed festæ reddis sollennia *mensæ*
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

In Vacerram. XLII.

Et delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et stipator es, & lanista: miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

In Maronem. XLIII.

Nil mihi das viuus: dicis, post fata daturum.

Si non

Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLIIII.

Parua rogas magnos: sed nō dant hæc quoq; magni.
Vt pudeat leuius te, Matho: magna roga.

Epitaphium canis Lydiæ. XLV.

Amphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix, siluis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima dextra:
Qui non Erigones mallet habere canem,
Nec qui Dictæa Cephalum de gente secutus
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualis Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo spumantis apri sum dente peremta
Quantus erat Calydon, aut Erymante tuus.
*Nec queror, infernas quāuis cito rapta sub *vmbras:* *vndas
Non potui fato nobiliore mori.

Ad Pætum. XLVI.

Soluere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
**Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.* *Perdiderit
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu, qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVII.

In omnibus Vacerra quod conclauibus
Consumit horas, & die tota sedet:
Cœnaturit Vacerra, non dormiturit.

Ad Pætum. XLVIII.

*Ad primum decima lapidem *quòd venimus hora,* *quā
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.

Non

Non est ista quidem, non est mea, sed tua culpa:
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

De Baiis, ad Flaccum. XLIX.

Littus beatæ gentis aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona Naturæ,
Vt mille laudem, Flacce, versibus Baias:
Laudabo dignè non satis tamen Baias,
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
Optare vtrunque pariter, improbi votum est.
Quòd si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est, Martialis, & Baiæ?

De Philostrato, ad Nymphas. L.

A Sinuessanis conuiua Philostratus vndis
Conductum repetens, nocte iubente, larem,
Penè imitatus obit sæuis Elpenora fatis:
Præceps per longos dum ruit vsque gradus.
Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus:
Si potius vestras ille bibisset aquas.

Ad Sosibianum. LI.

Nemo habitat gratis, nisi diues, & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

Ad Antiochum tonsorem. LII.

Qui nondum Stygias descendere quærit ad vndas,
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
*Alba minus sæuis lacerantur brachia cultris, (Orba)
Cùm furit ad Phrygios Enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enterocelas.
Fractaq; fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica menta,
Collaq; pulverea nudet equina iuba.

Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore pascet auem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Menadas Orpheus:
Antiochi tantùm barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo numerasti stigmata mento,
In veteli picta qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit grauis vnguibus vxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
Vnus, de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus viuit, ne ferat Antiochum.

In Zoilum. LIII.

**Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua,* ἀστρόβλητος .i. siderata.
Dum lædis famam? Zoile, nunc sapies.

In Parthænopeum. LIIII.

Leniat vt fauces medicus, quas aspera vexat
Assiduè tussis, Parthenopae, tibi:
Mella dari, nucleosq; iubet, dulcesq; placentas,
Et quidquid pueros non sinit esse truces.
**At tu non cessas, totis tussire diebus.*
Non est hæc tussis, Parthenopae: gula est.

In Chrestillum. LV.

Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt:
Sed quæ per salebras, altaq; saxa cadunt.
Et tibi Mæonio quòd carmine maius habetur
Lucilli Columela hic situs Metrophanes:
Attonitusq; legis, Ferrai, Frugiferai,
Accius & quidquid, Pacuuiusq; vomunt:
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosq; poëtas?
*Dispeream, *si scis carmina quid sapiant.* *nil

Epita-

Epitaphium Canaces. LVI.

*Aeolidos al. Aeolis heu

**Aeolidon Canace iacet hoc tumulata sepulcro,*
Vltima cui paruæ septima venit hiems.
Ah scelus, ah facinus: properas quid flere viator?
Non licet hîc vitæ de breuitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
Abstulit, & tenero sedit in ore lues:

*cæruſlei læſerunt

*Ipsaq; *crudeles ederunt oscula morbi:*
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.

*claudere

*Sed mors vocis iter properauit *cludere blandæ:*
Ne posset duras flectere lingua deas.

In Zoilum. LVII.

*dicit

*Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, *dixit,*
Non vitiosus homo es, Zoile: sed vitium.

De Theodoro. LVIII.

Pierios vatis Theodori flamma penates
Abstulit. Hoc musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, ô magnum facinus, crimenq; deorum:
Non arsit pariter quòd domus, & dominus.

In Germanum. LIX.

Martia, nō Rhenus salit hic, Germane: quid obstas?
Et puerum prohibes diuitis imbre lacus?
Barbare, non debet submoto ciue ministro,
Captiuam victrix vnda leuare sitim.

Ad Garricum. LX.

Mittebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solue mihi.

Ad

Ad Albium Maximum. LXI.

Albi Maxime, si vacabit hora:
Hoc tantùm lege. nanque & occupatus,
Et non es nimium laboriosus.
Transis hos quoque quattuor. sapisti.

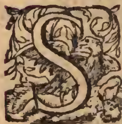
Ad Septitianum. LXII.

Explicitum nobis vsque ad sua cornua librum,
Et quasi perfectum, Septitiane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad Lectorem. LXIII.

Quamuis tam longo poßis satur esse libello,
Lector: ad huc à me disticha pauca petis.
Sed Lupus vsuram, puerìq; diaria poscunt:
Lector, solue. Taces, dißimulasq; : vale.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER XII.



CIO *me patrociniũ debere contumacißimæ triennij desidiæ: quæ absoluẽda nõ esset inter illas quoque occupationes vrbicas, quibus facilius consequimur, vt molesti potius, quàm officiosi esse videamur: nedum in hac prouinciali solitudine, vbi nisi etiam intẽperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione seceßimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximũ, & primũ est, quòd ciuitatis aures,*

quibus

quibus assueueram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictauit auditor illam iudiciorum subtilitatem. Illud materiarũ ingeniũ, bibliothecas, theatra, conuentus, in quibus studere se voluptatibus nõ sentiunt: ad summam omnium, ea quæ delicatè reliquimus, desideramus quasi destituti. Accedit his municipalium rubigo dentium, & iudicij loco liuor, & vnus, aut alter mali, in pusillo loco multi, aduersus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abiecta ab indignante, quæ à gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & aduenienti tibi ab vrbe, & exigenti negarem, qui nõ refero gratiã, si tantùm ea præsto, quæ possim: imperabo mihi,* cui indulgere *consueuerã:* & statui paucissimis diebus, vt familiarissimas mihi aures tuas exciperem aduentoria sua. Tu velim ista, quæ tantùm apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graueris, & quod tibi difficillimum est, de nugis nostris iudices nitore seposito: ne Romam, si ita decreueris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.*

* illud quod
*quod
*censueram
* & studui

Ad Priscum. I.

Retia dum cessant, latratoresq; Molossi:
Et non inuento silua quiescit apro:
Otia, Prisce, breui poteris donare libello.
Hora nec æstiua est, nec tibi tota perit.

Ad sua carmina. II.

Quæ modò littoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacra, iam non puluerulenta via est.

Ad

Ad Librum suum. III.

Ad populos mitti qui nuper ab vrbe solebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetriciq; Salonis:
Dat patrios manes, quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec iam potes aduena dici,
Cuius habet fratres tot domus alta Remi.
Iure tuo veneranda noui pete limina templi,
Reddita Pierio sunt vbi templa choro.
Vel si malueris prima gradiere Suburra,
Atria sunt illic Consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella penates:
*Clarus Hyanteæ Stella *petitor aquæ.* *sititor
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Vnde nouem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusq;, equitiq; legendum:
*Nec nimium siccis perleget *ipse genis.* * ista
Quid titulum poscis? versus duo, tres'ue legantur:
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum Terentium. IIII.

Quod Flacco, Varioq; fuit, summoq; Maroni
Mæcenas atauis regibus ortus eques:
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaq; dicet anus.
Tu facis ingenium: tu, si quid posse videmur,
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

Longior vndecimi nobis, decimiq; libelli
Arctatus labor est, & breue rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti:

Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In commendationē Neruæ. VI.

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerua: licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Potestas
Iam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi, gentesq́ tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumq́ tuorum
Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato:
Largiri, præstare, breues extendere census,
Et dare, quæ faciles vix tribuêre Dei.
Nunc licet, & fas est. sed tu sub principe duro,
Temporibusq́ malis, ausus es esse bonus.

De Lygeia. VII.

Toto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Lygeia, trima est.

In commendationē Traiani. VIII.

Terrarum dea, gentiumq́ Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum:
Traiani modò læta cùm futuros
Tot per secula computaret annos,
Et fortem, iuuenemq́, Martiumq́
In tanto duce militem videret:
Dixit præside gloriosa tali,
Parthorum proceres, ducesq́ Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem, venite.

Ad Cæsarem. IX.

Palma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos:

Et placido fruitur pax peregrina iugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti mores in loca nostra tuos.

De Africano. X.

Habet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Mittit librũ ad Parthenium. XI.

Parthenio dic, Musa, tuo, nostroq; salutem:
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cuius Pymplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit:
Tradat vt ipse duci carmina nostra, roga:
Quatuor & tantùm timidumq;, breuemq; libellum
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

In Postumum. XII.

Omnia promittis, cùm tota nocte bibisti,
Manè nihil præstas: Postume, manè bibe.

Ad Auctum. XIII.

Genus, Aucte, lucri diuites habent iram.
Odisse, quàm donare, vilius constat.

Ad Priscum. XIIII.

Parcius vtaris, moneo, rapiente veredo
Prisce: nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satis fecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:
Inuidia fati sed leuiore cadunt.

Si te delectant animosa pericula: Thuscis
(Tutior est virtus) insidiemur apris.
Quid te frena iuuant temeraria? sæpius illis,
Prisce, datũ est equitem rumpere: quàm leporẽ

Adulatorium. XV.

Quicquid Parrhasia nitebat aula,
Donatum est oculis, deisq; nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Iuppiter: & stupet superbas
*f.luxus *Regis delicias, grauesq; *lusus.*
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Ioue nunc sumus beati:
*piget *At nuper (pudet, ac *pudet fateri)*
Omnes cum Ioue pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

Quare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & vsque gemis.
Gestatur tecum sella, pariterq; lauatur:
Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum:
Ebria setino fit sæpe, & sæpe falerno:
Nec nisi post niueam cæcuba potat aquam:
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo:
Dormit & in pluma, purpureoq; toro.
*sit *cùm tã bene *Cùm *sic tam pulchrè, *tam bellè viuat apud te:*
Ad Dammam potius vis tua febris eat?

Ad Iuuenalem. XVII.

Dum tu forsitan inquietus erras
Clamosa, Iuuenalis, in Suburra,
Aut collem dominæ teris Dianæ:

Dum

Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat: vagumq;
Maior Cælius, & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumq; fecit
Auro Bilbilis, & superba ferro.
Hîc pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamq;: Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris.
Ingenti fruor, improboq; somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora.
Et totum mihi nunc repono, quicquid
Terdenos vigilaueram per annos.
Ignota est toga, sed datur petenti
Rupta proxima vestis: è cathedra
*Surgentem focus *excipit superba,* *accipit
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.

De Æmylio. XVIII.

In thermis sumit lactucas, oua, lacertum:
Et cœnare foris se negat Aemylius.

Ad Fabullũ, de Themisonte. XIX.

Quare non habeat, Fabulle, quæris
Vxorem Themison? amat quietem.

Ad Marcellam. XX.

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis: pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam.
**Nulla nec in media certauit nata Suburra,* *f. Vlla

Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
*dicet cum al. deceat
*Romanam *ducat quam magis esse nurum.*
Tu desiderium dominæ mihi mitius vrbis
Esse iubes: Romam tu mihi sola facis.

De Philenide. XXI.

Quàm sit lusca Philenis indecenter,
Vis dicam tibi breuiter, Fabulle?
Esset cæca decentior Philenis.

In Læliam. XXII.

Dentibus, atq; comis (nec te pudet) vteris emtis:
*facies? oculus, Lçlia, nõ
*Quid *facies oculo, Lælia? non emitur.*

Ad Iuuencũ, de Couinno curru. XXIII.

O iucunda, Couinne, solitudo,
Carruca magis, essedoq; gratum
* Hadriani
*Facundi mihi munus *Heliani.*
Hîc mecum licet, hîc, Iuuence, quicquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit.
Nusquam est mulio, mannuli tacebunt.
O si conscius esset hîc Auitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene sic dies abiret.

In Thelesinum. XXIIII.

Cùm rogo te nũmos, sine pignore: Nõ habeo, inquis:
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali:
*cauliculis
*Credis *colliculis, arboribusq; meis?*
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.

Exilij

*Exilij comitem quæris? agellus eat. *Exsilio

In auarum amicum. XXV.

Sexaginta teris cùm limina mâne senator,
Esse tibi videor desidiosus eques:
Quòd non à prima discurram luce per vrbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis vt des noua nomina fastis:
Aut Numidûm gentes, Cappadocum'ue petas.
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre, patiq; lutum,
Quid petitur? rupta cùm pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ?
Nec venit ablatis clamator verna lacernis,
Accedit gelidam seruus ad auriculam:
Et, rogat vt cœnes secum Lætorius, inquit,
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cœna mihi, tibi sit prouincia merces?
Et faciamus idem, nec mereamur idem?

In Cinnam. XXVI.

*Poto ego *sextantes: tu potas, Cinna, *deunces:* *i.duos cyathos
Et quereris quòd non, Cinna, bibamus idem. *i.vndecim cyathos

De Hermogene fure ad Pōticū. XXVII.

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
Tu licet obserues dextram, teneasq; sinistram:
Inueniet, mappam qua ratione trahat.
Ceruinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Casuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso,
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.

Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam,
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur,
Mantile è mensa surripit Hermogenes.
*Hoc quoque si deerit: medios * distringere lectos,* * f. distringere
Mensarumq́; pedes non timet Hermogenes.
Quamuis non modico caleant spectacula sole:
Vela reducuntur, cùm venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, sistrataq́; turba:
Inter odorantes cùm stetit Hermogenes.
Ad cœnã Hermogenes mappam non attulit vnquã.
A cœna semper rettulit Hermogenes.

De Apro. XXIX.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Seruum sic ego laudo, non amicum.

De hortis Marcellæ vxoris. XXX.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis vmbra supini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataq́;, nec bifero cessura rosaria Pæsto,
Quodq́; viret Iani mense, nec alget olus,
*Quæq; natat * clusis anguilla domestica lymphis,* *clausis
Quæq́; gerit similes candida turris aues,
Munera sunt dominæ: post septima lustra reuerso
Has Marcella domos, paruaq́; regna dedit.
Si mihi Nausicaê patrios concederet hortos,
Alcinoo possem dicere, malò meos.

In Vacerram. XXXI.

O Iuliarum dedecus Kalendarum,

Vidi, Vacerra, sarcinas tuas, vidi:
Quas non retentas pensione pro bima
Portabat vxor Rufa crinibus septem,
*Et cum sorore *cana mater ingenti.* *casta
Furias putaui nocte Ditis emersas.
Has tu priores frigore, & fame siccus,
Et non recenti pallidus magis buxo
Irus tuorum temporum sequebaris.
Migrare cliuum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes mensa:
Et cum lucerna, corneoq; cratere
Matella curto rupta latere fœtebat.
Focum ferentis suberat amphoræ ceruix.
Fuisse gerres, aut inutiles manas
Odor insuauis vrcei fatebatur,
Qualem marinæ misit aura piscinæ,
Nec quadra deerat casei Tolosatis.
*Quadrima nigri nec corona *pulei.* *puleium ex-trito g pro pulegiũ Cicero & Columella legunt.
Caluæq; restes allioq;, cepisq;,
Nec plena turpi matris olla resina,
Summœnianæ qua pilantur vxores.
Quid quæris ædes, villicosq; derides?
Habitare gratis, ô Vacerra, cùm possis.
Hæc sarcinarum pompa conuenit ponti.

Ad Iulium. XXXI.

Triginta mihi, quattuorq; messes
Tecum, si memini, fuere, Iuli:
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed iucunda tamen fuere plura,
Et si calculus omnis huc & illuc

Diuersus, bicolorq́; digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare voles acerba quædam,
Et tristes animi cauere morsus:
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

In Labullum. XXXII.

Libras quattuor, aut duas amico,
Algentemq́; togam, breuemq́; lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quòd nemo, nisi tu, Labulle, donas:
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Vt verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasq́;, Memmiosq́;,
Et Crispos mihi redde, sed priores.
Fies protinus vltimus bonorum.
Vis cursu, pedibusq́; gloriari?
Tigrim vince, leuemq́; Passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

In Nasutum. XXXIII.

Nasutus nimium cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

In Sabellum. XXXIIII.

Odi te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quàm Sabellum.
Tabescas vtinam, Sabelle, belle.

In Pontilianum. XXXV.

Mentiris, credo: recitas mala carmina, laudo:

Cantas,

Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Ructas, dißimulo: gemma vis ludere, vincor.
Res alias sine me tu facis, & taceo.
Nil tamen omnino praestas mihi. Mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo, sed morere.

In Tuccam. XXXVI.

Non est, Tucca, satis, quòd es gulosus:
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Vnicum. XXXVII.

Vnice, cognato iunctum mihi sanguine nomen,
Quiq; geris studijs corda propinqua meis:
Carmina cùm facias soli cedentia fratri,
Pectore non minor es, sed pietate prior.
Cum docto te posset amare Thalia Catullo:
Te post Nasonem blanda Elegia sequi.
**Nec deerant Zephyri, si te dare vela *iuuaret:* * Non deerũt
Sed tu littus amas: hoc quoque fratris habes. * iuuabit

Ad Phœbum. XXXVIII.

**Hœdina tibi pelle contegenti*
Nudæ tempora, verticemq; caluæ,
Festiuè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit, caput esse calciatum.

Ad Classicum. XL.

Vendunt carmina Gallus, & Lupercus.
Sanos, Claßice, nunc nega poëtas.

In habentem varios mores. XLI.

Difficilis, facilis, iucundus, acerbus es idem,
Nec tecum possum viuere, nec sine te.

In lautum inuitatorem. XLII.

Boletos, & aprum si tanquam vilia ponis,

Et non

Et non esse putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis: & heres
Vis scribi, propter quinque lucrina: vale.
Lauta tamen cœna est: fateor lautißima: sed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil,
*damnata *virga *Quod sciat infelix *damnatæ spongia *virgæ,*
Vel quicunque canis, iunctaq́; testa viæ,
Mullorum, leporumq́; & suminis exitus hic est,
Sulfureusq́; color, carnificesq́; pedes.
Non albana mihi sit commissatio tanti,
Nec capitolinæ, pontificumq́; dapes.
Imputet ipse Deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
*magistros *Conuiuas alios cœnarum quære *magister,*
Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
Me meus ad subitas inuitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

In habentem amœnas ædes. XLII.

Daphnonas, platanos, ac aërias cyparissos
Et non vnius balnea solus habes.
Et tua centenis stat porticus alta columnis,
Calcatusq́; tuo sub pede lucet onyx.
Puluereumq́; fugax hippodromon vngula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus vbique sonat.
* non cœnat tibi quisquã *Atria longa patent: sed *nec cœnantibus vsquam,*
Nec somno locus est. quàm bene non habitas.

De Fabullo. XLIII.

Tam sæpe nostrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? semper homo bonus tiro est.

Ad Semproniam. XLIIII.

Tempora Pieria ſolitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic ſitus eſt, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cuius & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſio narraris fabula campo:
Et ſtupet ad raptus Tyndaris ipſa tuos.
Tu melior, quæ deſerto raptore rediſti:
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior vmbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliauit amor.

In Paternum. XLV.

Nummi cùm tibi ſint, opesq́ue tanta,
Quantas ciuis habet, Paterne, rarus;
Largiris nihil, incubasq́ue gaza,
Vt magnus draco, quem canunt poëtæ
*Cuſtodem Scythici fuiſſe *luci.* *nidi
Sed cauſſa, vt memoras, & ipſe iactas,
*Diræ filius *eſt rapacitatis.* *es
Et quid tu fatuos, rudesq́ue quæris,
Illudas quibus, auferasq́ue mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

In Zoilum. XLVI.

Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es.

In Polycarmum. XLVII.

Aegrotas vno decies, aut ſæpius anno:
Nec tibi, ſed nobis, hoc, Polycarme, nocet.

Nam

*i.munera pro valetudine recepta.

*Nam quoties surgis, *soteria poscis amicos.*
Sit pudor: ægrota iam, Polycarme, semel.

Ad Sparsum. XLVIII.

Cur sæpe sicci parua rura Nomenti,
Laremq́ villæ sordidum petam, quæris?
*Nec cogitandi *spatia, nec quiescendi*
In vrbe locus est pauperi. Negant vitam
Ludi magistri mâne, nocte pistores,
Aerariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neroniana numularius massa:
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Iudæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus vrbis:
*Cùm secta Colcho luna vapulat *rhombo.*
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in vrbe est, vinitorq́ Romanus,
Nec in Falerno monte maior autumnus,
Intraq́ limen clausus essedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
*Et ad cubile est *Roma: tædio fessis*

*pars est.

*bombo.

*stroma

Dormi-

Dormire quoties libuit, imus ad villam.

Ad Alaudam. XLIX.

Ancillariolum tua te vocat vxor, & ipsa
Lecticariola est: estis, Alauda, pares.

De importunis basiatoribus. L.

Tantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modò quindecim reuerso,
Quantum nulla suo nutrix alumno.
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modò pelle basiata,
Hinc menti dominus pediculosi,
*Hinc *defioculusq́; & inde lippus.* * i.cui vnus desit oculus, luscus.
Iam tanti tibi non fuit redire.

Ad suum natalem. LI.

Martis alumne dies, roseam quo lampada primum,
Magnaq́; siderei vidimus ora dei:
*Si te rure coli, viridesq́; *pigebit ad aras,* * pudebit
Qui fueras Latia cultus in vrbe mihi:
Da veniam, seruire tuis quòd nolo Kalendis:
Et qua sum genitus, viuere luce volo.

*De Sabello. LII. * De Alauda

*Natali pallere suo *ne calda *Sabello* * nec * Sabelle
**Desit, & vt liquidum potet Alauda merum:* * Desinet,
Turbida sollicito transmittere cæcuba sacco,
Atque inter mensas ire, redire suas:
Excipere hos, illos, & tota surgere cœna
Marmora calcantem frigidiora gelu.
*Quæ ratio est, hac sponte *tua perferre, patiq́;* * sua

Quæ

Quæ te si iubeat rex, dominusq́; neges?

De Ligurra. LIII.

Versus, & breue, viuidumq́; carmen
In te ne faciam, times, Ligurra:
Et dignus cupis hoc metu videri.
Sed frustra metuis, cupisq́; frustra.
In tauros Libyci ruunt leones,
Non sunt papilionibus molesti,
Quæras censeo, si legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam,
Qui carbone rudi, putriq́; creta
Scribit carmina, quæ legunt iocantes.
Frons hæc stigmate non meo notanda est.

Ad Saturnum. LIIII.

Antiqui rex magne poli, mundiq́; prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor vllus erat:
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Scissa nec ad manes, sed sita diues humus:
Lætus ad hæc, facilisq́; veni, sollennia Prisci
Gaudia, cum sacris te decet esse tuis.
Tu reducem patriæ sexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab vrbe Numæ.
Cernis vt Ausonio similis tibi pompa macello
Pendeat? & quantus luxurietur honos?
Quàm nō parca manus, largæq́; numismata mēsæ?
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
*Vtq; sit his *Vt sit bis precium meritis, & gratia maior,*
Et pater, & frugi, sic tua sacra colit.
At tu sancte, tuo sic semper amere Decembri:
Hos illi iubeas sæpe redire dies.

Ad

Ad Cordubam. LV.

Vncto Corduba lætior Venafro,
Histra nec minus absoluta testa;
Albi quæ superas oues Galesi:
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore viuo:
Dic vestro, rogo, sit pudor poëtæ;
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, si faceret bonus poëta,
Cui possem dare mutuos honores,
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poëta.

De Cinna. LVI.

Vincentem reliquos forma, & virtute ministros
Cinna cocum fecit: Cinna gulosus homo est.

Ad Amœnum. LVII.

Bis quinquagenis domus est tibi millibus emta,
Vendere quam summa vel breuiore cupis.
Arte sed emtorem vafra corrumpis, Amœne:
Et casa diuitijs ambitiosa latet.
Gemmantes prima fulgent testudine lecti;
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Argentum, atque aurū nō simplex delphica portat:
Stant serui, dominos quos rear esse meos.
Deinde ducenta sonas: & ais, non esse minoris.
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

De Idibus Maronis. LVIII.

Maiæ Mercurium creastis idus.
Augustis redit idibus Diana.

Octobres Maro consecrauit idus.
Idus sæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis idus.

Ad clientes. LIX.

Matutine cliens, vrbis mihi caussa relictæ,
Atria, si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego caußidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & senior, Pieridumq; comes.
*negabis *Otia me, somnusq; iuuant, quæ magna *negauit*
Roma mihi: redeo, si vigilatur & hic.

Ad Paulum. LX.

Sic tanquam tabulas, scyphosq;, Paule
Omneis archetypos habes amicos.

De Apro. LXI.

*vanus *Lintea ferret Apro *vacuus cùm vernula nuper,*
Et supra togulam lusca sederet anus:
*tereret *Atque olei stillam *donaret *Opelicus vnctor:*
* f. Emporicus *Nudorum tetricus censor & asper erat.*
Frangendos calices, effundendumq; Falernum
*biberes *Clamabat, *biberet qui modò lotus eques.*
A sene sed postquam nummi venere trecenti,
Sobrius à thermis nescit abire domum.
O quantum diatheca valent, & quinque comati?
Tunc, cùm pauper erat, non sitiebat Aper.

Ad Lygdum. LXII.

Nil non, Lygde, mihi negas egenti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXIII.

Iugera mercatus prope busta latentis agelli,
Et malè compactæ culmina fulta casæ,
Deseris

Deseris vrbanas, tua prædia, Pannice, lites:
Paruaq́; sed trita præmia certa togæ.
Frumentũ, milium, ptisanamq́; fabamq́; solebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXIIII.

Heredem tibi me, Catulle, dicis:
Non credam, nisi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXV.

*Cùm tibi Niliacus portet crystalla *catastus,* *cataplus, nauigij genus
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed gemmis vtilis vsus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem:
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quòd securo potat conuiua ministro;
Et casum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoque non nihil est. quòd propinabis in istis;
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De caritate vini. LXVI.

Amphora vigessis, modius datur ære quaterno:
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

De Aethonte. LXVII.

Multis dum precibus Iouem salutat
Stans summos resupinus vsque in vngues
Aethon in Capitolio iecatur.
Riserunt comites: sed ipse diuûm
Offensus genitor trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium misellus Aethon,
Cùm vult in Capitolium venire,

Stellas antè petit Patroclianas:
Et ludit deciesq́;, viciesq́;.
Sed quamuis ſibi cauerit iocando,
Compreſſus labijs Iouem ſalutat.

Ad Bithynicum. LXVIII.

Nil in te ſcripſi, Bithynice: credere non vis,
Et iurare iubes: malo ſatisfacere.

Ad Atticillum. LXIX.

Donaui tibi multa, quæ rogaſti:
Donaui tibi plura, quàm rogaſti.
Non ceſſas tamen vſque me rogare.
Quiſquis nil negat, Atticille, peccat.

De Calliſtrato. LXX.

Ne laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

De Vmbro. LXXI.

Brumæ diebus, ferijsq́; Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper,
Nunc mittit alicam. factus eſt enim diues.

De Menogene. LXXII.

*in *Effugere *è thermis, & circa balnea non eſt*
Menogenen: omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, læuaq́; trigonem:
Imputet exceptas vt tibi ſæpe pilas.
*laxum *Colliget, & referet *lapſum de puluere follem:*
*ero *Et ſi iam lotus, iam ſoleatus *erit.*
*ſumes *Lintea ſi *ſumas: niue candidiora loquetur,*
Sint licet infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos,
Dicet Achillæas diſpoſuiſſe comas.

*Fumosæ feret ipse *tropin de fæce lagenæ,*
Frontis & humorem colliget vsque tua.
Omnia laudabit, mirabitur omnia: donec
Perpessus dicas tædia mille, veni.

Τροπίας siue ex τροπίαν vappidū vinum

Ad Polytimum. LXXIII.

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed iuuat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò, tonse Pelops, positisq; nitebas
Crinibus: vt totum sponsa videret ebur.

De Cotta. LXXIIII.

Bis Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitauit homo sagax, & astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. LXXV.

Tongilianus habet nasum: scio, non nego: sed iam
Nil, præter nasum, Tongilianus habet.

Ad Charinum. LXXVI.

Quòd lana caput alligas, Charine:
Non aures tibi, sed dolent capilli.

De Marone. LXXVII.

Pro sene, sed charo votum Maro fecit amico,
Cui grauis, & feruens hemitritæos erat:
Si Stygias æger non esset missus ad vndas,
Vt caderet magno victima grata Ioui.
Cœperunt certam medici spondere salutem:
Ne votum soluat, nunc Maro vota facit.

Ad Priscum. LXXVIII.

Sæpe rogare soles: qualis sim, Prisce, futurus:
Si fiam locuples, simq; repente potens.
Quenquam posse putas, mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo: qualis eris?

In Tuccam. LXXIX.

*Scribebam versus

* *Scribebamus epos: cœpisti scribere: cessi;*
Aemula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos:
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exculta camœnis:

*ambitiose

*Plectra rapis nobis *ambitione noua.*
Audemus satyras: Lucilius esse laboras.
Ludo leues elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur iam mea fama tibi.
Elige quid nolis: quis enim est pudor, omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca: relinque mihi.

Ad Betim. LXXX.

Betis oliuifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quē Bromius, quē Pallas amat, cui rector aquarū
Albula nauigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis nostras Instantius oras
Intret: & hic populis, vt prior annus, eat.
Non ignorat, onus quod sit succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER XIII. CVI NOMEN INDITVM XENIA.



E TOGA *cordillis, & penulæ desit oliuis,*
Aut inopem metuat sordida blatta famem:
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros,
Postulat ecce nouos ebria bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

In detractorem.

Nasutus sis vsque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum:
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quàm dixi. quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam: qui se mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc nouimus esse nihil.
Non tamen hoc nimium nihil est: si candidus aure,
Nec matutina si mihi fronte venis.

Ad Lectorem.

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello

Constabit nummis quatuor emta tibi.
Quatuor est nimium? poterit constare duobus:
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas:
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis.
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Thus.

Serus vt ætherea Germanicus imperet aula,
Vtque diu terris: da pia thura Ioui.

Piper.

Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi forte datur, si sapis, adde piper.

Alica.

Nos alicam, mulsum poterit tibi mittere diues.
Si tibi noluerit mittere diues; eme.

Conchis faba.

Si spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

Far.

Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas:
Vt satur in vacuis dulcia musta bibas.

Lens.

Accipe Niliacam Pelusia munera lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

Simila ex tritico.

Nec poteris similæ dotes numerare, nec vsus:
Pistori toties cùm sit, & apta coco.

Ordeum.

Mulio quod non des taciturus accipe mulis.

Hæc ego coponi, non tibi, dona dedi.

Frumentum triticeum.

Tercentum Libyci modios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

Betæ.

Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:
O quàm sæpe petet vina, piperq́ cocus.

Lactuca.

Claudere quæ cœnas lactuca solebat auorum:
Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna acapna.

Si vicina tibi Nomento rura coluntur:
Ad villam, moneo, rustice, ligna feras.

Rapa.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cælo Romulus esse solet.

Coliculi.

Ne tibi pallentes moueant fastidia caules,
Nitrata viridis brasica fiat aqua.

Porri sectiui.

Fila Tarentini grauiter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

Porri capitati.

**Mittit præcipuos nemoralis Aritia porros:* * mittis
In niueo virides stipite cerne comas.

Napi.

Nos Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parciùs esse pilas.

Asparagi.

Mollis in æquorea quæ creuit spina Rauenna,

Non erit incultis gratior aſparagis.

Vua duracina.

Non habilis cyathis, & inutilis vua Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus.

Chia ſeni ſimilis Baccho, quam Setia miſit,
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

Cydonia.

Si tibi Cecropio ſaturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela licet.

Nuces pineæ.

Poma ſumus Cybeles: procul hinc diſcede, viator;
*nec *Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.*

Sorba.

Sorba ſumus, molles nimium durantia ventres:
Hæc alij potius, quàm tibi, poma dabis.

Spathalion cariotharum.

Aurea porrigitur Iani cariotha Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Coctana.

Hæc, tibi quæ torta venerunt condita menta,
Si maiora forent Coctana, ficus erat.

Pruna Damaſcena.

Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſoluere ventris onus.

Caſeus Lunenſis.

Caſeus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Caſeus Veſtinus.

Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi:
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Caseus Velabrensis.

Non quemcunq; focum, nec fumum caseus omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

Casei Trebulani.

Trebula nos genuit, commendat gratia duplex:
Siue leui flamma, siue domamur aqua.

Lucanica.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niueis grata corona datur.* *cibat.

Oliuæ.

Hæc, quæ Picenis venit subducta trapetis,
Incboat, atque eadem finit oliua dapes.

Mala Citrea.

Aut Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

Colostrum.

Surripuit pastor quæ nondum stantibus hœdis,
De primo matrum lacte colostra damus.

Hœdi.

Barbatum pecus, & viridi non vtile Baccho,
Dat pœnas: nocuit iam tener ille Deo.

Oua.

Candida si croceos circunfluit vnda vitellos,
Hesperius scombri temperet oua liquor.

Porcellus lacteus.

Lacte mero pastum pigræ mihi matris alumnum
Ponat: & Aetolo de sue diues edat.

Apyrina & tuberes.

Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis:
De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem.

Idem.

Lecta suburbanus mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

Sumen.

* potes | *Esse *putes nondum sumen: sic vbere largo*
*Effluet, vt niueo | **Effluit, & viuo lacte papilla tumet.*

Pulli gallinacei.

Si Libycæ nobis volucres, & Phasides essent,
Acciperes; at nunc accipe cortis aues.

Persica nux.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptiuis Persica cara sumus.

Panes Picentini.

* sine nectare acescit, | *Picentina Ceres niueo *sic nectare crescit:*
Vt leuis accepta spongia turget aqua.

Boleti.

Argentum, atq; aurum facile est, lenamq;, togamq;
Mittere: boletos mittere, difficile est.

Ficedula.

Cùm me ficus alat; cùm pascar dulcibus vuis:
Cur potius nomen non dedit vua mihi?

Tubera.

Rumpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera: boletis poma secunda sumus.

Turdorum corona.

Texta rosis fortasse tibi, vel diuite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas.

Tota quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et ceruice sapit: cætera redde coco.

Tur-

Turtur.

Dum pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis:
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

Perna.

Ceretana mihi fiet, vel massa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

Petaso.

Musteus est: propera, charos nec differ amicos.
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Colocasia.

Niliacum ridebis olus lanasq; sequaces:
Improba cum morsu fila, manuq; trahes.

Iecur anseris.

Aspice quàm tumeat magno iecur ansere maius.
Miratus dices, hoc, rogo, creuit vbi?

Glires.

Tota mihi dormitur hiems: & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Cuniculus.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris.
Monstrauit tacitas hostibus ille vias.

Atagenæ.

Inter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum.

Gallina altilis.

Pascitur & dulci facilis Gallina farina,
Pascitur & tenebris: ingeniosa gula est.

Perdix.

Ponitur Ausonijs auis hæc rarissima mensis.
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

Colum-

Columbæ.

Ne violes teneras præduro dente columbas,
Tradita si Cnidiæ sunt tibi sacra deæ.

Galbula.

Galbula decipitur calamis, & retibus ales:
Turget adhuc viridi cùm rudis vua mero.

Cattæ.

Pannonicas nobis nunquam dedit Vmbria cattas.
Mauult hæc domino mittere dona Pudens.

Pauo.

Miraris, quoties gemmantes explicat alas:
Et potes hunc sæuo tradere dure coco?

Phœnicopterus.

Dat mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis
Nostra sapit. quid, si garrula lingua foret?

Phasianus.

Argiua primum sum transportata carina.
Ante mihi notum nil nisi Phasis erat.

Numidicæ.

Ansere Romano quamuis satur Hannibal esset:
Ipse suas nunquam barbarus edit aues.

Anser.

Hæc seruauit auis, Tarpei templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa Deus.

Grues.

Turbabis versus, nec littera tota volabit,
Vnam perdideris si Palamedis auem.

Rusticula.

Rustica sum perdix: quid refert, si sapor idem est?
*nec *Carior est perdix: *sic sapit illa magis.*

Cycnus.

Cycnus.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones.

Nomen habet magni volucris tam parua gigantis:
*Et nomen Prasini *Porphyrionis habet.* *Purpurionis

Mullus.

*Spirat in *aduecto, sed iam piger æquore mullus* *aduectos, & tam
Languescit: viuum da mare, fortis erit.

Muræna.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus.

Quamuis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patella.

Ostrea.

Ebria Baiano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squillæ.

Cœruleus nos Lyris amat, quem silua Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Scarus.

Hic scarus, æquoreis qui venit obesus ab vndis,
Visceribus bonus est: cætera vile sapit.

Coracinus.

*Princeps *Niliacis raperis coracine *macellis:* *Niliaci *macelli
*Pellææ prior *est gloria nulla gulæ.* *es

Echinus.

Iste licet digitos testudine pungat acuta:
Cortice deposito mollis echinus erit.

Muri-

Murices.

Sanguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis: & non est hoc satis, esca sumus.

Gobius.

In Venetis sint lauta licet conuiuia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

Lupus.

Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui,
Aequoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata.

Non omnis laudem pretiumq; aurata meretur:
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Acipensis.

Ad pallatinas acipensem mittite mensas,
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus.

*Inter aues turdus, si *quis me iudice *certet:* (*quid; *certum est)
*Inter quadrudepes *gloria prima lepus.* (*mattya)

Aper.

Qui Diomedæis metuendus setiger agris
Aetola cecidit cuspide, talis erat.

Damæ.

Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

Orix.

Matutinarum non vltima præda ferarum
Sæuus Orix: constat quod mihi morte canum.

Ceruus.

Hic erat ille tuis domitus, Cyparisse, capistris?
An magis iste tuus Siluia, ceruus erat?

Lali-

Lalisio.

Cùm tener est onager, solaq́; lalisio matre
Pascitur: hoc infans, sed breue nomen habet.

Oleum venafranum.

Hoc tibi Campàni sudauit bacca Venafri:
Vnguentum, quoties sumis, & istud olet.

Dorcas.

Delicium paruo donabis dorcade nato:
Iactatis solet hanc mittere turba togis.

Caprea.

Pendentem summa capreàm de rupe videbis.
Casuram sperès: decipit illa canes.

Onager.

Pulcher adest onàger: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: iam remouete sinus.

Garum scombrorum.

Expirantis adhuc scombri de sanguine primo
*Accipe *fœcosum munera chara garum.* *fastosum

Muria.

Antipolitani fateor sum filia Thynni.
Essem si scombri, non tibi missa forent.

Mel Atticum.

Hoc tibi Thesæi populatrix misit Hymetti
Pallados à siluis nobile nectar apis.

Faui Siculi.

Cùm dederis Siculos medijs de collibus Hyblæ:
Cecropios dicas tu licet esse fauos.

Passum.

Cnoßia Minoæ genuit vindémia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum.

Hæc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites: misit Romulus ipse mihi.

Albanum.

Hoc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iulæo quæ sibi monte placet.

Surrentinum.

Surrentina bibis: nec myrrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Falernum.

De Sinuessanis venerunt Massica prælis:
Condita quo quæris consule? nullus erat.

Setinum.

*Pendula *Pontinos quæ spectat Setia campos,* *Pomptinos
Exigua vetulos misit ab vrbe cados.

Fundanum.

Hæc Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expressit mulsum consul, & ipse bibit.

Trifolinum.

Non sum de primo, fateor, trifolina Lyæo,
Inter vina tamen septima vitis ero.

Cæcubum.

Cæcuba Fundanis generosa coquuntur Amyclis.
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem.
*Ne *nimium sistant, sit tibi parca sitis.* *tanti

Mamertinum.

Amphora Nestorea tibi Mamertina senecta
Si detur, quoduis nomen habere potest.

Tarra-

Tarraconense.

Tarraco, Campano tantùm cessura Lyæo,
Hæc genuit Thuscis æmula vina cadis.

Nomentanum.

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quintus amat, commodiora bibes.

Spoletinum.

De Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis
Malueris, quàm si musta Falerna bibas.

Pelignum.

**Massica Peligni mittunt turbata coloni.* *Marsica
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum.

Amphora Niliaci non sit tibi vilis aceti:
*Esset cùm *vinum, vilior illa fuit.* *vini

Massilianum.

Cùm tua centenos expugnet sportula ciues,
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

Ceretanum.

Ceretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibet.

Tarentinum vinum.

Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

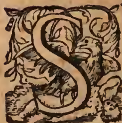
Vnguentum.

Vnguentum heredi nunquam, nec vina relinquas,
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona rosea.

Dat festinatas Cæsar tibi bruma coronas.
Quondam veris erat, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER XIIII. CVI NOMEN INDITVM APOPHORETA.



SYNTHESIBVS *dum gaudet eques, dominusq; senatus:*
Dumq; decent nostrum pilea sumta Iouem:
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cùm videat gelidos iam propè verna lacus:
Diuitis alternas, & pauperis accipe sortes
Præmia conuiuæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ, tricæq;, & si quid vilius istis.
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus?
Quos tibi pro cælo filius ipse dedit?
Vis scribã Thebas, Troiamq;, malasq; Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quo vis cunq; loco potes hunc finire libellum.
Versibus explicitum est omne duobus opus.

Apophoreta.

Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
Vt si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei.

Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

Quin-

Quincuplices.

Cæde iuuencorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cùm datur altus honor.

Pugillares eburnei.

Languida ne triſtes obſcurent lumina ceræ,
Nigra tibi niueum littera pingat ebur.

Pugillares membranei.

*Eſſe *puta ceras, licet hæc membrana vocetur:* *putes
Delebis, quoties ſcripta nouare voles.

Chartæ maiores.

Non ſunt munera, quæ putas amice,
Cùm donat vacuas poëta chartas.

Chartæ epiſtolares.

Seu leuiter noto, ſeu charo miſſa ſodali:
Omnes iſta ſolet charta vocare ſuos.

Loculi eburnei.

*Hos niſi de *fulua loculos implere moneta* *flaua
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei.

Si quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Tali eborei.

Cùm ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Teſſera.

Non ſim talorum numero par teſſera: dum ſit
Maior, quàm talis, alea ſæpe mihi.

Turricula.

Quærit compoſitos manus improba mittere talos?
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Tabula lusoria.

Hæc mihi bisseno numeratur tessera puncto;
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

Nuces.

Alea parua nuces, & non damnosa videtur:
*ista *Sæpe tamen pueris abstulit *illa diem.*

Theca calamaria.

Sortitus thecam calamis armare memento:
Cetera nos dedimus, tu leuiora para.

Calculi.

Insidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

Graphiarium.

Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro,
Si puero dones, non leue munus erit.

Dentiscalpium.

Lentiscum melius: sed si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna leuare potest.

Auriscalpium.

Si tibi morosa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea.

Tenuia ne madidos violent bombicina crines,
Figat acus tortas sustineatq; comas.

Pecten, ad caluum.

Quid faciet nullos hic inuentura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo.

Caustica Teutonicos accendit spuma capillos,
Captiuis poteris cultior esse comis.

Mattiacæ

Mattiacę pilæ.

Si mutare paras longæuos cana capillos.
*Accipe mattiacas(*quo tibi calua?) pilas.* *quid

Vmbella.

Accipe quæ nimios vincant vmbracula soles:
Sit licet & ventus: te tua vela tegent.

*Gausapa. *Causia

In Pompeiano tectus spectabo theatro,
Nam ventus populo vela negare solet.

Venabula.

Excipient apros, expectabuntq; leones,
Intrabunt vrsos: sit modò firma manus.

Culter venatorius.

*Si deiecta *geres longo venabula rostro;* *gemes
Hic breuis in grandem cominus ibit aprum.

Parazonium.

*Militiæ *decus hoc, & grati nomen honoris;* *quærit grati decus omen.
Arma Tribunitium cingere digna latus.

Pugio.

*Pugio, quem curuis *signat breuis orbita venis;* *cingit
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex ense.

*Pax me certa *ducis placidos curuauit in vsus.* * domus dociles
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula.

Cùm fieret tristis soluendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus emta fuit.

Ferramenta tonsoria.

Tondendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Vnguibus hæc longis, vtilis illa genis.

Scrinium.

*Côſtructos *Conſtrictos niſi das mihi libellos,
Admittam tineas, trucesq́ blattas.

Faſces calamorum.

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

Candela.

*lucerna Ancillam tibi ſors dedit *lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos.

Illuſtrem cùm tota meis conuiuia flammis,
Totq́ geram myxos: vna lucerna vocor.

Cereus.

Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes,
Subducta eſt puero nanque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium.

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt.
Non norat parcos vncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum.

Eſſe vides lignum: ſerues niſi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica.

Hæc quæ difficili turget Paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

Pila trigonalis.

Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua, ſi neſcis? ruſtice, redde pilam.

Follis.

Ite procul iuuenes: mitis mihi conuenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

Harpaſta.

Harpasta.

Hæc rapit Antæi velox in puluere draucus.
Grandia qui vano colla labore facit.

Alteres.

**Quid pereunt stulto fortes altere lacerti?* *Quod
Exercet melius vinea fossa viros.

Galericulum.

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles.

*Pergamus has misit, curuo *distringere ferro.* *destringere
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus corneus.

Gestauit modò fronte me iuuencus.
*Verum rhinocerota me *putabis.* *putabas.

Rhinoceros.

Nuper in Ausonia domini spectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula sistra manu.

Flagellum.

Proficies nihil hoc, cædas licet vsque flagello:
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Mirobalanum.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex vnguento constat, & ex balano.

Aphronitrum.

Rusticus es. nescis quid Græco nomine dicar:
Spuma vocor nitri, dicor & aphronitrum.

Lomentum.

Gratum munus erit, ſciſſo nec inutile ventri:
*Si clara Stephani balnea luce *petes.*

*petas

Laterna cornea.

Dux laterna viæ clauſis feror aurea flammis:
Et tuta eſt gremio parua lucerna meo.

Laterna ex veſica.

Cornea ſi non ſum, nunquid ſum fuſcior? aut me
*Veſicam, contrà qui venit, eſſe *putat?*

*putet

Fiſtula.

Quid me compactam ceris, & arundine rides?
Quæ primum extructa eſt fiſtula, talis erat.

Tibiæ.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Soleæ lanatæ.

Defuerit ſi fortè puer ſoleasq́ libebit
Sumere: pro puero proderit ipſe ſibi.

Muſcaria pauonina.

Lambere quæ turpes prohibet tua prandiā muſcas,
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Copta Rhodia.

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam quam tibi miſit, edat.

Porcus.

Iſte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

Muſcarium bubulum.

Sordida ſi flauo fuerit tibi puluere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda leuis.

Botu-

Botulus.

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus.

Psittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere; Cæsar, aue.

Pica.

Pica loquax certa dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis auem.

Narthecium.

*Artis ebur medicæ narthecia cernis *habere* *habebis
Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Flagra.

Ludite securi, sed tantum ludite serui:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ.

Inuisæ nimium pueris, grataéq; magistris,
Clara Promethæo munere ligna sumus.

Pera.

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scopæ.

In pretio scopas testatur palma fuisse,
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium.

Defendet manus hæc scapulas, mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Manuale.

Ne toga barbatos faciat, vel penula libros:
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus

Lectus pauoninus.

Nomina dat sponda pictis pulcerrima pennis
Nunc Iunonis auis, sed prius Argus erat.

Ephippium.

Stragula succincti venator sume veredi,
Nam solet à nudo surgere morbus equo.

Stibadium.

*sigma *Accipe lunata scriptum testudine *signum:*
Octo capit; veniat, quisquis amicus erit.

Gustatorium.

Femineam nobis Cherson si credis inesse,
Deciperis, pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea.

Accipe felices Atlantica munera siluas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Mensa acerna.

Non sum crispa quidem, nec siluæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eburei.

Grandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas poßint sustinuisse trabes?

Quincupeda.

Puncta notis ilex, & acuta cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa.

* Dorica *Non est ista recens, nec nostri *gloria cæli:*
* meritò dũ facis illa, bibis. *Primus in his * Mentor, dum facit illa, bibit.*

Calices.

Non sumus audacis plebeia toreumata vitri:
Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

Phia-

Phiala aurea cælata.

Quamuis Callaico rubeam generosa metallo,
Clarior arte magis: nam meus iste labor.

Calices Vatinij.

Vilia sutoris calicem monumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendetæ.

Grandia ne viola paruo chrysendeta mulso:
*Vt minimum, libras *debet habere duas.* * dicat

Vasa Aretina.

Aretina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Thuscis Porsena fictilibus.

Bascauda.

Barbara de pictis veni bascauda Britannis,
Sed me iam mauult dicere Roma suam.

Panaca Veronensis.

Si non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rhetica vina mea.

Boletaria.

Cùm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis (pudet heu) seruio cauliculis.

Calices Surrentini.

Accipe non vili calices de puluere natos,
Sed Surrentinæ laue toreuma rotæ.

Colum niuarium.

Setinos moneo nostra niue frange trientes,
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus niuarius.

Attenuare niues norunt & lintea nostra:
Frigidior colo non salit vnda tuo.

Vrceo-

Vrceoli miniſtratorij.

Frigida non deſit, non deerit calda petenti:
Sed tu moroſa ludere parce ſiti.

Vrceus fictilis.

Hic tibi donatur panda ruber vrceus anſa:
*bibebat *Stoicus hoc gelidam Fronto *petebat aquam.*

Calathi.

Nos Satyrus, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini.

Quæ non ſolicitus teneat, ſeruetq́ miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati.

Gemmatum Scythicis vt luceat ignibus aurum,
Aſpice quot digitos exuit iſte calix.

Ampulla potoria.

Hac licet in gemma, quæ ſeruat nomina Coſmi,
Tu conuiua bibas, ſi foliata ſitis.

Cryſtallina.

*peccas *Frãgere dum metuis, frangis cryſtallina: *peccant*
*Secura nimiũ ſolicitaque manu *Securæ nimium, ſollicitæq́ manus.*

Nimbus vitreus.

*quoq; *Ab Ioue qui veniet miſcenda ad pocula, largas*
*Fundet nimbus aquas: hic *tibi vina dabit.*

Myrrhina.

Si calidum potas, ardenti myrrha falerno
Conuenit: & melior fit ſapor inde mero.

Patella Cumana.

Hanc tibi Cumano rubicundam puluere teſtam
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Cali-

Calices vitrei.

Aſpicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah quoties perdidit auctor opus.

Lagena niuaria.

Spoletina bibis vel Marſis condita cellis:
Quò tibi decocta nobile frigus aquæ?

Niues.

Non potare niuem, ſed aquam potare rigentem
De niue, commenta eſt ingenioſa ſitis.

Idem.

*Maſſiliæ *fumos miſcere niualibus vndis* *fumum
Parce puer: conſtet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea.

Quamuis me ligulam dicant, equitesq́; , patresq́; :
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Cochlearia.

Sum cochleis habilis, ſed nec minus vtilis ouis:
Nunquid ſcis potius cur cochleare vocer?

Annuli.

*Antè frequens, ſed nunc rarus nos *donat amicus:* *mittit
Felix, cui comes eſt non alienus eques.

Dactylotheca.

Sæpe grauis digitis elabitur annulus vnctis:
Tuta mea fiet ſed tua gemma fide.

Toga.

Romanos rerum dominos, gentemq́; togatam,
Ille facit, magno qui dedit aſtra patri.

Idem.

Si matutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos:
*Attrita veniet ſportula *ſæpe toga.* *multa

Endro-

Endromis.

Pauperis est munus, sed non est pauperis vsus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromidem.

Canusinæ fuscæ.

Hæc tibi turbato canusina simillima mulso
Munus erit. gaude: non citò fiet anus.

Bardocucullus.

Gallia Santonico vestit te bardocucullo;
Cercopithecorum penula nuper erat.

Canusinæ rufæ.

Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibusq́ color.

Penula scortea.

Ingrediare viam cælo licet vsque sereno,
* nunquam *Ad subitas *nusquam scortea desit aquas.*

Lacernæ coccinæ.

Si Veneto Prasinoúe faues, qui coccina sumis:
* fiant *Ne *fias ista transfuga sorte, vide.*

Pileus.

Si possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

Lacernæ Beticæ.

Non est lana mihi mendax, nec mutor aheno:
* Si **Sic placeant Tyriæ, me mea tinxit ouis.*

Cœnatoria.

Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris.

Lena.

Tempore brumali non multum læuia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacer-

Lacernæ.

Amphitheatrales nos commendamur ad vſus,
Cùm tegit algentes noſtra lacerna togas.

Gauſapa villoſa, vel mantile.

*Nobilius villoſa *tegant tibi lintea citrum,* *tegunt
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Cuculli Liburnici.

Iungere neſciſti nobis, ô ſtulte, lacernas:
*Indueras albas, exue *Callaicas.* *Callainas

Vdones cilicij.

Non hos lana dedit, ſed olentis barba mariti,
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

Syntheſis.

Dum toga per quinas gaudet requieſcere luces,
Hos poteris cultus ſumere iure tuo.

Focale.

Si recitaturus dedero tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas aſſerat auriculas.

Tunicæ Patauinæ.

Vellera cùm ſumant Patauinæ multa trilices,
Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt.

Spongia.

Hæc tibi ſorte datur tergendis ſpongia menſis
Vtilis, expreſſo cùm leuis imbre tumet.

Penula gauſapina.

Is mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt:
Vt me vel media ſumere meſſe velis.

Ceruical.

Tinge caput nardi folio, ceruical olebit:
Perdidit vnguentum cùm coma, plumà tenet.

Lodices.

Nudo stragula ne toro paterent,
Iunctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia polymita.

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco iam Babylonis acus.

Zona.

Longa satis nunc sum: dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona breuis.

Gausape quadratum.

Lodices mittit docti tibi terra Catulli:
*Nos *Elicaonia de regione sumus.* *Lycaonia

Semicinctium.

*Det tunicam *diues: ego te præcingere possum.* *locuples
*Essem si *locuples, munus vtrunque darem.* *diues

Lanæ Amethystinæ.

Ebria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ:
Non video, quare sobria lana vocer.

Lanæ albæ.

Velleribus primis Appulia, Parma secundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ouis.

Lanæ Polentinæ.

Non tantùm pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

Idem.

Lana quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
*Quales non primo de grege mensa *vocat.* *vetat

Tomentum *Lingonicum. *Leuconicũ

Oppressæ nimium vicina est fascia plumæ,
*Vellera *Lingonicis accipe rasa sagis.* *Leuconicis

Tomen-

Tomentum Circense.

Tomentum concisa palus Circense vocatur:
*Hoc pro *Lingonico stramine pauper emit.* *Leuconico

Pluma.

Lassus Amyclæa poteris requiescere pluma,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum.

Fraudata tumeat facilis tibi culcitra pluma.
Non venit ad duros pallida cura toros.

Discus.

Splendida cùm volitent Spartani pondera disci,
Este procul pueri: sit semel ille nocens.

Cithara.

Reddidit Euridicen vati sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Idem.

De Pompeiano sæpe est electa theatro,
Quæ duxit siluas, detinuitq; feras.

Plectra.

*Feruida ne trito tibi pollice *pustula surgat,* *pusula
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus.

Inducenda rota est: das nobis vtile munus,
Iste trochus pueris, at mihi cantus erit.

Idem.

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat vt argutis obuia turba trochis?

Signum victoriæ.

Hæc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna puer.

Sauroctonos Corinthius.

Ad te reptanti puer insidiose lacerta
Parce, cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus.

Flectit ab inuiso morientia lumina disco,
Oebalius Phœbi culpa, dolorq; puer.

Cubicularia gausapina.

Stragula purpureis lucent villosa tapetis:
* contegat *Quid prodest, si te *congelat acris hiems?*

Persona Germanica.

* Rufi *Sum figuli lusus *Rufi persona Bataui:*
Quæ tu derides, hæc puer ora timet.

Hercules Corinthius.

Elidit geminos infans, nec respicit angues:
Iam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis.

Sum fragilis: sed tu moneo ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerua argentea.

Dic mihi virgo ferox, cùm sit tibi caßis, & hasta;
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

*f. Sigeri Sigillum *giberi fictile.

Ebrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus:
Saturnalitio lusit & ipse luto.

Homeri batrachomyomachia.

Perlege Mæonio cantatas carmine ranas.
* nodis *Et frontem *nugis soluere disce meis.*

Homerus in membranis.

Ilias, & Priami regnis inimicus Vlysses,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgi-

Virgilij Culex.

Accipe facundi culicem, ſtudioſe, Maronis:
Ne nugis poſitis, arma, virumq́; canas.

Virgilius in membrana.

Quàm breuis immenſum cepit mẽbrana Maronem;
Ipſius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis.

Si comes iſta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Liuius in membranis.

Pellibus exiguis arctatur Liuius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Salluſtius.

Hic erit, vt perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

Ouidij Metamorphoſis in membranis.

Hæc tibi, multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabella,
Carmina Naſonis quinque, decemq́; gerit.

Lucanus.

Sunt quidam, qui me dicunt non eſſe poëtam:
Sed qui me vendit bibliopôla, putat.

Catullus.

Tantum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parua ſuo Mantua Virgilio.

Calda, & frigida aqua.

Hæc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt.
*Ipſa ſuas melius charta *natabit aquas.* * notabit

Mulæ pomiliæ.

His tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altius in terra pæne ſedere ſoles.

Catel-

Catella Gallicana.

Delicias paruæ si vis audire catellæ,
*Narranti breuis est pagina *tota mihi.*

*prima

Asturco.

Hic breuis, ad numerũ rapidos qui colligit vngues,
Venit ab auriferis gentibus, astur equus.

Canis vertagus.

Non sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

Tintinabulum.

Redde pilam, sonat æs thermarum: ludere pergis?
Anne cupis solus lotus abire domum?

Simius.

*Callidus *immissas eludere simius hastas,*
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

*emissas

Notarius.

Currant verba licet, manus est velocior illis:
Nondum linguà suum, dextra peregit opus.

Concha.

Læuis ab æquorea cortex Mareotica concha
**Fiat: inoffensa curret arundo via.*

*Fit: licet offensa currit

Morio.

Non mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa:
Quisquis plus iusto non sapit, ille sapit.

Caput arietinum.

Mollia Phryxæi secuisti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit?

Pumilio.

Si solum spectes hominis caput, Hectora credas:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

Parma.

Parma.

Hæc, quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.* *erat

Bruti puer, ſiue puſio.

Gloria tam parui non eſt obſcura ſigilli,
Iſtius dominus Brutus erat pueri.

Accipiter.

Prædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & captas non ſibi mæret aues.

Obſonator.

Dic quotus es, quanti cupias cœnare: nec vnum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

Calami aucupatorij.

Non tantum calamis, ſed cantu fallitur ales:
Pallida dum tacita creſcit arundo manu.

Corculum.

Pauper cauſsidicus nullos referentia nummos
Carmina cùm ſcribas: accipe cor, quod habes.

Cocus.

Non ſatis eſt ars ſola coco, ſeruire palato:
Nanque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru.

Parua tibi curua craticula ſudet oſella:
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius.

**Mille tibi dulces operum manus iſta figuras* * Melle
Extruet: huic vni parca laborat apis.

Ientacula.

Surgite, iam vendit pueris ientacula piſtor:
Criſtatæq́ſonant vndiq; lucis aues.

Laus Deo.